

# KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska  
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 136

Poznań, wtorek dnia 24 marca 1931

Rok XXVI

## Śladami Zollvereinu

Wiadomości o związku celnym niemiecko-austriackim wywarły w całej Europie ogromne wrażenie. Jest to niewątpliwie fakt o wielkiej doniosłości. Utrzymanie dotychczas w tajemnicy wyników niedawnej wizyty p. Curtiusa w Wiedniu świadczy wymownie, że rządy austriacki i niemiecki same zdawały sobie sprawę z drażliwości całej sprawy i z powagi powziętych postanowień.

Cóż bowiem one przypominają? Przypominają ludzko słynny Zollverein poszczególnych państw niemieckich, uchwalony we Frankfurcie w r. 1848, na którym później oparto się zjednoczenie Rzeszy Niemieckiej. Coprawda między Austrią a Niemcami nie doszło jeszcze do ostatecznego traktatu celnego, coprawda nie postanowiono, tak, jak we Frankfurcie, zwołać wspólnego parlamentu celnego, coprawda przewidziana jest jeszcze pewna przejściowa ochrona celna dla przemysłu austriackiego, niemniej jednak jasnym jest, że tak, jak Zollverein doprowadził do Rzeszy Niemieckiej, obecna unja celna niemiecko-austriacka ma doprowadzić do Anschlusu politycznego.

Kto śledził dążenia Niemiec i Austrii, dla tego rozwój sytuacji nad Dunajem nie będzie niespodzianką. Łudząco się tylko, że wobec konkurencji przemysłu niemieckiego i austriackiego, odrębne interesy gospodarcze powstrzymają Austrię od łączenia się z Niemcami. Okazuje się jednak, że dążenia polityczne są silniejsze od ekonomicznych. Austrija poświęca swoją niezależność gospodarczą, a zwłaszcza przemysłową, dla zjednoczenia się z Niemcami.

Ironja losu chce, że zarówno Austrija jak Niemcy powołują się dla uzasadnienia swoich ostatnich postanowień na hasło paneuropejskie, na to, że unja celna niemiecko - austriacka ma być pierwszą próbą realizacji pacyfistycznych pomysłów p. Brianda. Władzimy więc znowu, że nigdy nie wiadomo, kto i w jakim celu wyszuka za zbytnią swobodą rzucane pomysły.

Szukanie wytłumaczenia w p. Briandzie dla związku niemiecko-austriackiego nie wywarło nigdzie odpowiedniego wrażenia. Przeciwnie, po raz pierwszy od szeregu lat Francja, Włochy i Czechosłowacja przedsięwzięły oficjalne, wspólne kroki w rządu wiedeńskiego. Pierwszem więc następstwem unji celnej było zsolidaryzowanie się Włoch z Francją i Czechosłowacją — rzecz do niedawna nie do pomyślenia. Trzy rządy zwróciły uwagę na fakt, że postanowienia niemiecko-austriackie godzą w przepisy traktatu w Saint Germain, który powiada, że „niepodległość Austrii nie może być zniesiona bez zgody Rady Ligi Narodów“, a zwłaszcza sprzeczne są z protokołem z r. 1922, na którego zasadzie Austrija otrzymała pożyczkę od Ligi Narodów. Protokół postanawiał, że Austrija „powstrzyma się od wszelkich rokowań i wszelkich zobowiązań go-

## Niemcy wskrzeszają koncepcję „Mitteleuropy“

Anglja i Francja wobec unji celnej niemiecko - austriackiej — Nagły wyjazd Hendersona do Paryża

London, 24. 3. (PAT). Ambasador niemiecki złożył wczoraj rano wizytę Hendersonowi i zakomunikował mu powziętą ostatnio decyzję w sprawie porozumienia gospodarczego niemiecko-austriackiego.

Wkrótce po wizycie ambasadora niemieckiego minister Henderson wyjechał do Paryża.

London, 24. 3. (PAT). Poseł austriacki w Londynie złożył dziś wizytę w Foreign Office, wręczając memorandum, dotyczące propozycji zawarcia układu austriacko-niemieckiego. W Foreign Office zwrócono się do posła austriackiego z prośbą o dostarcze-

nie dodatkowych szczegółów w sprawie układu.

Paryż, 24. 3. (PAT). Na posiedzeniu rady ministrów Briand scharakteryzował sytuację w polityce zagranicznej, omawiając przedewszystkiem zagadnienia, które nasuwają się w związku z układem gospodarczym austriacko-niemieckim. Rada ministrów aprobowała całkowicie stanowisko zajęte w pierwszej chwili przez Brianda, dążące do porozumienia z zainteresowanymi państwami w kierunku utrzymania zasady poszanowania traktatów i konwencji.

### Wykrętna odpowiedź Schobera

Wiedeń, 24. 3. (PAT). Według „Sonn- und Montags Ztg.“ wicekanclerz Schober, odpowiadając na demarches Francji, Włoch i Czechosłowacji, miał oświadczyć, że nieprawdziwe są wiadomości, jakoby między Austrią i Niemcami zawarto już traktat w sprawie unji celnej. Obydwa państwa postanowiły wdrożyć jedynie rokowania, mające na celu zrównanie stosunków celnych i handlowo-politycznych Austrii i Niemiec. Równocześnie Niemcy i Austrija zadokumentowały swą gotowość do rozpoczęcia podobnych rokowań z innymi państwami, które będą sobie tego życzyły. Podstawą tych rokowań będzie dążenie do utrzymania zupełnej suwerenności obu państw.

Do tej pory odbyła się jedynie wymiana listów między dr. Curtiussem a

rządem austriackim, które zawierały wyrażenie gotowości do rozpoczęcia rokowań w sprawie traktatu celnego. Protokół genewski z roku 1922 nie jest w niczem naruszony. Nic nie stało się, coby mogło być w sprzeczności z postanowieniami traktatów pokojowych. Mocarstwa muszą zdać sobie sprawę z tego, że stan obecny jest zarówno dla Niemiec jak i dla Austrii nie do utrzymania. Nie chodzi tu o demonstracje polityczne, lecz o próbę ułożenia stosunków gospodarczych Europy środkowej na zdrowej podstawie. Nie można mówić o stworzeniu faktów dokonanych, ponieważ Niemcy i Austrija uwiadomiły mocarstwa o swoich rokowaniach, oświadczając równocześnie gotowość pertraktowania z wszystkimi państwami.

### Głosy francuskie i angielskie

Paryż, 24. 3. (PAT). Prasa w dalszym ciągu komentuje układ celny austriacko - niemiecki. „Le Journal“ doradza przedłożenie sprawy Radzie Ligi Narodów. „Echo de Paris“ czyni uwagę, że układ ten wskrzesza projekt „Mitteleuropy“ z czasów wojny i nawiązuje raczej do układu ze Spa z dnia 12-go maja 1918 roku, aniżeli ma swe źródło w projektach paneuropejskich, przyczem dziennik dodaje, że przeciwko wskrzeszeniu idei „Mitteleuropy“ jedyna skuteczna akcja może być zainicjowana tylko przez Małą Ententę. „Journal des Debats“ zaznacza, że nikt, oczywiście, nie mógł przypuścić, aby zachwały ten czyn został obecnie dokonany, chociaż każdy wiedział dobrze, że czynione były odpowiednie przygotowania. Wielka odpowiedzialność pod tym względem spada na oficjalne organy prasy francuskiej, pisze dalej ten dziennik. Po podróży bowiem ministra Curtiusa do Wiednia starał

się on wprowadzić francuską opinię publiczną w błąd, zapewniając ją, że o unji celnej nie może być mowy. Tymczasem wystarczy czytać oficjalne komunikaty, aby przekonać się, że porozumienie austriacko-niemieckie prowadzi wprost do zamierzonej przez pangermanistów „Mitteleuropy“.

London, 24. 3. (PAT). Omawiając układ celny niemiecko - austriacki „Daily Telegraph“ stwierdza, że wpływ tego układu na trudne zagadnienie Anschlusu nie ulega wątpliwości. Poza wystąpieniami francusko - włoskimi w tej sprawie kryją się, zdaniem dziennika, względy polityczne i handlowe. Berliński korespondent dziennika oświadcza, że zdaniem jego, układ ten zapowiada, że Austrija zostanie w znaczeniu ekonomicznym pochłonięta przez Niemcy. „Daily Express“ w liniach ogólnych aprobuje zasady, na których opiera się układ.

### Przerwanie rokowań gospodarczych Czechosłowacji z Austrią

Praga, 24. 3. (PAT). Czesko-słowacko - austriackie rokowania handlowe, które toczyły się w Wiedniu od kilku dni, zostały przerwane w związku z sytuacją wytworzoną przez austriacko - niemieckie porozumienie celne. Delegacja czeskosłowacka wróciła do Pragi. O ile stan rzeczy nie u-

legnie zmianie, w czeskosłowackich kołach oficjalnych oczekują wypowiedzenia przez Austrię umowy handlowej.

Praga, 24. 3. (Tel. wł.). Prasa czeska bardzo ostro występuje przeciw unji celnej austriacko - niemieckiej i wzywa rząd do energicznych kroków.

spodarczych, lub finansowych, które mogłyby narazić bezpośrednio lub pośrednio jej niepodległość“. Postanowienia więc jasne. Ale od tego jest interpretowanie traktatów, aby dziś dowodzić w Wiedniu i w Berlinie, że

unja celna nie jest sprzeczna z temi zobowiązaniami.

Co oznacza dla Polski unja celna niemiecko-austriacka? Oznacza przede wszystkim możliwość zatamowania części przemysłu polskiego na zachód,

który, wobec wojny celnej polsko-niemieckiej odbywał się ostatnio głównie przez Czechosłowację i Austrię. Tem większego też znaczenia nabierają dla nas obecnie porty polskie nad Bałtykiem.

Pozatem zlanie się gospodarczego organizmu Austrii z Niemcami utrudni zapewne handel Polski z Austrią, który w naszym eksporcie zajmował trzecie miejsce po Niemczech i Anglii. Gdy w sejmowej komisji spraw zagranicznych omawiano traktat handlowy z Rzeszą, poseł Piestrzyński zwrócił uwagę, czy, wskutek specjalnych porozumień niemiecko-austriackich, wzamian za pozyskanie rynku niemieckiego, zwłaszcza dla polskiego węgla, nie stracimy rynku austriackiego. Nikt nie przypuszczał wówczas, że obawy te gotowe się tak szybko sprawdzić. Austrija ma podobno zamiar przyłączyć się do niemieckich traktatów handlowych, co w praktyce równałoby się dla nas niemal utracie rynku austriackiego.

Ponad temi jednak motywami gorąco dążenie do stworzenia w środku Europy wielkiego mocarstwa niemieckiego, idącego od Królewca, poprzez Pomorze, do Brenneru, mającego zamiar wciągnąć w orbitę swoich działań Węgry i skierować się w kierunku wschodnim i południowym. Wobec tego nikt, kto ma interes utrzymania wyników zwycięstwa z r. 1918, nie może być obojętny. Jeżeli unja niemiecko-austriacka miała być odpowiedzią na ostatnie zbliżenie włosko-francuskie, to odpowiedzią na nowy Zollverein musi być silne porozumienie państw, zainteresowanych w utrzymaniu traktatów pokojowych.

To, co się stało w Wiedniu, świadczy najlepiej, że akcja rewizjonistyczna Niemiec nie jest skierowana wyłącznie przeciw Polsce, jak to usiłowano wmawiać w siebie gdzieś niegdzie, lub przeciw Belgii, w związku ze sprawą Eupen i Malmedy, ale przeciw całej nowej Europie, powstałej z pożogi wojennej. Połączenie Austrii z Niemcami, jako wstęp do zburzenia traktatów, przemówiło, zdaje się, silnie do zmysłu samoobrony różnych państw europejskich, niż wszystkie dotychczasowe przedsięwzięcia niemieckie. Może to się okazać jedynie dobrą stroną bardzo niebezpiecznej sytuacji, jaka wytworzyła się w centrum Europy.

### Podejrzana impreza ukraińska

Paryż, 24. 3. (PAT). Niedawno związało się tutaj koło studjów ukraińskich, mające na celu zgrupowanie ludzi, interesujących się sprawami ukraińskimi, oraz gromadzeniem materiałów, dotyczących się ruchu niepodległościowego Ukrainy oraz obecnej sytuacji Ukrainy. Wczoraj nastąpiło uroczyste otwarcie cyklu odczytów, które mają być periodycznie urządzone.

Przewodniczył Ferrant, były dyplomata francuski. Odczyt o Ukrainie wygłosił gen. Tabouis, b. wysoki komisarz francuski na Ukrainie za rządu atamana Petlury. Przybyło kilkaset osób.

## Komorne i meldunki

Pierwsza sesja zwyczajna nowych Izby Ustawodawczych została zamknięta. W zawrotnym jej pod sam koniec tempie niepodobniestwem było oświetlić należycie szereg spraw gospodarczych, pozytywnie lub negatywnie załatwionych. Brześć, budżet i umowy niemieckie, jako kapitalne zagadnienia moralne, finansowe i polityczne, usunęły z konieczności na drugi plan sprawy mniej ważnej ogólnie, obchodzące wszelako żywo nie tylko pewne grupy obywateli, ale także całość naszego gospodarstwa narodowego.

Wiemy, że w gospodarstwie tem sprawa własności nieruchomości miejskiej jest bodaj najbardziej zaniechaną. Fałszywe nastawienie społeczne tej kwestji, ustawowy podział ludności na „kamieniczników” i lokatorów, krótkowzroczny oportunizm czynników decydujących o polityce gospodarczej państwa i większości naszych samorządów miejskich — wszystko to powoduje, że sytuacja tej tak ważnej dziedziny gospodarstwa została „opancerzona” w kartach wyjątkowych postanowień okresu powojennego, co w rezultacie równa się szybko postępującemu upadkowi własności już istniejącej i niemożności jej koniecznego powiększenia przez budowę nowych domów.

Kiedy na innych polach triumfuje już w całej pełni zrozumienie współzależności, kiedy konsumenci mięjski domagają się podwyższenia cen produktów rolnych, kiedy robotnicy żądają pomocy dla przemysłu, a przemysłowcy deklarują szkodliwość obniżki płac robotniczych, — w zakresie własności miejskiej panuje absolutny konserwatyzm pojęć, wyrażający się unikaniem wszelkich, najdrobniejszych nawet zmian w tej dziedzinie i nakładaniem coraz to nowych ciężarów na właścicieli domów.

Przykładów tego szkodliwego konserwatyzmu dostarczyła także zakończona świeżo sesja parlamentarna. Większość sejmowa uchylila się od załatwienia dwóch spraw, nie mających wprawdzie dla problemu własności nieruchomości w miastach zasadniczego znaczenia, ale bądź regulujących nieco stan prawny, bądź zapobiegających nadmiernym obniżeniom. Obydwie sprawy nie miały przytem wcale charakteru „krzywdy” drugiej strony, t. j. lokatorów.

Klub Narodowy zgłosił m. i. wniosek, aby t. zw. komorne podstawowe, czyli z r. 1914, stanowiące podstawę do wymiaru obecnego komornego, uznać ustawowo za stałe, niesporne, a zatem nie podlegające zaskarżeniu do urzędów rozjemczych, względnie do sądów. — Wniosek miał na celu z jednej strony stabilizację podstawy wymiaru komornego, a przez to i gospodarczych warunków własności nieruchomości, z drugiej zaś ukroczenie szkodliwego pieniaczstwa mieszkaniowego i zaoszczędzenie

wynikających stąd wysokich kosztów. W ciągu 7 lat od wejścia w życie ustawy o ochronie lokatorów podstawy komornego zostały faktycznie i prawnie unormowane, a zatem uchwalenie wniosku Klubu Narodowego byłoby tylko ustawowym zatwierdzeniem istniejącego stanu rzeczy.

Mimo tej oczywistej słuszności i celowości wniosek został w Sejmie odrzucony głosami B. B. i socjalistów. Ta osobiwa większość na rzeczowe wywody przedstawicieli Klubu Narodowego p. Peplowskiej i p. Osady miała w odpowiedzi tylko nową interpretację... konstytucji, chociaż akurat właśnie przy tej sprawie przepisy konstytucji o własności prywatnej zostały silnie nadwyższone na niekorzyść właścicieli domów, co można od biedy bronić jedynie tymczasowością ustaw wyjątkowych.

Druga sprawa dotyczyła meldunków. Klub Narodowy, idąc po linii oszczędności i uproszczenia administracji, zgłosił wniosek o uchylenie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16-go marca 1928 r. Motywy tego wniosku znane są czytelnikom „Kurjera” z obszernego referatu p. Peplowskiej. Biurokratyzm przepisów meldunkowych z jednej, a koszta, spadające z tego tytułu na samorządy i właścicieli domów z drugiej strony, wywołały w całym Sejmie krytyczny stosunek do omawianego rozporządzenia. Niestety, blok rządowy, dzieląc motyw wniosku, nie miał odwagi głosować wprost za zniesieniem niefortunnego rozporządzenia. Wobec tego załatwiono sprawę polowicznie, wybierając specjalną podkomisję pod przewodnictwem p. Peplowskiej z Klubu Narodowego. Zadaniem podkomisji jest znalezienie sposobu rozporządzenia o meldunkach. Wobec zamknięcia sesji podkomisja jest bezczynna, a zatem dekret o meldunkach pozostaje w mocy.

Klub Narodowy, wnosząc obydwie omówione sprawy, nie kierował się interesem jednej grupy ludności, ale całości naszego gospodarstwa narodowego, wysiępując w imię oszczędności i równowagi gospodarczej. Tylko przestrzeganie tych dwóch zasad na każdym polu życia państwowego może uchronić kraj przed katastrofą gospodarczą.

Czynnikami decydującymi i zależnymi od nich większość sejmowa nie rozumieją tych zasad, choć o nich nieraz mówią. Nic dziwnego, że „Miasto Polskie” organ Związku Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej w Polsce, kończy swe sprawozdanie o odrzuceniu przez większość sejmową wniosku w sprawie bezsporności komornego tak gorzką uwagą: „W stosunku do własności miejskiej Blok Bezpартyjny zajmuje równie niechętnie stanowisko, jak stronnictwo socjalistyczne”. Nie chodzi tu tylko o własność miejską, ale o całość gospodarki miast i państwa.

M. K.

hańbiąca sprawa Brześcia, a tu znów gwałt i przemoc.

To już system gwałtu — groza przejmując, jak się widzi, że w tem szaleństwie jest metoda.

Metoda godna barbarzyńcy, a nie cywilizowanego narodu.

Oto jest uzasadnienie, które powinno skłonić Wysoką Izbę do uchwalenia nagłości naszego wniosku, zgłoszonego przez 5 klubów, kierujących się względami na godność naszego narodu i państwa.

W odpowiedzi zabrał głos min. Czerwiński, oświadczając iż jest zwolennikiem szerzenia kultu osoby min. Piłsudskiego. P. minister zaprzecza

faktom, co do Jabłony i Urszulanek; w sprawie Zalesia opiera się na zeznaniach trzech woźnych, którzy nie byli świadkami samego zajścia. Zeznania ojca pobitego dziecka p. minister bez podania motywów, uznał za „nieistotne”.

Przeciw nagłości wniosku przemawiała również p. Jaworska.

Nagłość wniosku została odrzucona głosem B. B.

W związku z oświadczeniem min. Czerwińskiego zaznaczyć należy, że opinja publiczna zdaje sobie doskonale sprawę, jak w praktyce wyglądała „dobrowolność” akcji pocztówkowej w szkołach.

## Ustawa antyalkoholowa

Przed tygodniem wicemin. skarbu p. Stefan Starzyński podał się do dymisji. Wywołało to duże wrażenie w kołach politycznych, ileż p. Starzyński należał do stuprocentowych piłsudczyków i był jednym z kierowników „pierwszej brygady gospodarczej”. Dymisja jego nastąpiła zaraz po uchwaleniu przez Sejm ustawy t. zw. antyalkoholowej, której był promotorem, choć podobno, jak mówi „vox populi”, minister skarbu się jej przeciwstawił.

Projekt tej ustawy został przez rząd wniesiony prawie u początku sesji, bo 13 stycznia, a został przez Sejm przyjęty dopiero dnia 16 marca, a w senacie stał się przedmiotem obrad dnia 21 bm. Tak długie opóźnienie w załatwieniu sprawy ma przyczynę swoją w wewnętrznych tarciach w łonie klubu B. B. Z jednej strony postanki, z drugiej lekarze, z trzeciej księża — wnieśli zastrzeżenia. Wzmogły się protesty, gdy zabrał głos publiczny cały Episkopat oraz organizacje społeczne. Dopiero po osiągnięciu wewnętrznego kompromisu w stronnictwie B. B., sprawa znalazła się na plenum Sejmu. W kompromisie zwolennicy wstrzeźliwości zyskali jednak niewiele.

Z powodu uchwalenia tej ustawy zwrócili się do posła Rymara, który w komisji administracyjnej kierował pracami z ramienia Klubu Narodowego o wyjaśnienia i oświetlenie sprawy. Pos. Rymar był łaskaw udzielić poniższego wyjaśnienia:

— Nikt z przeciwników noweli do ustawy antyalkoholowej — mówił pos. Rymar — nie forsował wprowadzenia do Polski całkowitej prohibicji na wzór Stanów Zjednoczonych. Hasłem wszystkich nas stał się memoriał całego polskiego Episkopatu i jego konkluzje: „Nie pozwólcie pogorszyć ustawy z r. 1920-go, nie ułatwiajcie pijaństwa!”

Dążeniem tedy naszym były takie reformy ustawy, któreby starą ustawę dostosowały do życia, a przeciwnikom pijaństwa dały możliwość skutecznej z tą plagą walki. Memoriał księży biskupów wskazywał konkretnie te punkty ustawy, które ułatwiają pijaństwo, a które wskutek tego należy zwalczać.

Po pierwsze: ilość szynków. Ustawa z r. 1920 określała jeden szynk na 2500 mieszkańców, a więc około 10.000 miejsc detalicznej sprzedaży na terenie całej Polski. Nowela min. Starzyńskiego ustanawiała 22.000 miejsc detalicznej sprzedaży Ponadto jednak pozostawiała aż do wymarcia nadwyżkę koncesyj ponad 22.000 w niektórych województwach, zwłaszcza małopolskich, oraz pozwalała na otwarcie sprzedaży alkoholu w około 900 bufetach kolejowych, w wagonach restauracyjnych itp. Koncepcji min. Starzyńskiego przeciwstawiliśmy zasadę dotychczasową z tem, że należy dochodzić do niej stopniowo przez wygasanie normalne dotychczasowych koncesyj. Walka na terenie Sejmu doprowadziła do ustalenia 29.000 miejsc detalicznej sprzedaży plus bufety kolejowe na większych stacjach oraz chwilowe bufety na zabawach, balach itp.

Po drugie: zakaz sprzedaży alkoholu w soboty, w niedziele, odpusty, wybory itp. Dotąd istniał bezwzględny zakaz sprzedaży od g. 15 w soboty do godziny 10 w poniedziałki oraz bezwzględny zakaz sprzedaży w dniu odpustowe, poborów wojskowych, wszelkich wyborów itp. Obecnie utrzymano bezwzględny zakaz sprzedaży w niedziele od g. 6 do g. 14-tej oraz dano możliwość władzom administracyjnym wydania zakazu sprzedaży alkoholu w dniu inne. Jest to tedy bardzo znaczne rozluźnienie dotychczasowych przepisów.

Po trzecie: propaganda za ograniczeniem sprzedaży alkoholu. Dotychczasowa ustawa bardzo liberalnie

traktowała plebiscyt gmin i powiatów w sprawie zamknięcia szynków w poszczególnych gminach i powiatach. Nowa ustawa znosi wogóle plebiscyty powiatowe, wszystkie dotąd przeprowadzone plebiscyty, a było ich około 500, poddaje głosowaniu ponownemu, plebiscyty zaś na przyszłość znacznie utrudnia. Jest to równoznaczne z rzucaniem organizacjom abstynenckim kłód pod nogi.

Po czwarte: kary na szynkarzy i pijanych. Zostały one w nowej ustawie w porównaniu z starą obostrzone, w tym kierunku, że kredyt na zakup alkoholu jest wykluczony, pijacy zaś ulegają surowej karze.

Po piąte: luzu ustawowe. Za zupełnie źle zredegowany uważam — kończył pos. Rymar — art. 1-szy ustawy, który daje możliwość dużych luzów. Zawiera on bowiem możliwość produkcji i sprzedaży alkoholu ponad 45 proc. na cele lecznicze, naukowe, domowe oraz spirytusu pejsachowego dla Żydów tudzież możliwości wyrobienia ze spirytusu nieoczyszczonego starki, rumu i araku. Jest to furta, przez którą nawet wielbiad przejść potrafi.

Autorzy ustawy wojowali głównie argumentem iż dotychczasowa ustawa była papierowa, gdyż ogólnie pito w soboty i w niedziele, a ilość miejsc sprzedaży alkoholu bynajmniej się nie zmniejszała. To prawda. Lecz winy takiego stanu rzeczy należy szukać nie w ustawie, lecz w bezczynności władz.

W roku przyszłym na zaproszenie Polski ma się odbyć w Warszawie międzynarodowy zjazd towarzyszy abstynenckich. Przywitamy ich nową ustawą, ułatwiającą w Polsce pijaństwo.

## Oskarżyciele nie stawili się

W sobotę przed sądem grodzkim w Poznaniu rozpatrywana była sprawa, wytoczona przez przedstawicieli „Myśli Mocarstwowej”, pp. Rakowskiego i Stankiewicza przeciw b. redaktorowi odpowiedzialnemu „Życia Młodzieży Akademickiej” (tygodniowego działu „Kurjera Poznańskiego”), p. Stefanowi Wyrzykowskiemu. Chodziło o artykuł p. t. „Oblicze „sanacji” akademickiej”, zamieszczony w „Życiu Młodz. Akad.” w dniu 2 maja 1930 r., w którym była mowa o „Myśli Mocarstwowej” i t. zw. Młodzieży Demokratycznej.

Oskarżyciele, pp. Rakowski i Stankiewicz nie stawili się na rozprawę.

Sędzia sprawę umorzył, a koszta postępowania nałożył na przedstawicieli „Myśli Mocarstwowej”.

## Ojciec św. o nowoczesnym duchu herezji

(KAP). Dnia 16 b. m. Ojciec św. przyjął około 2.000 członków sekcji młodzieży męskiej rzymskiego związku diecezjalnego. W wygłoszonej do nich przemówieniu papież zwrócił uwagę na konieczność walki z nowoczesnym duchem herezji. Podobnie, jak niegdyś Nestorjusz, tak dzisiaj modernisci usiłują tłumaczyć dogmaty na sposób ludzki. To też obowiązkiem młodzieży katolickiej jest uświadomić się co do charakteru tego nowoczesnego kacerstwa, gdyż i dzisiaj również są błędne nauki, które chcą oderwać duszę wierzące od Kościoła.

Czemże — mówił papież — są wyznania, które nazywają się akatolickimi, lub protestanckimi jeżeli nie przeżytem odczyszczeniem, które jeszcze z naszych dni istnieje. W związku z tem Pius XI zaznaczył, że te błędne nauki są szerzone nie tylko zdala od Rzymu, lecz nawet w samym Rzymie, i przypomniał swoje kilkakrotnie już wypowiedane uwagi o prozelityzmie protestanckim w Wiecznym Mieście.

## O bicie dzieci

### z powodu pocztówek „imieninowych”

Przemówienie postanki Gabrieli Balickiej z Klubu Narod.

Na ostatnim punkcie porządku dziennego sobotniego posiedzenia Sejmu znajdował się — jak już donosiliśmy — wniosek Klubu Narodowego, Ch. D., N. P. R., P. P. S. i Kl. Chł. w sprawie bicia dzieci po twarzy przez nauczyciela w Zalesiu za niewysyłanie pocztówek na imieniny p. min. Piłsudskiego. Wniosek uzasadniała pos. Gabriela Balicka (Kl. Nar.), która oświadczyła m. in.:

W parę tygodni po ogłoszeniu okólnika min. W. R. i O. P., zakazującego wszelkich składek w szkołach, zaczęła się akcja zbierania pieniędzy na pocztówki imieninowe i zmuszania nauczycieli i uczniów do składania na tych pocztówkach swoich podpisów. Akcja ta wkrótce przybrała charakter wyraźnego nacisku, a epilogiem jej są fakty bicia dzieci po twarzy za uchylenie się od podpisywania pocztówek w szkole powszechnej w Zalesiu i Lubawie na Pomorzu i w Jabłonce pod Warszawą. Świeżo dowiadujemy się o wydaleniu dwóch uczniów w Rzeszowie z 5-tej klasy gimnazjum za tę samą przewinę.

Wszyscy, którzyśmy złożyli wniosek niniejszy, doznajemy uczucia głębokiego wstydu, stojąc wobec faktu używania brutalnej przemocy fizycznej w dziedzinie wychowawczej — właśnie tej, gdzie wpływ ducha świętego winien swoją moc i zwycięstwo.

Nauczyciel wychowawca bije — ten, który jest powołany do kształtowania charakteru młodzieży, ten, któremu rodzice powierzają z ufnością swoje dziecko, bije, — bo nie udaje mu się zgwałcić sumienia dziecka.

Nauczyciel zamiast otoczyć dziecko atmosferą prawdy, w sposób brutalny wywołuje w niem możliwość, a często niestety i konieczność kłamstwa.

Co to się stało? Jakże daleko odeszliśmy od wskazań komisji edukacji narodowej, która na każdym kroku zaleca wychowanie charakteru „obywatela”. Dziecko w takiej atmosferze wychowane jakimże stanie się obywatel, co za zamęt w jego duszy.

Więc takimi drogami biegają nasze dzieje współczesne! Z jednej strony kuratorjum swojemi nakazami łamie wolę nauczycieli i poniewierając ich przekonania, demoralizuje tych, co są wychowawcami przyszłego pokolenia. A z drugiej strony takie metody, to zaprzeczanie owoców naszej kultury, to niszczenie prawdziwego naszego oblicza. Bo Polska to nie wschód, a zachód, to kultura chrześcijańska, myśmy zawsze kochali wolność i nieznosili gwałtu. Mamy tradycje rycerskiej kultury — przemoc, zasadzka, znęcanie się nad płaskim lub bezbronnym była nam wstrętną. Ta teraźniejszość, pełna gwałtów, jest jakimś szaleństwem wobec ducha narodu i jego przeszłości. Jeszcze nie załatwiona, krwawiąca i

# Nowy atak furji antypolskiej

## Niemieckie uroczystości plebiscytowe na Śląsku Opolskim z udziałem najwyższych dygnitarzy państwowych

Berlin, 24. 3. (Tel. wł.) Na całym Górnym Śląsku — jak już donosiliśmy — odbyły się manifestacyjne obchody z okazji 10-iej rocznicy plebiscytu G. Śląska.

Główna uwaga skoncentrowana była około obchodu w Bytomiu, wobec zapowiedzianego w niej udziału kanclerza Brüninga. W powitaniu kanclerza uczestniczyli przedstawiciele władz, ludności oraz m. in. minister Severing i gen. por. Höfer. Kanclerz

w towarzystwie gen. Höfera przeszedł przed frontem oddziałów Selbstschutzu, następnie złożył w kaplicy poległych uczestników walk górnośląskich wieniec w imieniu rządu Rzeszy. O godz. 4 popoł. na stadionie bytomskim rozpoznała się manifestacja, będąca pod znakiem protestu przeciwko decyzji genewskiej. Wśród obecnych delegatów w otoczeniu reprezentantów krajów związkowych Rzeszy znajdował się również przedstawiciel Austrii.

### Kanclerz Brüning o niemieckim „wycięstwie plebiscytowym“ i o „krzywdzie podziału“

Z szeregu mówców należy podkreślić mowę kanclerza Brüninga, który m. in. oświadczył, że ojczyzna niemiecka jest bardzo wdzięczna ludności G. Śląska za jej wierność (!) okazaną w czasie plebiscytu. Podział G. Śląska jest przyczyną kryzysu, jaki przechodzi obecnie Śląsk niemiecki. Brüning podkreślił dalej łączność, jaka istnieje między ludnością po jednej stronie i pomiędzy ludnością po drugiej stronie Śląska (!)

„Dzień dzisiejszy — mówił Brüning — jest rocznicą zwycięstwa (?), odniesionego przez G. Śląsk przed laty 10. Zwycięstwo to rozstrzygnięciem genewskim w dniu 20 października 1921 r. zostało w swej istotnej części zniweczone. Jedna trzecia część obszaru plebiscytowego z najbardziej wartościowemu zagłębieniu przemysłowemu,

liczącem prawie milion mieszkańców, została nam wydartą, mimo zwycięstwa (!) plebiscytowego. Po zwycięstwie, odniesionym przez żywioł niemiecki w plebiscycie, Niemcy oczekiwali, że cały G. Śląsk pozostanie przy Rzeszy. Rząd Rzeszy złożył uroczysty protest przeciwko rozstrzygnięciu z dnia 20 października 1921 r. Protest ten Rada Ambasadorów odrzuciła, lecz ówczesny kanclerz Rzeszy stwierdził na posiedzeniu Rady Rzeszy w dniu 7 listopada 1921 r. iż odpowiedź Rady Ambasadorów nie przekreśla protestu i zastrzeżeń prawnych Rzeszy Niemieckiej. Obowiązuje to naturalnie i dziś (!)“.

Przemówienie swe zakończył Brüning oświadczeniem, że G. Śląsk na wieki musi pozostać przy „ojczyźnie niemieckiej“.

### Szowinistyczne występy socjalisty Severinga w imieniu rządu pruskiego

Imieniem rządu pruskiego przemawiał min. spraw wewn. Severing (socjalista), który oświadczył m. in.:

„Tutaj na G. Śląsku styka się żywioł niemiecki z obcym żywiołem. Wśród tych wielu setek tysięcy, które głosowały za Niemcami, było немало mówiących językiem polskim. Jednakże granica języka nie pokrywa się z granicą etnograficzną“. Severing zaznaczył, że mniejszości narodowe w Niemczech korzystają z pełnych praw (!) i mówił dalej: „Całymi siłami nie zaprzestaniemy nigdy żądać nowego uregulowania stosunków na pograniczu G. Śląska, niezależnie od

przewagi bagnetów i dyktatur. Żądanie to — jestem o tem przekonany — kiedyś odniesie musi zwycięstwo“.

Severing oświadczył następnie, że podział G. Śląska jest „wielką i ciężką raną Śląska niemieckiego“ i podkreślił zasługi rządu niemieckiego nad zagojeniem tych ran. W końcu zaznaczył że rząd i naród niemiecki nie zaprzestanie domagać się, aby krzywdy podziału została naprawiona. Następnie zabrał głos przedstawiciel stowarzyszenia austriackiego, który oświadczył, że kwestja G. Śląska obchodzi tak samo Austriaków, jak Niemców z Rzeszy.

### Hugenberg zapowiada walkę o odebranie Polsce G. Śląska przy pomocy „gwaltu i siły“

W Gliwicach demonstracje plebiscytowe zorganizowane zostały przez Związek Wiernych Górnoślązaków („Heimatreuer Oberschlesier“) i Partję Niemiecko-Narodową. Urządziła ona zebranie, na którym przemawiał Hugenberg. Hugenberg domagał się zwrotu obszarów odebranych przez Traktat Wersalski i decyzję genewską. W przemówieniu swoim oświadczył, że Partja Niemiecko-Narodowa dążyć będzie wszelkimi środkami „nie cofając się przed gwałtem i siłą do odzyskania ziem odebranych Niemcom przez Polskę“. Zebrani uchwalili w tym duchu rezolucję. Zebranie odbywało się w atmosferze wielkiej nienawiści przeciwko Polsce.

Równocześnie hitlerowcy wspólnie z organizacjami b. Selbstschutzu urządzili oddzielne zgromadzenia protestacyjne. W Gliwicach uczestniczyło w manifestacjach około 40 000 osób. Obok organizacji i delegacji wystąpił 4 szwadron 8 pułku kawalerji. Przemawiał b. komisarz plebiscytowy Kaifanke. Manifestacja zakończyła się przyjęciem rezolucji, protestującej przeciwko podziałowi G. Śląska i zapewniającej, że Niemcy górnośląscy nie zaprzestaną oskarżać „niesprawiedliwych sędziów“. Podobne demonstracje odbyły się w Zabrze, Opolu i Bytomiu. W Raciborzu w manifestacji hitlerowskiej wzięło udział kilka tysięcy ludzi.

### „Imieniny“ w Trzemesznie

Gnieźnieński „Lech“ (nr. 68) donosi z Trzemeszna o zajściach, jakie miały tam miejsce w związku z obchodem imieninowym ku czci p. Piłsudskiego, zorganizowanym przez miejscowych „strzelców“.

W czasie wieczornego capstrzyku — jak donosi to pismo — którego frekwencja była słaba, ciągnął wielki tłum, rzucając pod adresem „strzelców“ bardzo ostre epitety i wiwatując na cześć gen. Hallera.

W mieście pojawiły się na słupach i płotach różne napisy, skierowane przeciw „sanacji“, a w nocy z d. 18 na 19. b. m. nieznanymi sprawcami powieszono na drutach telefonicznych jakąś kukłę. Okna wójtostwa, gdzie wystawiony był portret Piłsudskiego, zasmarowano. W dn. 19 b. m. nieznanymi sprawcami wywieszono podobną na budynku posterunku P. P. żąbną chorągiew. Do Trzemeszna zjechała wobec tego policja śledcza.

Przeprowadzono szczegółowe rewizje w różnych domach obywatelskich. (Przeprowadzono rewizje u pp. Leonarda Wolffa, kierownika trzemesznieńskich placówki młodych, gdzie skonfiskowano obfitą korespondencję Obozu, Marjana Maciejewskiego, Czesława Jankowskiego, Ciesielczyka, Marjana Szojdy i Stanisława Piechockiego. Z kilku domów zabrano jakieś drzewa, które zakwalifikowano jako paki bojówkar-

skie. Przez całą sobotę i niedzielę wiano na posterunek cały szereg osób, które przesłuchiowano niekiedy przez kilka godzin.

W dalszym ciągu „Lech“ donosi, że funkcjonariusz policji śledczej z Inowrocławia Józwiak obrzucał doprowadzonych na posterunek wyzwickami i groził im pięściami. Obrażeni obywatele oddają skargę prokuratorowi.

W niedzielę wieczorem tłumy publiczności manifestowały na cześć państwa narodowego. Burzliwą demonstrację urządzono przed aresztem policyjnym, w którym zamknięte zostały dwie osoby, podejrzane o manifestacje antyimieninowe. Z okien domów solidaryzowano się z manifestantami.

### W sprawie autonomji uniwersyteckiej

W numerze jutrzejszym powrócimy do uchwał zjazdu „sanacyjnych“ profesorów uniwersyteckich, który się odbył w Warszawie. Narazie uzupełniamy dotychczasowe doniesienia tem, że rezolucje zjazdu mówią jednakowoż o autonomji uniwersyteckiej. Natomiast nawet część prasy „sanacyjnej“ wyznaje, jakoby chodziło o autonomję tylko w zakresie pracy naukowej, od której pewne czynniki chciałyby jednakowoż odłączyć kompetencje administracyjne.

**Kurs złotego.** Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.925 zł; w Gdańsku na Warszewie 8.926 zł.

**Kurs marki niem. i guld. gd.** Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.10 do 212.40 zł, gotówką 211.70 zł, za 100 guldenów gd. w dewizach 172.98 zł do 173.24 zł, gotówką 172.69 zł.

### Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 24. 3. 1931 r.

**Warunki:** Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f w. h.), b) pszenicy 735,5 gr. (124,8 f w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f w. h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f w. h.).	
„Ceny tranzakcyjne“	
Żyto 215 tonn par. Poznań . . . . .	21.30
Żyto 15 tonn par. Poznań . . . . .	21.10
Uspodobienie spokojne.	
„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań	
Pszenica . . . . .	24.00—24.50
Uspodobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy . . . . .	21.00—22.00
Uspodobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy . . . . .	24.00—25.00
Uspodobienie spokojne.	
Owies pastewny . . . . .	20.25—21.25
Owies jednolity nadający się do siewu . . . . .	23.00—24.00
Uspodobienie stałe.	
Mąka żytnia 65% wł. work. . . . .	30.50—31.50
Uspodobienie spokojne.	
Mąka pszen. 65% wł. work. . . . .	37.25—40.25
Uspodobienie spokojne.	
Otręby żytnie . . . . .	16.00—17.00
Otręby pszenne . . . . .	16.25—17.25
Otręby pszenne (grube) . . . . .	17.25—18.25
Rzepak . . . . .	38.00—40.00
Gorzycza . . . . .	42.00—47.00
Wyka latowa . . . . .	35.00—38.00
Peluszka . . . . .	40.00—44.00
Groch Victoria . . . . .	24.00—28.00
Lubin niebieski . . . . .	20.00—22.00
Lubin złoty . . . . .	31.00—35.00
Seradela . . . . .	80.00—87.00
Koniczyna czerwona . . . . .	270.00—340.00
Koniczyna biała . . . . .	320.00—440.00
Koniczyna szwedzka . . . . .	220.00—250.00
Koniczyna żółta odluszczone . . . . .	130.00—150.00
Koniczyna żółta w tuskach . . . . .	58.00—65.00
Tymoteusz . . . . .	90.00—105.00
Rajgras angielski . . . . .	90.00—110.00
Tatarska . . . . .	24.00—27.00
Ogólne usposobienie spokojne.	

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 75 tonn, pszenicy 60 tonn, jęczmienia 110 tonn, owsa 15 tonn.

### TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 24. 3. 1931 r.

Spędzono: wołów 175, buhajów 350, krów 570, świń 2850, cieląt 860, owiec 192; razem 4997 zwierząt.

Płacono za 100 kg. żywej wagi za: (Ceny loco Targowica, Poznań, łącznie z kosztami handlowymi).

#### BYDŁO:

<b>Woły:</b>	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane . . . . .	98—104
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 . . . . .	84—92
Mięsiste tuczone starsze . . . . .	70—80
Miernie odżywione . . . . .	60—64
<b>Buhaje:</b>	
Wytuczone pełnomięsiste . . . . .	92—100
Tuczone mięsiste . . . . .	80—90
Nietuczone, dobrze odżywione starsze . . . . .	66—74
Miernie odżywione . . . . .	52—60
<b>Krowy:</b>	
Wytuczone pełnomięsiste . . . . .	94—100
Tuczone mięsiste . . . . .	82—90
Nietuczone, dobrze odżywione . . . . .	56—60
Miernie odżywione . . . . .	40—50
<b>Jałowice:</b>	
Wytuczone pełnomięsiste . . . . .	96—102
Tuczone mięsiste . . . . .	84—92
Nietuczone, dobrze odżywione . . . . .	66—76
Miernie odżywione . . . . .	56—62
<b>Młodzież:</b>	
Dobrze odżywione . . . . .	58—62
Miernie odżywione . . . . .	46—52
<b>Cielęta:</b>	
Najprędniejsze cielęta wytuczone . . . . .	124—130
Tuczone cielęta . . . . .	110—120
Dobrze odżywione . . . . .	90—100
Miernie odżywione . . . . .	80—84

#### OWCE:

Wytuczone pełnomięsiste jałgnięta i młodsze skopy . . . . .	130—152
Dobrze odżywione . . . . .	106—116
<b>ŚWINIE (TUCZNIKI):</b>	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi . . . . .	116—120
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi . . . . .	110—114
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi . . . . .	104—108
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi . . . . .	90—96
Maciory i późne kastraty . . . . .	96—106
Świnie bekonowe . . . . .	104—108
Przebieg targu bardzo spokojny.	

### POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 24. 3. 1931 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z papierów procent. zwykowała ponownie 5 proc. poz. konwers., która notowała 48% proc. w placeniu, również poszukiwano 4 proc. poz. inwestycyjną po 93.— Z pap. lokacyjnych P. Z. K. handlowano mniejszą ilość 8 proc. listów dolarowych (starych) bez notowania po 90% oraz 8 proc. listy amortyzacyjne po 85% w tranzakcjach, natomiast 4 proc. listy zast. konwert. poszukiwano po 37½ proc. bez obrotu, zaś większy brak materiału zauważono w 6 proc. listach żytnich, za które płacono 16,25.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski bez notowania po 133.— oraz R. Maya po 24,25, 24.—, 24,25.

#### Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

##### Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)  
5% Pożyczka konwersyjna 48¼% P.  
8% listy dolarowe w złocie amort. 85%+ (Kurs w złotych)  
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 16,25 P.  
4% Premj. Poż. Inwestycyjna 93.— P.

##### Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)  
Dr. Roman May I em. zł. 24,25—24.—, 24¼ P  
Tendencja utrzymana.

### GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 24. 3. 1931 r.

#### Waluty Gółwka

Dolary St. Zjedn. tr.: —			
Dewizy:			
trans.	sprzed.	kup.	
Belgia 124,25	124,56	123,94	
Bukareszt 5,31	5,32½	5,29½	
Holandja 357,81	358,71	356,91	
Nowy Jork 8,914	8,934	8,894	
Nowy Jork kabel 8,923	8,943	8,903	
Londyn 43,35¾	43,46½	43,25	
Paryż 34,92	35,01	34,83	
Praga 26,43½	26,50	26,37	
Szwajcaria 171,73	172,16	171,30	
Włochy 46,74½	46,87	46,62	
Berlin 212,67			

Tendencja przeważnie słabsza.

#### Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest. . . . . 93,00  
5% poz. konw. . . . . 49,25 49,00  
10% poz. kol. . . . . 104,25

#### Akcje w złotych:

Bank Polski . . . . . 135,50—134,75  
Norblin . . . . . 0,00—34,50  
Ostrowieckie Zakłady . . . . . 0,00—43,00  
Starachowice . . . . . 0,00—11,87

Tendencja przeważnie słabsza.

#### Komentarz.

Dla papierów państw. tendencja cokolwiek słabsza, dla listów zast. mocniejsza, dla akcji przeważnie słabsza przy bardzo małych obrotach. Z bankowych słabszy Bank Polski, z metalurgicznych słabszy Norblin i Ostrowiec, utrzymane Starachowice.

### PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin, 24. 3. 1931 r.

Pszenica march 75—76 kg. . . . .	277.00—279.00
Tendencja słaba.	
Żyto march. 70—71 kg. . . . .	179.00—181.00
Tendencja stała.	
Jęczmień march. brow. od st. załad. wania . . . . .	222.00—232.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy . . . . .	206.00—222.00
Tendencja spokojna.	
Owies march od st. załad. . . . .	158.00—162.00
Tendencja stała.	
Mąka pszenna . . . . .	33.75—40.00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia przem do 60% . . . . .	25.25—28.90
Tendencja wyczekująca.	
Ospa pszenna . . . . .	13.30—13.60
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia . . . . .	12.50—12.75
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria . . . . .	24.00—29.00
Groch drobn. jadalny . . . . .	22.00—24.00
Groch pastewny . . . . .	19.00—21.00
Peluszka . . . . .	24.00—27.00
Bób polny . . . . .	17.00—19.00
Wyka . . . . .	23.00—25.00
Lubin niebieski . . . . .	13.50—15.50
Lubin złoty . . . . .	22.00—26.00
Seradela nowa . . . . .	62.00—66.00
Makuchy rzepakowe . . . . .	9.80—10.20
Makuchy lniane . . . . .	15.60—16.00
Wytłoki suche paryt. Berlin . . . . .	7.70—8.00
Srót Soja . . . . .	15.50—16.20
Płatki ziemniaczane . . . . .	14.70—15.00
Słoma żytnia pras. drut. . . . .	0.50—0.65
Słoma pszenna pras. drut. . . . .	0.50—0.60
Słoma owsiana pras. drut. . . . .	0.50—0.65
Słoma jęczmienna drut. . . . .	0.50—0.65
Słoma żytnia dl. wiaz. . . . .	0.70—0.95
Słoma żytnia pras. sznur. . . . .	0.55—0.75
Słoma pszenna pras. sznur. . . . .	0.45—0.60
Sieczka . . . . .	1.25—1.45
Siano zwykłe handlowe . . . . .	1.30—1.50
Siano dobre I pokos . . . . .	1.80—2.20
Tymoteusz luźny . . . . .	2.90—3.25
Siano koniczynowe . . . . .	2.50—3.00
Siano mielitz luźne (Warta) . . . . .	1.60—1.80
Siano mielitz luźne (Havel) . . . . .	1.20—1.45
Tendencja spokojna.	
Ogólna tendencja niejednolita.	

#### Notowania złotego w Berlinie

z dnia 24. 3. 1931 r.  
Wyplaty na Warszawę . . . . . 46,875—47,075  
Noty wielkie . . . . . 46,675—47,075

# Na święta!...

## Kup wino krajowe - lecz tylko

# „Rektyfikacji Warszawskiej”!

## Po pięciu latach gospodarki „sanacyjnej”

Mowa prezesa posła R. Rybarskiego w plenum Sejmu

(Dokończenie.)

### Fiskalizm zawodzi.

Nie należy przeceniać znaczenia stawek czysto fiskalnych. Cóż się okazało u nas? Podwyższenie taryfy kolejowej zawiodło, nie dało spodziewanych dochodów. Podwyższenie opłat telegraficznych wywołało, jak słyszeliśmy na komisji budżetowej, zmniejszenie się dochodów z telegrafu. Podwyższenie cen artykułów monopoli spirytusowego również ujemnie wpłynęło na ich konsumpcję. To jest fakt, że wzrastające stawki nie zawsze są dodatnim pierwiastkiem.

Mamy do czynienia przedewszystkiem ze spadkiem cen hurtowych. Otóż przeliczwszy obciążenie podatkowe w ostatnich kilku latach, wedle wskaźnika cen hurtowych, to znaczy wedle rzeczywistej siły nabywczej pieniądza i biorąc za punkt wyjścia rzeczywiste wpływy skarbowe z monopoli i podatków w r. 1927—28 i preliminarz dochodów skarbu na rok 1931—32, oraz przyjmując wskaźnik cen hurtowych w r. 1927—28 na 100, otrzymamy obciążenie obecne w wysokości 142,5. Z tym faktem trzeba się liczyć. Są to rzeczy, na które nie poradzi nadmierny fiskalizm.

### Oplacalność wytwórczości

Jakie jest nasze najważniejsze dziś zagadnienie? Najważniejszym zagadnieniem jest brak oplacalności gospodarstw i związany z tem brak odpowiednich dochodów skarbowych. Bez oplacalności gospodarstw niema istotnej równowagi budżetu. A dzisiejszy system podatkowy krępuje oplacalność gospodarstw. Czy trzeba wiele przykładać? Jak możemy sobie wyobrazić dopływ normalnego zagranicznego kredytu do nas przy obowiązującym systemie opodatkowania podatkiem dochodowym, gdy, wbrew prawie wszystkim innym krajom europejskim, podatek dochodowy jest uzależniony nie od rentowności kapitału lokowanego, ale od bezwzględnych sum dochodu, co daje zupełną fikcję. Także stan, związany z podatkiem obrotowym i niepewność co do podatku majątkowego muszą wpływać tamująco na życie gospodarcze. Dotyczy to oczywiście, nie tylko podatków w ścisłym tego słowa znaczeniu, podatków państwowych, lecz wszelkiego rodzaju obciążeń społecznych.

### Dzikię gospodarstwo

Co stwarza ten system obciążeń społecznych? Stwarza powstawanie form życia gospodarczego takich, które uchylają się od opodatkowania. Na przykład w mieście Łodzi mamy do czynienia z powstawaniem przedsiębiorstw, nie mających własnych maszyn, ani własnych lokali, a które pracują w wynajętych lokalach fabryk, płacących regularne podatki. Jeżeli zwrócimy uwagę na przemysł średni i drobny, to — ja osobiście w kilku wypadkach to stwierdziłem — mamy do czynienia z tym faktem, że przedsiębiorca, który zatrudnia kilkunastu robotników, czy rzemieślników, woli przejść na system chałupniczy, żeby nie płacił rozmaitych podatków. Praca wtedy jest dokonywana w warunkach gorszych i sama przez to jest gorsza. Poza tem, jeżeli chodzi o handel, rozwija się dziś handel pokątny i obnośny. Kto ma regularne gospodarstwo, jest wystawiony na nadmierny fiskalizm, więc życie stwarza sobie takie formy, które mijają te wszystkie ciężary. To oczywiście musi się odbić ujemnie na całym życiu gospodarczym, a także i na dochodach skarbowych.

### Polityka i gospodarstwo

Trzeba oczywiście mieć ten plan gospodarczy, ale zarazem trzeba uznać jedną zasadę, która teoretycznie była

uznawana, że w dzisiejszych ciężkich warunkach na pierwszy plan muszą się wysuwać względy gospodarczo-finansowe. Nie chcę tutaj w przemówieniu używać mocnych wyrazów w ocenie położenia gospodarczego, ale to położenie gospodarcze w każdym razie jest takie, że wymaga szczególnie bacznej uwagi i szczególnie wielkiego wysiłku. Trzeba, by względy polityczne nie górowały nad względami gospodarczymi. A tymczasem cóż się dzieje? Bardzo niedawno mieliśmy tu długie nocne debaty nad traktatem handlowym z Niemcami. Czy słyhać było głos czynników gospodarczo zainteresowanych w zawarciu tego traktatu? Przeciwnie, były głosy sceptyczne. Ale ten traktat się zawiera ze względów ogólnopolitycznych, ze względu na wewnętrzne i zewnętrzne stosunki, tak, że polityka wewnętrzna utrudnia dostosowanie polityki gospodarczej do istotnych potrzeb państw. To jest wielkie niebezpieczeństwo.

### Kryzys psychologiczny

Pan minister skarbu mówił tu o kryzysie psychologicznym — i ten kryzys psychologiczny rzeczywiście istnieje. Nie obwiniam o to tylko rząd, ale stwierdzam jedno: jest apatia i bierność w społeczeństwie, bierność bardzo duża.

I jest jeszcze inna rzecz, którą rząd w znacznym stopniu wywołał: oglądanie się zawsze i wszędzie na pomoc państwową. Tego rodzaju stosunki, że do przewyżczenia kryzysu, kiedy każdy na swoim terenie musi w tym kierunku działać, jest poprostu niechęć i apatia, ustawiczne liczenie na nadzwyczajną pomoc, w tym nastroju psychologicznym kryzysu się nie przezwycięży. A ten kryzys psychologiczny będzie przewyżczony, jeżeli cały system rządzenia się zmieni, bo właśnie system rządzenia wychowuje tego rodzaju nastroje.

### Wzory

Jednak słyszeliśmy tu pewne nuty optymizmu w związku z położeniem gospodarczym i finansowym. Pan minister skarbu zapewniał nas, że mamy tu do czynienia z faktem nowym — z większością i że ta większość daje gwarancję zaufania na wewnątrz i zewnątrz. Mówiono też tutaj, że ta większość — podkreślano to parę razy — jest jedyną w Europie większością parlamentarną. Otóż ja korzystam ze sposobności, by te poglądy sprostować. Mianowicie zdecydowaną, wyraźną większość parlamentarną w Europie ma szereg krajów: Węgry, Rumunia, gdzie jest 324 głosy rządowej partii na 367, Grecja — 192 rządowej partii na 250, Portugalia, a w Albanii jest tylko bezpartyjny blok i niema żadnej innej partii. (Wesołość). Dlaczego jednak mamy się ograniczać tylko do Europy. Większość parlamentarną mają: Argentyna, Boliwia, Brazylja, Kolumbia, Honduras, Nikaragua, Paragwaj, Wenezuela, Peru, a w Panamie większość jest nawet kwalifikowana, jak potrzeba do konstytucji, bo wynosi 2/3, a w Liberji również jest tylko Bezpartyjny Blok. (Oklaski na prawicy). Zjawisko większości, zdobytej tym sposobem, jakim ta większość tu została zdobyta, nie jest gwarancją stabilizacji, ale jest zarodkiem dalszej niepewności gospodarczej wewnątrz państwa. (Oklaski na prawicy). Wyzyskać tego atutu, że jest ta większość, bynajmniej Panom się nie uda.

### Konstytucja 3 maja o budżecie

Ale i Panowie uznajecie niestałość stosunków w naszym państwie i uznajecie potrzebę reformy konstytucji. Gdy się mówiło o tej naprawie konstytucji, wtedy słyszeliśmy powoływanie się na tradycje twórców konstytu-

cji 3 maja, a zaś opozycja — to Targowica. Otóż warto, bardzo warto, także w zagadnieniu przekroczeń budżetowych zastanowić się nad tem, co mówił Sejm Czteroletni, co mówiła ustawa o komisji skarbowej Rzeczypospolitej obojga narodów, uchwalona w parę miesięcy po przyjęciu konstytucji 3 maja, w jej wykonaniu. Nie wspominam o tem, że ta ustawa, organizująca ministerstwo skarbu, wymaga, by wyżsi urzędnicy mieli sześcioletnią praktykę skarbową. Mniejsza o to. Ale ta ustawa mówi w ten sposób:

„Nie będzie wolno komisji (to jest ministerstwu skarbu) pod żadnym pretekstem używać dochodów Rzeczypospolitej na żadne inne wydatki, tylko na te jedynie, które... wyrażnym prawem są determinowane, ani funduszu, na allewając pozwolonego, na inny zamiar obracać, tylko jedynie według przeznaczenia onego; nie będzie wolno używać i wydawać na cokolwiek bądź, bez wyraźnej woli Sejmu, remanentów pozostałych od wy-

datków publicznych; nie będzie wolno zatrzymywać, lub przeciągać komukolwiek bądź placy z prawa należnej, a mianowicie wojsku i wierzycielom Rzplitej... Jako nakoniec wszelkie rozporządzenia i działania komisji nie mają być tylko w dopełnieniu praw i ustaw sejmowych Rzeczypospolitej, tak nigdy wolno jej nie będzie żadnego takiego rozkazu wydawać, któryby nosił na sobie akt prawodawstwa. To wszystko pod odpowiedzialnością w sądach sejmowych”.

### Potępienie przekroczeń budżetowych

Otóż, jeżeli my nie chcemy aprobować tych przekroczeń budżetowych, jeżeli my potępiamy to wszystko, co się stało, nie tylko z gospodarczych powodów, to możemy stwierdzić: my to postępujemy zgodnie z tradycjami Sejmu Czteroletniego, — nie ci są jego spadkobiercami, którzy uważają, że rządowi wolno bez kontroli wydawać pieniądze publiczne. (Oklaski na prawicy).

## Kompromitacja akcji pocztówkowej

### Przymus kupowania pocztówek imiennowych

Z powiatu jasielskiego donoszą do redakcji „Głosu Narodu” o przymusie kupowania pocztówek imiennowych w szkołach. Pismo — jako curiosum — przytacza okólnik inspektora szkolnego, p. Klichy:

„Nawiązując do tutejszego polecenia z dnia 2 marca 1931 r. l. 559/31, polecam zarządowi szkoły zapodać (!) odwrotnie (!) przyczynę, dlaczego (!) dotychczas nie zamówił kartek imiennowych z podobizną i życiorysem marszałka Józefa Piłsudskiego”.

„Równocześnie zaznaczam, że kartki te można w dalszym ciągu nabywać w dowolnej ilości w biurze rady szkolnej powiatowej (!), a termin wysyłania jest przedłużony do dnia 30 marca 1931”.

Pocztówek nie wyprzedano zatem w oznaczonym czasie, jak to „zapodać” i obecnie „biały tydzień” wyprzedają trwa w pełni.

### Nowe „kwiatki”

Oto nowa garść faktów z kompromitującej Polskę „dobrowolnej” akcji „pocztówkowej”.

Jak donosi „Gazeta Bydgoska”, w Bydgoszczy akcją pocztówkową kierował nie jakiś tam komitet prywatny, lecz... magistrat. „Kierownik magistratu” wydał odpowiednią odezwę, bibulę imienną odbijano na maszynach i powielaczach magistrackich, klejono w kopertach urzędowych prezydenta miasta i kolportowano przez urzędników.

W Sokółce (pow. białostocki) bezrobotnym — jak donosi „Robotnik” — odrącano należności za przymusowo rozdane pocztówki z małych zasilków. O zgodę oczywiście nie pytano. W magistracie — odmawiającym nabycia bibuły — mówiono, że... występują przeciwko państwu.

W Białymstoku (szkoła powszechna nr. 40) na 31 uczniów tylko 5 nabyło pocztówki, wobec czego należność za nie musiała nauczycielka pokryć ze swej pensji.

W urzędzie pocztowym Warszawa — Mokotów (ul. Dworkowa) dochodziło do gwałtownych zająz z powodu wypróbowanego już środka: wydawania reszty pocztówkami.

Min. robót publicznych — jak donosi „Gazeta Warszawska” — rozesłało okólnik, zalecający swym urzędnikom nabywanie pocztówek, nalepek, medali etc. Ministerstwo „zapropnowało”, by urzędnicy IV stopnia złożyli na ten cel po 25 złotych, urzędnicy V stopnia po 15 złotych i t. d.

Jak donosi „Głos Lubelski”, akcja pocztówkowa w Lublinie zawiodła na całej linii. W obawie kompromitacji, zwiększono nacisk w urzędach i szkołach, gdzie uwijali się

gorączkowo szefowie biur i dyrektorzy, zajęci rozsprzedają towaru.

We wszystkich szkołach akcję pocztówkową zorganizowano w ten sposób, że dyrekcje odbierały pocztówki od uczniów i po odpowiedniej kontroli i cenzurze, wysyłały „zbiorowo”. Mimo nacisku „akcja wychowawcza” wydała bardzo niki rezultaty. Klasy ósme — przygotowujące się do matury — karty naogół wysyłały, natomiast w pozostałych klasach natrafiono na zdecydowany opór.

W jednym z urzędów — jak stwierdza dalej „Głos Lubelski” — wezwano wszystkich pracowników i oświadczone im, że dla „ułatwienia” im wysyłki pocztówek na Maderę jeden z urzędników będzie obchodził poszczególne biura, odbierał od każdego z kolegów z osobna kartki i hurtem je się wysłał przez najwyższą instancję w urzędzie na pocztę. Prawdopodobnie ten sam system zastosowano w innych urzędach. Urzędnikom pocztowym zapowiedziano już dodatkowe godziny (nie wiadomo, czy specjalnie płatne) dla wysyłania a zwłaszcza cenzurowania wysyłek.

Kra k o w s k i „Głos Narodu” doniósł parę dni temu ze swego terenu, co następuje:

„W związku z zarządzeniem przez władze państwowe obchodem imiennym ku czci p. Piłsudskiego, cały garnizon krakowski wysłał „dobrowolnie” przed dwoma dniami życzenia imiennowe do swego woźdza na Maderze, a równocześnie urzędy państwowe i samorządowe doręczyły urzędnikom kartki (po 15 gr) do kreślenia na nich uczuć obywatelskich względem p. marszałka. Niektórzy naczelnicy urzędów czy wydziałów, wypełniając zlecenia wyższych władz, ograniczyli się do rozdania urzędnikom kart imiennowych bez kontroli, inni natomiast doręczyli jej personelowi za potwierdzeniem odbioru. Instrukcje idą podobno w tym kierunku, aby wszyscy uczniowie i uczenie szkół średnich wysyłali życzenia, zaś szkoły powszechne po 100 kartek. Ze względu na jawny opór młodzieży szkolnej, zwłaszcza klas wyższych, akcja ta napotyka na wielkie trudności. Koła rodzicielskie nie kryją się z oburzeniem, że jest brak pieniędzy na najważniejsze potrzeby szkolne i na pomoc obdartym i zgłodniałym dzieciom, a tymczasem wywiera się na nie presję, by wysyłały życzenia imiennowe dla p. Piłsudskiego. Wielu nauczycieli, wobec odmowy uczniów zakupienia kartek, zapłaciło za nich przypadające kwoty.”

Tylko Herbatka LIPTONA

## Czy wojna radjowa?

Tutejszy „Tydzień Radjowy“ pisze m. l., co następuje:

W jesieni w roku 1927, odbył się w Warszawie międzynarodowy zjazd Unii Radjofonicznej. Przedstawiciele radjofonji europejskiej zasiedli przy jednym stole, aby obradować nad wymianą programów poszczególnych radjostacji nadawczych. I oto między innymi doszedł tam do skutku pakt, który miał ołbrzymie znaczenie dla pokoju świata. Pakt ten, który obowiązywał stacje, że nie będą nadawały audycji o charakterze agresywno - politycznym w stosunku do sąsiedniego państwa, zatwierdzony przez ministerstwa spraw zagranicznych, mógł sprawić, że radjofonja stałaby się czynnikiem wybitnie pokojowym, głoszącym jasne słowa pojednania i zbratania narodów. Polska przejęła się szczerze i uczciwie przyjętymi na siebie zobowiązaniami. Stacje polskie unikały wszyskiego, cokolwiekby mogło przyczynić się do zadrążnienia stosunków międzynarodowych.

Niemcy natomiast swoim zwyczajem zaraz na początku zaczęli łamać postanowienie warszawskie...

Akcja antypolska szczególnie na sile przybrała w ostatnich dwóch latach. — Przypomnijmy tylko mowę Hindenburga, transmitowaną z Prus Wschodnich, przemówienie hakatysty profesora Hötscha z Berlina, transmisje niemal wszyskich zjazdów i uroczystości bylego Ostmarkenvereinu, dzisiejszego Ostbundu, naszpikowane demagogicznymi, podburzającymi przemówieniami, liczne odczyty antypolskie bylego redaktora „Posener Tageblattu“ Ginschla, a szczególnie szkalujące Polskę przemówienie Treviranusa, nadane w dniu 10-go bm.

Szczytem niemieckiej prowokacji była audycja z dnia 11-go bm., którą transmitowała również stacja Königs-wusterhausen o godz. 20.30. Była to transmisja „Wieczoru Poznańskiego“ z Friedenau, urządzonego przez berliński Ostbund. W programie były naprzekład takie kwiatki: „Przynależność Poznania do kultury niemieckiej“, ostatewnego prof. Hötscha — „Mein Heimatland, mein Posen“, wreszcie „Gruss an die Provinz Posen“ i t. d. Jedno z pism poznańskich podaje, że pewien ziemianin, kolonista niemiecki z gnieźnieńskiego, ustawił w większej izbie głośnik, a przez swoich urzędników zwołał robotników rolnych, zmuszając ich, aby antypolskiej audycji wysłuchali w skupieniu. Treść wymienionej audycji przeszła wszelkie najgorsze nawet oczekiwania. Z przemówień Ginschla i Hötscha dowiedzieliśmy się, że Poznań jest „urdeutsches Land“, że polska kultura jest legendą, a wszystko, co kulturalne w Poznaniu, jest pochodzenia niemieckiego, że Polacy roszczą pretensje do tych ziem nie ze względów etnograficznych, a jedynie dlatego, iż Poznańskie stanowi śpichlerz zbożowy dla Polski, że Poznań zbudowali Niemcy w XIII wieku, że Gniezno jest prezentem Ottona III etc. Ale ze wszyskich tych okropnych bzdur, potwornych fałszów i gangreną moralną przegniłych wywodów pseudonaukowych, jak sztyldo z worka, wyłonił się ostateczny wniosek: „Poznań musi powrócić do Niemiec!“ Czyli propositu przygotowanie nowego rabunku! W sobotę, dnia 14-go bm. nadała stacja Königs-wusterhausen odczyt: „Położenie kulturalne mniejszości niemieckiej w Poznaniu“, który stanowił składową część systematycznej akcji propagandowej antypolskiej.

Nic dziwnego przeto, że ta walka, jaką podjęli Niemcy w eterze przeciwko Polsce, łamiąc brutalnie wszelkie międzynarodowe postanowienia wywołała burzę protestów ze strony społeczeństwa polskiego. Prasa w licznych artykułach potępiła niemiecką perfidię i domagała się interwencji dyplomatycznej.

Radjo Poznańskie, nie mogąc przyglądać się bezczynnie całej tej akcji antypolskiej, zerwało z dotychczasową taktyką, podjętą w ramach międzynarodowej lojalności, a na każdą prowokację radjową ze strony niemieckich stacji odpowiednio odprawa należyta i mocna.

„Leipziger Neueste Nachrichten“ zamieściło komunikat p. t.: „Czy walka radjowa z Polską?“, donoszący ze zdziwieniem o zorganizowaniu audycji antyniemieckiej Radja Poznańskiego. Typowy przykład psychiki niemieckiej. — Najprzód broja, a potem się dziwi, gdy spotka ich odprawa. Nikt na świecie nie może wymagać, abyśmy cicho siedzieli, gdy Niemcy szykują zamach na naszą niepodległość! Tak! — Wojna radjowa, wywołana jednak przez bezwzględność, agresywność i nienawiść Niemców.

Szczytem czelności niemieckiej jest demarche, zrobione przez rząd niemiecki u rządu polskiego przeciwko „niedozwolonej propagandzie, skierowanej przeciwko Niemcom“ ze strony Radja Poznańskiego, chociaż Radjo Poznańskie dało tylko umiarkowaną odpowiedź na bezwstydną niemiecką propagandę, sięgającą po rdzennie polskie nasze ziemie zachodnie.

Podajemy jeszcze główne ustępy komunikatu Warszawskiego Polskiego Radja w sprawie propagandy antypolskiej niemieckich stacji radjowych:

Natychmiast po pierwszej audycji (antypolskiej), nadanej ze studja stacji Königs-wusterhausen, nasze przedstawicielstwo dyplomatyczne w Berlinie oraz dyrekcja Polskiego Radja wdroszyły odpowiednie kroki, domagając się od rządu radjofonji niemieckiej wyjaśnienia w związku z temi niedopuszczalnymi audycjami.

Naczelny dyrektor Polskiego Radja p. Zygmunt Chamiec, udał się osobiście do Berlina, gdzie odbył szereg konferencji z głównym zarządem radjofonji niemieckiej, domagając się zawarcia specjalnego paktu o nieagresji radjowej, któryby gwarantował, iż w przyszłości tego rodzaju audycje, jak te, które były nadane przez stacje w Möhlacker i Königs-wusterhausen, nigdy się już nie powtórzą. W najbliższym czasie dyrektor Zygmunt Chamiec udaje się po raz drugi do Berlina, celem definitywnego załatwienia tej niemiłej sprawy. W wypadku gdyby zarząd radjofonji niemieckiej nie chciał, czy też nie mógł zgodzić się na zawarcie paktu o nieagresji radjowej, wówczas radjofonja polska będzie musiała odwołać się do interwencji Międzynarodowej Unji Radjofonicznej.

Międzynarodowa Unja Radjofonicz-

na, jest jak wiadomo, związkiem, zrzeszającym wszyskie radjofonje europejskie, a zadaniem jej jest zgodna współpraca wszyskich broadcastingów na zasadach lojalności z absolutnem wyłączeniem wszelkich posunięć, któreby mogły doprowadzić do tarć i nieporozumień międzynarodowych. Zaznaczyć należy, iż postanowienia Międzynarodowej Unji Radjofonicznej obowiązują wszyskich członków do wzajemnej lojalności i nieagresji, a w wypadku sporu polsko - niemieckiego chodziłoby o zawarcie specjalnej umowy między temi dwiema radjofonjami.

Sprawą sporu polsko - niemieckiego, który powstał wskutek nieposzanowania międzynarodowych przepisów przez radjofonje niemieckie, zajmowała się ostatecznie główna rada programowa Polskiego Radja, w której skład wchodzi przedstawiciele: ministerstwa spraw zagranicznych, wewnętrznzych, rolnictwa i oświecenia publicznego, oraz wybitni przedstawiciele świata literackiego i muzycznego, pp. Zdzisław Dębicki, Wacław Sieroszewski i Felicjan Szopski. Rada wyraziła przekonanie, iż „Polskie Radjo“ wobec antypolskich wystąpień stacji niemieckich winno wyszukać wszyskie możliwe środki w kierunku skłonięcia dyrekcji radja niemieckiego do poszanowania zobowiązań wzajemnej nieagresji, jakie przyjęte zostały na gruncie postanowień międzynarodowych. Rada programowa aprobuje również dotychczasowe kroki, jakie Polskie Radjo podjęło w powyższej sprawie w ścisłem porozumieniu z ministerstwem spraw zagranicznych.

Tyle komunikat Polskiego Radja. Korzystamy ze sposobności, by zapytać kierownictwo warszawskiego Polskiego Radja, czy ostatecznie zdobędzie się na tyle poczucia godności narodowej, by zaniechać zapowiedzi w języku niemieckim. Czy z języków zagranicznych nie wystarczy francuski i angielski?

## XII Walne zebranie Ligi Katolickiej

**J. Em. Ks. Prymas uczestniczy w zebraniu. — Nowe zadania Ligi Katolickiej — Przemówienie ks. Prymasa — Uznanie dla zasług ks. prał. J. Prądzyńskiego**

W niedzielę 22. bm. odbyły się w sali Księgarni św. Wojciecha obrady XII walnego zebrania delegatów parafjalnych Lig Katolickich. Zebranie zaszczycił swą obecnością ks. kardynał Prymas. Dostojnego gościa wprowadził na salę wśród oklasków ks. prał. Prądzyński, gen. sekret. Ligi Katolickiej, oraz p. A. Bartkowiak, członek głównego zarządu.

W nieobecności prezesa Ligi p. prof. dr. Gantkowskiego obrady zajął ks. prał. Prądzyński. Na przewodniczącego walnego zebrania poproszono b. wicekuratora p. Steina, który obejmując przewodnictwo, powitał ks. kardynała imieniem zgromadzonych delegatów i złożył zarazem oświadczenie, że członkowie poszczególnych Lig, wchodząc do Akcji Katolickiej, chcą współpracować tak, jak tego sobie życzy papież Pius XI. Drugi okres 10-letnia pracy Ligi Katolickiej rozpoczyna się pod nowym hasłem i nowym znakiem. Nowa ta praca w Akcji Katolickiej stwarza dla członków Ligi Katolickiej szerokie pole działania dla dobra Kościoła i Ojczyzny.

W odpowiedzi ks. Prymas dziękował Lidze Katolickiej za jej żywotną działalność, poczem oznajmił zebranym, że została ona wcielona do zespołu organizacji tworzących Akcję Katolicką. Liga Katolicka spełniła swe szczytne zadanie, stanowiąc zarazem pierwszy formalny związek Akcji Katolickiej. Zadania jej obecnie nieco się zmieniły, rozpoczyna się nowy okres pracy skoordynowany z pracą Akcji Katolickiej.

Ks. Prymas w dalszym swem przemówieniu podkreślił, że Liga Katolicka wielką ma do odegrania rolę w nowopodjętej akcji i że zależy mu na tem, aby ona swe nowe, niełatwe posłannictwo spełniła jak najlepiej. Wielkie zasługi — mówił ks. Prymas — około rozwoju Ligi Katolickiej położył ks. prał. Prądzyński. Jego staraniem jak i zarząd główny odbył się w Poznaniu I Kongres Eucharystyczny i t. d. W końcu J. Em. ks. Prymas wyraził głęboki żal, że generalny sekretarz ks. prał. Prądzyński prosił go już w roku zeszłym o zwolnienie z tego tak ważnego stanowiska. Wyraził jednak nadzieję, że ks. prał. Prądzyński pozostanie na tem stanowisku tak długo, dopóki nie upatrzy sobie następcy. Ks. Prymas wyraził gorące podziękowanie ks. prał. Prądzyńskiemu za ogrom pracy

włożonej w to dzieło. Nieraz musiał on się łamać z poważnymi trudnościami przy realizacji zamierzeń Ligi Katolickiej. Zamierzenia te nie wszędzie mile były widziane, lecz objawami temi generalny sekretarz się nie zrażał, bo były to tylko przeszkody ludzkie. W realizowaniu Królestwa Bożego nikt nie może być przeszkodą i zawsze z odwagą trzeba iść naprzód i pracować w imię zasad Chrystusa. Udzieliwszy następnie zebranym swego błogosławieństwa, ks. Prymas żegnany owacyjnie i serdecznie opuścił salę w towarzystwie swego sekretarza ks. kan. Rutkowskiego.

W dalszym ciągu obrad poproszono do pióra p. dyr. Fischbacha z Kościana. Następnie p. Wanda Chłapowska imieniem zgromadzonych w gorących słowach wyraziła podziękowanie ks. prał. Prądzyńskiemu za jego działalność około rozwoju Ligi, na co pokrótce odpowiedział generalny sekretarz w serdecznych słowach.

Sprawozdanie, ilustrujące wzmogoną pracę Ligi, przedłożyła kierowniczka biura p. H. Kozłowska. Sprawozdanie kasowe zdał p. W. Całka. Z całokształtu wynikało, że zaprotokółowanych Lig parafjalnych jest 240. Na zebraniach wygłaszano odczyty, urządzano wiece katolickie, akademje papierskie, wieczornice, obchody i wogóle wszędzie krzewiono zasady Chrystusowe. Do Lig należy ogółem przeszło 20 tys. osób. Epokowem wydarzeniem Ligi to pierwszy w Polsce Kongres Eucharystyczny. Dochodu w kasie było 29.871,25 zł, rozchodu 28.929,57 zł. Imieniem komisji rewizyjnej wniósł p. Całka o udzielenie zarządowi pokwitowania, co też zebrani jednomyślnie uczynili. Zarząd główny zostaje ten sam, mianowicie prof. U. P. dr. Gantkowski prezes, oraz pp. A. Bartkowiak, St. Szaniecki, W. Całka, W. Chłapowska, A. Sroczyńska, A. Loster, E. Potworowski, J. Mrówczyński, E. Surdyk, St. Wytykówna, A. Nowakowski i H. Kozłowska.

Zkolej referat o zadaniu Ligi Katolickiej w przystosowaniu do Akcji Katolickiej wygłosił sekretarz generalny ks. prał. Prądzyński. Referent wskazał na dotychczasowy zakres, cele i działania Ligi, w drugiej zaś części podniósł w czem zakresie ten się zmiana z powodu ustosunkowania się do Akcji Katolickiej. Wreszcie w trzeciej części zreferował, jakie zmiany należy wobec tego przeprowadzić w dotychczasowej ustawie. Zmiany te

Spieszcie nabyć los za 2 zł.  
Ciągnięcie 31 marca r. b.

Wielka  
**LOTERJA FANTOWA**  
**LIGI MORSKIEJ i RZECZNEJ**

Na rzecz utrwalenia posiadania MORZA i rozbudowy Floty.

Za 2 zł. Każdy może wygrać: sztaby złota i srebra, samochody, pianina, wycieczki po Bałtyku, meble, maszyny do szycia, rowery, aparaty fotograficzne, radjowe, gramofony, materiały ubraniowe, razem tysiące wartościowych fantów.



**KUP LOS!**

Sprzedaż w Kolekturach Loterii Państwowej

przygotował również zarząd i uzyskał dla nich zasadniczą zgodę ks. Prymasa, poczem przyjęło je w dwóch czytaniach walne zebranie.

W wolnych głosach przemawiali pp.: Gruszczyński z Kromolic, Porankiewicz z Poznania, Naparty z Bydgoszczy, Woźniowski z Gostynia, dyrektor Akcji Katolickiej ks. Jarosz, Guziński z Wysocka, Hetmański z Konojady, Płonkowiak z Kruszwicy, Lamowa z Owińska, insp. Nowakowski z Inowrocławia i Zemski z Skalmierzyc. Wyjaśnień udzielał ks. prał. Prądzyński, p. wicekurator Stein i dyr. ks. Jarosz. Pięknem przemówieniem zakończył przewodniczący pamiętne zebranie. Nadmienić wypada, że walne zebranie poprzedziła msza św. dla delegatów, którą odprawił w kolegiacie farnej ks. prał. Prądzyński. (2)

## Dokąd pojechał Piłsudski?

Warszawa, 24. 3. (Tel. wł.) — Według jednych pogłosek marszałek Piłsudski odpłynął z Madery na „Wichrze“ do Londynu, ażeby złożyć szereg wizyt politycznych. Według innych na morze Śródziemne do Egiptu i Palestyny. (w)

## Okradzenie pałacu Radziwiłłów

Warszawa, 24. 3. (Tel. wł.) — W pałacu Radziwiłłów przy ul. Pięknej, skradziono całą zastawę srebrną i złotą, wartości około 100 000 zł. Kradzież wyszła na jaw przy przygotowaniu do wesela krewnej Izabeli Radziwiłłowej, Jana Tyszkiewicza. (w)

## Choroba metropol. Szeptyckiego.

Lwów, 24. 3. (PAT). „Słowo Polskie“ dowiaduje się, że grecko-katolicki metropolita ks. Szeptycki od dłuższego czasu niedomagał, a w ub. sobotę stan jego zdrowia znacznie się pogorszył. Zwołane w niedzielę konsylium lekarskie orzekło, iż ks. metropolita zapadł na ogniskowe zapalenie płuc. Ze względu na wysoką gorączkę i uprzednie niedomagania organizmu, stan zdrowia ks. metropolity budzi w najbliższem otoczeniu poważny niepokój.

## Czang - Kai - Szek nie chce być prezydentem.

Nankin, 24. 3. (PAT). Czang-Kai-Szek zaprzecza kategorycznie powtarzającym się stale pogłoskom, według których ma on zamiar ogłosić się wkrótce prezydentem republiki chińskiej. Plany Sun-Yat-Sena, których jestem wykonawcą, mówi Czang-Kaj-Szek, nie wymagają, abym był prezydentem. Osobiście nie mam ambicji zostania ani prezydentem ani dyktatorem. Pragnę jedynie jedności i pokoju dla Chin a dobrobytu dla ich ludności.



Środek tak wspaniale usmierzający ból, jest często przedmiotem podrabiania. Dlatego też przy bólu głowy i zębów, przeziębieniu, reumatyzmie, należy przyjmować tylko tabletki, które jak i opakowanie opatrzone są znakiem BAYER.

ISTNIEJE TYLKO JEDNA ASPIRINAL  
zw 8631

# WIADOMOŚCI POTOCZNE

## O zabójstwo przed gmachem sądowym

Zabójca skazany na 13 miesięcy — Liczne okoliczności łagodzące

W sądzie okręgowym w Toruniu odbyła się rozprawa przeciwko Romanowi Zaidelowi ze Straszewa w pow. lubawskim, oskarżonemu o usiłowane zabójstwo oraz o dokonane zabójstwo. Tło sprawy jest następujące:

W dniu 13 sierpnia ub. roku toczyła się w sądzie grodzkim w Lubawie sprawa, wytoczona przez właściciela majątku Straszewy Adama Oldakowskiego p. Romanowi Zaidelowi, dzierżawcy tego majątku. Zaidel czuł się przez Oldakowskiego i jego żonę pokrzywdzony i oszukany, a ponieważ groziła mu, jego zdaniem, z przyczyny Oldakowskich, ruina majątkowa, był w stanie wysokiego napięcia nerwowego. Gdy na domiar złego w sądzie nic nie wskórał, rozgoryczenie jego wzrosło do ostatecznych granic i po rozprawie, dobywszy przed gmachem sądowym rewolweru, usiłował zastrzelić swego przeciwnika Oldakowskiego. Strzał do Oldakowskiego chybił, natomiast 4 dalsze strzały skierowane do Oldakowskiej, ugodziły ją i spowodowały w przeciągu kilku dni śmierć. Aresztowany zabójca tłumaczył się zdenerwowaniem i brakiem zasta-

nawienia, poddano go też potem obserwacji psychiatrycznej. Zeznania świadków były przeważnie korzystne dla oskarżonego i potwierdzały, że Zaidel miał powody, aby się czuć przez Oldakowskich pokrzywdzonym. Na postępowanie Oldakowskiego zeznania świadków rzuciły światło ujemne. Sędziowie z Lubawy podkreślili silny stan zdenerwowania oskarżonego w dniu zbrodni. Psychiatra dr. Brasse zeznał, że oskarżony mógł dopuścić się czynu swego w stanie zamroczenia umysłowego, dwaj dalsi lekarze poparli tę jego opinię. Sąd, uwzględniając wszystkie te okoliczności, wydał wyrok bardzo łagodny, skazując Zaidela za usiłowane zabójstwo na trzy miesiące więzienia i za śmiertelne postrzelenie Marji Oldakowskiej na rok i miesiąc więzienia, zaliczając na poczet kary przebyty areszt śledczy. — Równocześnie sąd uwolnił oskarżonego jako chorego z więzienia, dając mu w ten sposób możność uregulowania spraw majątkowych. Rozprawa wzbudziła tak w Toruniu jak i na Pomorzu wielkie zainteresowanie.

## Atrakcja sezonu

Jeden z regulaminów (Stow. Mł. Pol.) w ramach biegu „Kurjera Poznańskiego”

W niedzielę przewodnią odbędzie się — jak już donosiliśmy — doroczny bieg na przełaj o puchar redakcji „Kurjera Poznańskiego”. Bieg ten wywołał ogromne zainteresowanie, dowodem czego liczne zgłoszenia, jakie już teraz napływają. W ramach biegu (w tym roku przypada on na 12 kwietnia) odbywa się szereg specjalnych konkurencji klubowych, opartych na odrębnych regulaminach. Jeden z nich („Warty”) podaliśmy niedawno, obecnie publikujemy drugi — Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej (S. M. P.). Brzmi on następująco:

1. Nagroda (puchar) rozgrywana jest corocznie podczas biegu na przełaj „Kurjera Poznańskiego”. Otrzymuje ją członek S. M. P., który — jako pierwszy z zawodników Związku Młodzieży Polskiej przybędzie do mety.

2. O nagrodę mogą się ubiegać tylko ci druhowie, którzy należą conajmniej trzy miesiące do Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej.

3. Na miesiąc przed terminem biegu „Kurjera Poznańskiego”, druh, który nagrodę zdobył w roku poprzednim, winien ją zwrócić w stanie nieuszkodzonym Zw. Młodzieży Polskiej w Poznaniu, pl. Nowomiejski 5.

4. Druh — zwracający nagrodę — otrzymuje dyplom pamiątkowy.

5. Corocznie na nagrodzie należy wyrzeć nazwisko druha, który ją zdobył oraz datę biegu.

6. Nagrodę przechodzi na własność druha, który zdobędzie ją trzykrotnie, niekoniecznie z rzędu.

7. O ileby w ciągu jednego z następnych lat bieg „Kurjera Poznańskiego” nie był urządzony z jakichkolwiek powodów — nagroda pozostaje do najbliższego „Biegu Kurjera Poznańskiego” w przechowaniu Związku Młodzieży Polskiej w Poznaniu.

8. Nagrodę przyznaje na podstawie niniejszego regulaminu Związek Młodzieży Polskiej w Poznaniu, który również rozstrzyga wszelkie kwestje związane z interpretacją niniejszego regulaminu.

## Skutki nieostrożności

Zabity przez koło sieczkarni

Nasz korespondent grodzki (er) z Daków Mokrych donosi pod datą 23 b. m.

W dniu dzisiejszym w godzinach przedpołudniowych wydarzył się tragiczny wypadek, którego ofiarą padł robotnik Szczepan Skołozdrzej. Otrzymał on mianowicie polecenie nałożenia pasa na koło transmisyjne, celem uruchomienia sieczkarni. Nie zważając na to, że maszyna była w biegu, Skołozdrzej starał się to polecenie wykonać. W pewnej chwili złapało go koło i poniósł śmierć na miejscu.

szkoly średniej lub równorzędnej nie będą wcieleni do szkół podchorążych rezerwy, lecz do pułków jako zwykli poborowi. Podania takich poborowych o przyjęcie do szkoły podchorążych rezerwy, składane do władz wojskowych, nie będą uwzględniane i pozostaną bez odpowiedzi.

— **Rekolekcje dla absolwentek szkół wydziałowych** odbędą się staraniem Koła Absolwentek 6-tej szkoły wydziałowej od 25 do 29 bm o godz. 19 w kaplicy św. Józefa. Nauki wygłaszać będzie ks. dr. Ciszak. Bilety wstępne nabyć można w składzie papieru p. J. Czosnowskiego, ul. Fr. Ratajczaka 2 i u p. Blochówny, ul. Langiewicza 8.

— **Klub Mandolinistów „Lira”** przyjmie do swej orkiestry mandolinistów i gitarzystów z nut grających. Lekcje odbywają się we wtorki i piątki o godz. 20 w lokalu p. Smoniewskiego, ul. Wronecka 6. Kierownictwo muzyczne objął p. Marjan Weigt.

## PODZIĘKOWANIA

— **Podziękowanie.** Koło rodzicielskie przy gimnazjum im. Generalowej Zamowskiej składa najserdeczniej ejsze podziękowanie artystom za łaskawe wzięcie udziału w wieczornicy wokalnemu-muzycznej, którą urządziło na cele kolonij wakacyjnych w dniu 14 marca — Łaskawym wykonawcami byli pp.: Milewska, Dąbrowska, Winiarzówna, artystka Teatru Nowego oraz pp.: Paprzyca i prof. Sauer. — Jednocześnie składamy najgorętsze podziękowanie p. przełożonej dr. Hoppównie za współpracę i pomoc przy urządzaniu naszej wieczornicy. — Drukarnia „Poradnika Gospodarczego” ofiarowała bezinteresownie druk programów, za co składamy podziękowanie. — Dochód z wieczorku wyniósł 300 zł.

## KRONIKA MIEJSCOWA

— **Z gimnazjum im. A. Mickiewicza.** Dnia 15 bm. zapelniała się popołudniu aula gimnazjum publicznością która pospieszyła na ucztę duchową, jaką dawał „Wieczór Słowa i Pieśni”, urządzony staraniem sekcji misyjnej Sodalacji Pań. Chór męski „Echo” zapoczątkował tę miłą akademię. P. Felicja Kryszewiczowa odśpiewała arję z opery „L'enfant prodigue” i preludjum Opieńskiego. Pani prof. Padlewska odegrała po mistrzowsku na fortepianie Paderevskiego melodie i polonez As-dur Chopina. Niemilknące oklaski i ofiarowane kwiaty wyraziły pięknym paniom podziękowanie. Członkowie Filharmonji poznańskiej pp. Witkowski, Rakowski i Ciechański zapoznali publiczność z utworem młodego kompozytora p. Stefana Poradowskiego, a mianowicie odegrali jego „Trio” na skrzypce, altówkę i kontrabas. Utwór ten, który grano w Poznaniu po raz pierwszy, przyjęła publiczność z wielką sympatią. P. W. Bracki zadeklamował Kochanowskiego „Kto się w opiekę” z towarzyszeniem harmonjum. O udziale Polski w pracach misyjnych poinformował referat ks. rektora Cieszyńskiego. Gorące oklaski podziękowały prelegentowi za interesujący wykład. — Na zakończenie znów chór męski „Echo” odśpiewał Nowowiejskiego „Ojczyzna” z towarzyszeniem fortepianu. Ten piękny utwór w tak subtelny wykonaniu wywarł na słuchaczach silne wrażenie. — Akompanjament do śpiewu i deklamacji wykonali dyskretnie pp. profesorowie Sauer i Drzewiecki. — Wysoki poziom akademii, doborowe siły i starannie ułożony program złożyły się na piękną całość. Z zadowoleniem i w miłym nastroju opuściła publiczność gościnne mury gimnazjum im. A. Mickiewicza.

— **Z Polskiego Tow. Krajoznawczego.** Dnia 10 bm. w lokalu Banku Gospodarstwa Krajowego w Poznaniu odbyło się walne zebranie Oddziału Polskiego Tow. Krajoznawczego — Touring-Klubu. Do zarządu zostali powołani pp.: b. wojewoda lubelski Stanisław Moskalewski jako prezes, dyrektor B. G. Kraj. dr. Adam Pachonński — wiceprezes, Jadwiga Rasińska — skarbnik, Franciszek Jaśkowiak — sekretarz, prof. Jan Kilarski i Stanisław Pawłowski, prezes Pol. Tow. Tatrzńskiego dr. Tadeusz Smoluchowski, prezes Zw. Miłośników Fotografji prokurator Bolesław Gardulski; do komisji rewizyjnej pp.: dr. Stanisław Salkowski, inż. Zygmunt Hetper. Adres zarządu: Poznań, Matejki 6, parter, mieszkanie 1. Składki członkowskie przyjmuje księgarnia p. Zamecznika, pl. Wolności 7.

## KRONIKA WYPADKÓW

— **Spadająca figura zlamala dziecku nogę.** Przykremu wypadkowi uległ wczoraj 4-letni Maryś Costella, który poszedł ze swym ojcem na dworzec towarowy. — Podczas wyładowywania wagonu, spadła na chłopca figura, lamiąc mu nogę. (k.)

— **Wypadek w kuchni.** Zamieszkały przy ul. Gen. Kosińskiego 11 Teofil Kempa uległ wczoraj dotkliwym poparzeniom podczas gotowania herbaty, mianowicie wylała się na niego wrząca woda. Stwierdzono poparzenia drugiego stopnia. (k.)

## KRONIKA POLICYJNA

— **Pobity przez uliczników.** Przybyły z Torunia w poszukiwaniu pracy 19-letni Edmund Cywiński z Torunia, został wczoraj wieczorem zacepiony przez kilku łobuzów, z których jeden wrzucił mu do kieszeni palącego się papierosa. Gdy Cywiń-

Przy zatruciu, wywołanem zepsutemi potrawami, jak również alkoholem, nikotyną, morfina, kokainą i opium, zastosowanie naturalnej wody „Franciszka-Józefa” jest cennym środkiem pomocniczym. nw 8 633

## KRONIKA SĄDOWA

— **Więzienie za kradzież.** Izba karna sądu okręgowego rozważała sprawę Apolinarego Buczyńskiego, już kilkakrotnie karanego za różne przestępstwa. Ostatnio Burzyński odpowiadał za włamanie do składnicy kupca p. Kamińskiego przy ul. Skarbowej 4. Burzyński, wdarszy się do środka, skradł tuzin skórek oposowych, futro wartości 7 tys. zł itd. Łup schował u paskerki Zofji Piotrowskiej pod Poznaniem, skąd kradzione przedmioty dalej wędrowały. W szczególności nabywała je handlarzka Cyniakowa z Łodzi. Łup sprzedawano wprost za bezcen. Burzyńskiego zasądono na rok więzienia. Również i Piotrowska powędrowała na rok do kryminalu. Inni współwinni otrzymali karę więzienia od 3 do 6 miesięcy. (z.)

— **Zasadzenie recydywisty.** Na rok ciężkiego więzienia zasądono kilkakrotnie karanego Sylwestra Hoję z Zawad. Hoja, przejeżdżając rowerem koło Obornik, zatrzymał się obok domostwa gospodarza Kaczonia i wszedł do jednej z izb. Oczywiście nie bez celu. Skradł bowiem 62 zł gotówki i srebrną obrączkę. Hoję spotkała więc zasłużona kara. (z.)

## Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Przechwycenie kasjarzy w Wągrówcu.** W nocy na niedzielę posterunkowi policji w Wągrówcu aresztowali znanego kasjarza warszawskiego Stefana Skoniecznego, lat 51. Dwaj inni współnicy Czajkowski Karol i Kotowicz Stanisław zostali w niedzielę rano ujęci przez policję wągrowiecką w Bydgoszczy. Rabusie, którzy od kilku dni bawili w Wągrówcu, zamierzali obrabować kasy w Banku Ludowym, Niemieckim Banku Spółdzielczym i w Młynach i Tartakach Wągrowieckich. W Banku Ludowym w sobotę znajdowało się 30 000 zł gotówki. Policja zabrała najróżniejsze narzędzia jak raki, świdry, łomy, klucze francuskie, wytrychy, pilniki i rozpychacze, które kasjarze zakopali pod płotem p. Kunkela przy ul. Klasztornej. Policja prowadzi dochodzenia. (ek.)

— **Wielkie defraudacje na stacji kolejowej w Zdunach.** Podczas przeprowadzanej w tych dniach przez kontrolera kasowego Dyrekcji Kolei Państwowych w Poznaniu rewizji w ekspedycji towarowej na stacji w Zdunach w pow. krotoszyńskim, ujawniono większe malwersacje pieniężne. Już podczas samej rewizji stwierdzono, że kasjer ekspedycji towarowej w Zdunach Władysław Królak sprzeniewierzył 5 226,90 zł. W wyniku tej rewizji Królaka aresztowano nanychmiast i odstawiono do więzienia sądowego w Krotoszynie. Po złożeniu kaucji Królak został zwolniony. W szczegółowych dochodzeniach na podstawie rewizji ksiąg ustalono, że Królak sprzeniewierzył przeszło 40 tys. złotych, dopuszczając się malwersacji systematycznie już od 1927 roku. Oszust tych dopuszczał się Królak podczas pobierania dodatkowych opłat od cukrowni w Zdunach, fałszując doręczane cukrowni kwity. (k.)

— **Okradzenie kościoła.** W jednej z ostatnich nocy włamano się do kościoła Najświętszej Marji Panny w Koronowie. Świętokradcy oderwali dwie skarbniki, zawierające 200 złotych, poczem uciekli niepoznani. Kradzieży dokonano podczas odbywającej się misji. Na doniesienie ks. proboszcza Zelewskiego za świętokradcami wdrożono pościg. (k.)

— **Przyjaciel zabójcy.** Na szóstym między Pniewami a Międzyzłodem w pobliżu Lubasza w pow. międzyzłodzkiem została zastrzelona akuszerka Zofja Dąbrowska z Lubasza. Zabójstwa dokonał przyjaciel Dąbrowskiej, Karol Białkowski z Pniewa, który po zabójstwie zgłosił się na posterunku policji. W tajemniczej tej sprawie władze prowadzą śledztwo. (k.)

## KALENDARZYK

Wtorek, 24 marca 1931.  
Słońce: wschód 5,48; — zachód 18,11; — długość dnia 12 godz. 23 min.  
Księżyc: wschód 7,13; — zachód —; przed pierwszą kwadrą.

**Stan pogody** według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 3 st. C. Wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 758 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa + 11 st. C., najniższa + 3 st. C. Ilość opadu 1 mm.

**Przewidywania pogody na środę:** Pochmurno i naogół bez zmian.  
Kal. rz.-kat.: Marek i Tymoteusz; jutro Zwiast. N. M. P.  
Kal. słow.: Zbislaw; jutro Ludomir.

**Biblioteka im. I. J. Kraszewskiego** (ul. Wrocławska 17) otwarta codziennie od godz. 12—13 i od godz. 16—19; w soboty od godz. 12—15. Kaucja 3 zł, abonament 1,50 zł, wpis 50 gr.

**Czytelnia dla Kobiet**, ul. Kantaka 8-9 (11 piętro), otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19, zaopatrzona we wszelkie nowości, Kaucja 3 zł.

## Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapiężyńska, plac Sapiężyński 1. — Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Złotym Lwem, St. Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo nr. 76.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.  
Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.  
W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdują.

## ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Walne zebranie Okręgu I. Związku Towarzystw Uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918-19** stoł. miasta Poznania D. O. K. VII odbędzie się dnia 25 bm. o godz. 19 w sali pani Jarockiej.

— **Z Koła Kuźniczanek.** Zebranie plenarne w czwartek, dnia 26 bm., o godz. 16 u p. Zakrzewskiej, Wały Wazów 15.

— **Związku Samoobrony Społecznej „Rozwój”** urządzi zebranie kwartalne w piątek, 27 bm., o godz. 20 min. 15 na salce Św. Wojciecha przy Al. Marcinkowskiego nr. 22. Porządek obrad: 1) Odczyt p. inż. Godlewskiego na temat: „Stosunek Żydów do bolszewizmu”. 2) Sprawozdanie z walnego zjazdu delegatów „Rozwoju” w Warszawie. 3) Dyskusja. 4) Wolne glosy. — O jak najliczniejszy udział członków oraz sympatyków „Rozwoju” prosi Zarząd.

## WYKŁADY

— **O świtezli Nowogrodzkiej i jej osobliwościach roślinnych** wygłosi odczyt ilustrowany licznymi przeźroczkami prof. dr. Witold Kulesza w Oddziale Poznańskim Polskiego Towarzystwa Tatrzńskiego w czwartek, 26 bm., o godz. 20 w sali 22 Coll. Minus. Wstęp bezpłatny.

## KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Do szkół podchorążych rezerwy** w bieżącym roku będą wcieleni tylko poborowi i ochotnicy z pełnym cenzusem oficerskim, którzy posiadają maturę lub ukończyli równorzędną szkołę średnią, uprawniającą do skróconej służby wojskowej. **Poborowi**, posiadający 6 do 8 klas

Czytelnikom Naszym, przejeżdżającym przez

**Berlin**

przypominamy, że otrzymają najświeższe numery

**„Kurjera Poznańskiego”**  
we wszystkich kioskach gazetowych

na dworcach i w wielkich hotelach

— \* **Zaczadzona podczas pożaru.** W tych dniach powstał pożar w mieszkaniu 23-letniej Pelagji Słachcińskiej w Trzemesznie. Ogień został spowodowany prawdopodobnie nieostrożnym obchodzeniem się z lampą naftową przez staruszkę. Pożar zdołano wkrótce stłumić, jednak Słachcińska zaczadziła się. Przywołany lekarz stwierdził już tylko śmierć. (k.)

— \* **"Nabywca" rasowego drobin.** W Tarnowie Podgórnem kradziono od pewnego czasu rasowy drob, nabywany za pośrednictwem Wielkopolskiej Izby Rolniczej. Wdrożone śledztwo dało niezwykle ciekawy wynik, albowiem podczas rewizji domowej znaleziono drob częściowo u Antoniego Olejniczaka, właściciela 88-morgowego gospodarstwa. Oprócz rasowego gąsiora sąsiada Rumi, znaleziono u Olejniczaka pochodzące z kradzieży szory i inne przedmioty. (k.)

**JARMARKI**

— \* **Kórnik.** Dnia 26 bm. odbędzie się jarmark ogólny. Spęd zwierząt racicowych jest niedozwolony.  
— \* **Śmigiel.** Jarmark na konie odbędzie się dnia 1 kwietnia br. Spęd bydła z powodu panującej zarazy wzbroniony.  
— \* **Sieraków n. W.** Jarmark na konie odbędzie się dnia 2 kwietnia 1931 r. — Spęd bydła i świń z powodu pryszczycy zakazany.

**Z WIELKOPOLSKI**

— \* **Gniezno.** (Wielki pożar.) W Gębarzewku w powiecie gnieźnieńskim spalił się dom mieszkalny i chlew Fryderyka Glasota. Oprócz zabudowań spłonął również żywy inwentarz. Straty pogorzelowe wynoszą około 20 tys. złotych. Według wszelkiego prawdopodobieństwa ogień powstał od wadliwego kominia. (k.)

— \* **Września.** (Powszechne wykłady uniwersyteckie.) Dyrektor Jan Kilarski z Poznania wygłosi we Wrześni dnia 28 bm. odczyt p. t. „Złota Praga”. Odczyt, ilustrowany licznymi przezroczami, odbędzie się w auli gimnazjum o godz. 20. Wstęp 20 gr dla uczącej się młodzieży i wojskowych niższych stopni, dla dorosłych 50 gr.

— \* **Żnin.** (Wielki pożar.) W majątności Cerekwicy w powiecie żnińskim, własności Karola Unruga, spłonął z niestwierdzonej przyczyny stóg żyta, młocarnia parowa i elewator. Straty pogorzelowe ocenia się na około 30 tys. złotych. (k.)

— \* **Rogoźno.** (Z Rady miejskiej.) Pod przewodnictwem rady dr. Wysokiego odbyło się zebranie Rady miejskiej. Uczczono pamięć zmarłego radnego śp. Władysława Świątlika, poczem wprowadzono w urząd radnego p. Wojciecha Dzierżgowskiego. Następnie zaopiniowano decyzję w sprawie zamykania i otwierania składów w myśl nowego rozporządzenia. Po załatwieniu wniosku „Ośrodka Zdrowia”, zaakceptowano dla Kom. Kasy Oszczędności zastępstwo Banku Polskiego i upoważniono magistrat do podpisania 3 weksli gwarancyjnych na sumę 60 tys. złotych.

— (Ruch ludności.) Miasto liczy obecnie 6 649 mieszkańców, w tem 2 331 mężczyzn, 2 364 kobiet i 1 944 dzieci niżej lat 14. W ciągu lutego liczba mieszkańców wzrosła o 32 osoby.

— (Z życia Młodych Polek.) Pod przewodnictwem wiceprezesa p. Dziembowskiej odbyło się przy licznych udziałach członkin zebranie Młodych Polek. Protokół odczytała p. Mendelówna. Piękny referat p. t. „Starajmy się o skarby nauki i wiedzy” wygłosiła p. Ewertowska. Deklamacje wygłosiły pp. Bucholówna i Fudzińska. Referat o przyjaźni wygłosiła p. Hasikówna, a drugi p. t. „U progu naszego życia” p. Dziembowska.

— (Ze sportu.) Zawody w piłkę nożną odbyte pomiędzy kl. sport. „Mlynotwórnia” a „Korona” z Poznania zakończyły się wynikiem 3:1 dla „Mlynotwórni”. (ske.)

— \* **Śrem.** (Powszechne wykłady uniwersyteckie.) Prof. Uniw. Pozn., dr. Zygmunt Wojciechowski wygłosi w Śremie dnia 28 bm. o godz. 18,15 w auli gimn. państwowego odczyt p. t. „O polskim Śląsku”. Wstęp dla dorosłych 50 gr, dla młodzieży i wojskowych niższych stopni 20 gr.

— \* **Leszno.** (Wystawa.) Wielką wystawę robót ręcznych urządziło w salach „Sokoła” Koło Młodych Polek przy czynnym współudziale Zarządu Okręgu Stowarzyszenia. Wystawa udała się wspaniale. Przędzone hafty, przepiękna bielizna i inne przedmioty wzbudzały zachwyt u licznie zjawiających wystawę.

— (Z życia kulturalnego.) Ostatni tydzień przyniósł nam wiele uroczystości. — Tow. Pań św. Wincentego wystawiło sztukę ludową w 3 aktach p. t. „Wróżba cyganki” a Tow. Katolickich Robotników zagrało „Pałkę Madeja”. Wszędzie było pełno. — Tow. „Misji Dworcowej” urządziło koncert przy współudziale wybitnych sił artystycznych.

— (120 lat.) Ostatnie wichury uszkodziły żelazną chorągiewkę naszego ratusza. Magistrat kazał ją zdjąć. Jest ona z blachy żelaznej z wrytymi literami W. P. (Wielkie Księstwo Poznańskie?) i data 1811. Na jej miejsce postanowił Magistrat na ratuszu umieścić polskiego orła. Na piersiach orła ma być herb Leszna i daty powstania Leszna, oswobodzenia Leszna oraz ufundowania orła. (s.)

— \* **Bnin.** (Przedstawienie szkolne.) W dniu 22 bm. z inicjatywy miejscowego nauczyciela z kierownictwem p. J. Szwedem na czele, odbyło się przedstawienie szkolne na cele biblioteki dzieci. Na program tego wieczoru złożyły się dwie bajki „Za-

**Książ**

Agencję Kurjera Poznańskiego otworzyliśmy z dniem dzisiejszym w składzie u p.

**Leona Ruszczyńskiego**

Drogerja i towary kolonialne  
Książ, ul. św. Mikołaja 7

Zamówienia oraz przedpłatę na kwiecień i dalsze miesiące prosimy uskutecznić u p. **Ruszczyńskiego**. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Dostawa jeszcze tego samego dnia.

śnij oczko“ i „Do kraju murzynów“ oraz balet. Można było szczerze podziwiać wyczyny małych artystów, to też szczerze darzono ich oklaskami. Przybyli na przedstawienie m. in. ks. prob. Janasik, zawsze popierający podobne imprezy, przybyli też goście z okolic Bnina. Z przykrością można było zauważyć, że tym razem nie dopisało miejscowe obywatelstwo. Tutejsze szkolne przedstawienia mają już swoją tradycję, należy więc je witac z radością i jak najusilniej popierać.

**Wojewódzki Instytut  
Rzemieśln.-Przemysłowy**

Z inicjatywy Kuratorjum Okr. Szkolnego w Poznaniu i przy poparciu Izby Rzemieślniczych w Poznaniu i Bydgoszczy, utworzony został „Wojewódzki Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy w Poznaniu” tow. zapisane, z siedzibą przy Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu (ul. Fr. Ratajczaka 26/27).

Instytut ma na celu kształcenie i dokształcanie osób pracujących zawodowo w rzemiośle i przemyśle w kierunku zawodowym, gospodarczym i kulturalnym oraz zaznajamiania ich z nowymi metodami pracy przy pomocy kursów, wydawnictw, wystaw, konkursów i t. p. Poza Instytut ma na celu prowadzenie poradni zawodowej i psychotechnicznej.

Członkami instytutu mogą być osoby oraz wszelkie instytucje i organizacje rozwijające rzemiosło zainteresowane.

Do władz Instytutu wybrani zostali p. Sylwester Dybczyński, Naczelnik Wydz. Szkolnictwa Zaw. Kuratorjum O. S. jako prezes Zarządu, p. Władysław Stopa, prezydent Izby Rzemieślniczej w Poznaniu jako zastępca prezesa oraz między innymi p. Józef Grzeszkowiak, prezes Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy jako członek zarządu.

Biuro Instytutu czynne jest każdego dnia od godz. 5 do 6 popoł. w lokalu Izby Rzemieślniczej w Poznaniu, ul. Fr. Ratajczaka 26/27.

**Z życia harcerzy**

**Harcerstwo w Polsce.**

Z. H. P. obchodzący w roku bieżącym 20-lecie swego istnienia rozwija się doskonale, czego dowodem są dane statystyczne za rok ubiegły, zawarte w „Wiadomościach Urzędowych” N. Z. H. P., które poniziej przytaczamy:

Naczelnictwo Z. H. P. rozciąga swą opiekę nad 17 oddziałami, działającymi na terenach poszczególnych województw. Do najsprawniej działających oddziałów należą Warszawa, Katowice i Poznań, słabą natomiast żywotność okazują Brześć i Płock. Poza to N. Z. H. P. podlegają Główna Kwaterna Męska (G. K. M.) i Główna Kwaterna Żeńska (G. K. Z.) oraz wydział drużyn zagranicznych.

G. K. M. rozciąga swą opiekę nad 18 Chorągiewkami. Z tychże Chorągwi zarejestrowanych drużyn harcerskich w G. K. M. było w 1930 r. Z chorągwi białostockiej 27, brzeskiej 7, kieleckiej 14, krakowskiej 71, lubelskiej 20, lwowskiej 72, łódzkiej 79, mazowieckiej 56, plockiej 29, pomorskiej 45, poznańskiej 154, radomskiej 33, śląskiej 29, warszawskiej 59, wileńskiej 36, wrocławskiej 16, wołyńskiej 30, zagłębiowskiej 29; razem więc było drużyn 836, poza to są 433 drużyny, które jako drużyny próbne nie zostały zarejestrowane w GKM.

Według środowisk działania było procentowo drużyn w szkołach powszechnych 34,6 proc., w szkołach średnich 27,8 proc., poza szkolnych 11,4 proc., w seminarjach nauczycielskich 5,3 proc., w szkołach zawodowych 2,9 proc. i drużyn mieszanych 8,9 proc. Poza to należy do Z. H. P. 6 drużyn rosyjskich, skupiających w sobie 170 członków, oraz 1 drużyna litewska z 52 członkami.

W chwili obecnej liczba drużyn wobec założenia całego szeregu nowych środowisk znacznie się powiększyła tak, że mamy ich obecnie 1281 w których jest 40.978 harce-

rzy. Tak poważną liczbę młodzieży harcerskiej stanowią procentowo wilczęta od 7 do 10 lat 10,6 proc., harcerze 11 do 16 lat 59,5 proc. i harcerze powyżej lat 17. 29,9 proc.

**Instruktorzy.** Nad tak liczną rzeszą młodzieży harcerskiej pracuje 712 instruktorów harcerskich, w tem 7 harcemistrzów Rzpłitej (hm. Rp.) 203 harcemistrzów (hm.) 460 podharcemistrzów (phm.) i 42 działacze harcerskich.

Według zawodów jest wśród nich 37 duchownych, 140 profesorów (i nauczycieli), 99 urzędników, 201 studentów, 42 uczni gimnazjalnych, 60 wolnych zawodów, 19 rzemieślników, 28 wojskowych i 86 innych zawodów.

**K. P. H.** Hość kół przyjaźni harcerzy w poszczególnych oddziałach jest następująca: Białystok 8, Brześć 6, Katowice 30, Kraków 25, Kielce 10, Lublin 13, Łódź 29, Łuck 8, Lwów 32, Poznań 65, Radom 11, Płock 4, Warszawa 42, Wilno 12, Włocławek 6, Toruń 15, Sosnowiec 23 i Gdańsk 1, liczba jednak kół przyjaźni dochodzi do 500. Kola przyjaźni nie ograniczyły się do opieki nad drużynami, ale poza to pomagały wydatnie w organizowaniu obozów letnich.

**Akcja letnia 1930 r.** Poszczególne chorągwie urządziły w swych środowiskach obozy wędrowne, kolonie i kursy harcerskie których liczba przedstawia się następująco: Białystok 6, Brześć 3, Kielce 7, Kraków 44, Lublin 18, Lwów 29, Łódź 29, Mazowsze 28, Płock 3, Poznań 84, Pomorze 16, Radom 6, Katowice 109, Warszawa 52, Wilno 17, Włocławek 3, Wołyń 4, Zagłębie Dąbr. 15, Drużyny zagran. 8 i G. K. M. 4.

**Drużyny polskie zagranicą.** Do Z. H. P. należy 15 drużyn polskich w Francji, 2 drużyny w Gdańsku i 1 drużyna do niedawna istniejąca w Harbinie (obecnie przez władze rozwiązana). Poza to z polskich drużyn nie należących jednak do Z. H. P. z którymi wydział zagraniczny utrzymuje stały kontakt, należy wymienić 24 drużyny w Czechosłowacji, 9 drużyn w Niemczech, 2 drużyny w Brazylii, 2 w Danji (obecnie również rozwiązane), 11 na Łotwie, 3 w Rumunii i 55 w Stanach Zjednoczonych A. P. Ponadto rozpoczęto próbę odnowienia drużyny polskiej w Wiedniu. Ogółem harcerzy polskich poza granicą jest według posiadanych wiadomości 3404 w 125 drużynach.

Szczegółowe dane statystyczne z Chorągwi poznańskiej podamy w przyszłym tygodniu.

**Porada prawna w Zw. Tow. Przemysł. i Rzemieślniczych**

Ze względu na obszerność wczorajszego sprawozdania z niedzielnego Zjazdu Delegatów Zw. Tow. Przem. i Rzemieślniczych, podajemy dziś oddzielnie, krótko treść sprawozdania syndyka Związku p. Tadeusza Piotrowskiego z działalności związkowej poradni prawnej.

Istniejąca przy Związku poradnia prawna cieszy się stale wzrastającym powodzeniem. W roku sprawozdawczym udzielono ogółem przeszło tysiąc porad prawnych, w czem około 300 ustnych w najróżniejszych sprawach a poza to wypisano: 22 skargi z których dziewięć prowadzi związek w zastępstwie swych członków, 36 oświadczeń pozwanych, 14 wniosków do sądów, 18 skarg interwencyjnych, 6 skarg do Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu, 4 umowy względnie kontrakty pomiędzy stronami, 56 różnych wniosków do różnych urzędów państwowych, 72 wnioski do różnych instytucji somarządowych względnie prywatnych, 233 wnioski w sprawach podatków komunalnych i 397 odwołań względnie wniosków w sprawach podatku przem. i dochodowego.

Poradnia prawna Związku jest czynna dla członków Towarzystw Przemysłowych w poniedziałki, środy i piątki od 9—1 i od 3—7. (td)

**Z chóru kościelnego na Łazarzu**

Łazarski chór kościelny pod wezwaniem św. Grzegorza rozwija się bardzo pomyślnie. Najlepszym tego dowodem był niedzielny występ w auli miejskiej szkoły handlowej. Publiczność dopisała i bawiła się wysmienicie. Program koncertu przypadł wszystkim do gustu. Rzadką dla Łazarza imprezę zainaugurował prezes chóru ks. prob. J. Gorgolewski, wygłaszając okolicznościowe przemówienie. Nastąpiły popisy chórowe z towarzyszeniem orkiestry. Wykonano kilka pięknych kompozycji, przy czym na specjalną wzmiankę zasługują utwory St. Moniuszki, Nowowiejskiego, Zielińskiego i ks. Surzyńskiego, wykonane naprawdę dobrze. W utworach dr. Zielińskiego i St. Moniuszki wykonał solo tenorowe p. Adam Gruszczyński, zyskując sobie zupełne uznanie.

Po krótkiej przerwie część drugą rozpoczął p. A. Gruszczyński, wykonując udatnie utwory Moniuszki. Pod koniec popisów wykonano Stabat Mater Fr. Witta na chór mieszany, sola i orga-

ny. W ostatnim utworze brali udział jako soliści pp.: Izabela Wicherska, Kazimiera Breżanka, Adam Gruszczyński i Wiktor Chruszczyński. Dyrygowali kolejno pp.: Witalis Dorożala i dyr. Wilhelmi. Akompanjował p. Marjan Weychan. Całość wypadła bardzo udatnie, czego dowodem były burze oklasków, jakimi darzono wszystkich wykonawców. (tr.)

**Z Katol. Związku Polek**

Katolicki Związek Polek wzywa wszystkie katolickie organizacje kobiece, a przede wszystkim swoje Kola poznańskie do wzięcia udziału w nabożeństwie, które odbędzie się dnia 25. bm., w dzień Zwiastowania Najświętszej Marji Panny jako w święto katolickich organizacyj kobiecych całego świata.

Msza św. z wspólną Komunią św. odbędzie się o godzinie 9-tej w kaplicy św. Józefa.

Dnia 24 marca, jako w wigilję święta, o godzinie 20-tej odbędzie się na sali amarantowej przy ul. Słowackiego 19/21 uroczyste zebranie w hołdzie Najświętszej Marji Pannie, z współudziałem ks. rektora Cieszyńskiego jako prelegenta i pp. M. Mierzejewskiej (śpiew), p. Rudnickiej (fortepjan), M. Wdowickiej (deklamacja).

Uprasza się o jak najliczniejszy udział.

Katolickie kolo pań zwraca się do członków z serdecznym wezwaniem, aby jak najliczniej wzięli udział w nabożeństwie i uroczystym zebraniu, organizowanem przez Katolicki Związek Polek w dniach 24. i 25. bm.

**Kolo Przyjaciół Harcerzy przy 18-tej Pozn. Drużynie Harc.** im. Karola Marcinkowskiego urządził w niedzielę, 29 b. m., o godz. 18-tej, w sali „Amarantowej” przy ul. Słowackiego

**WIECZOREK ARTYSTYCZNY  
muzyczno-wokalny**

Współudziału w wieczorku podjęli się łaskawie: pp. sędzina Sommerowa, prof. Zabaska, W. Wojciechowska, prof. Świerzyński, dr. Korczyński oraz harcerze. — Wieczorek poprzedzi krótkie przemówienie p. pułk. Zabaskiego. — Dochód przeznaczony na zaopatrzenie drużyny w sprzęt i ekwipunek. zw 28 492

**W Teatrze Rewji „DOBRY WIECZÓR”** przy ul. Fr. Ratajczaka 21-g (2 minuty od Placu Wolności) idzie w dalszym ciągu wspaniały program wiosenny p. t. „Marzec... koty i zaloty”, dający szerokie pole do popisu Bl. Orszańskiej, W. W. Wierze, Danekiemu, Szerzyńskiemu, Sulimie i Zawrockiemu.

Przedmiotem wielkich owacji jest i w tej rewji ulubienica Poznania, niezrównana MEŁA GRABOWSKA. Balet atrakcyjny w układzie baletmistrza Jana Fabiana, z którego to baletu „Black-bottom” w świetnym wykonaniu siostr Popielewskich i Fabiana — oraz „Walca” tańcowego przez M. Żerańską i P. Dobieckiego, stale się bisuje. — Przy pulpicie kapelmistrz B. Kubik.

Codziennie 2 przedstawienia o godz. 7,15 i 9,15 wieczorem. Bilety wcześniej nabywać można w kolekturze Loterii Państw. J. Langera przy ul. Fredry nar. Sew. Mielżyńskiego.

Przez wstawienie dodatkowych lamp, ul. Fr. Ratajczaka doskonale oświetlona. zw 28 486

**Teatr Wielki**

**DZIŚ — „Młyn djabelski”.** Środa, 25. 3. po południu „Verbum nobile” i „Flis”. Środa, 25. 3. wieczorem „Lady Chic”. Czwartek, 26. 3. „Piłec z Montmartre’u”. Piątek, 27. 3. „Opowieści Hoffmana”. Sobota, 28. 3. „Lady Chic”. Niedziela, 29. 3. wiecz. „Lady Chic”. Poniedziałek, 30. 3. „Młyn djabelski”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Przedsprzedaż biletów w biurze ogłoszeń „Par”, ul. 27 Grudnia 18, od godz. 10 do 17. W niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

**Teatr Polski**

**DZIŚ — „Ullica”.** Środa, 25. 3. „Ullica”. Czwartek, 26. 3. „Ullica”. Piątek, 27. 3. „Ullica”. Sobota, 28. 3. „Ullica”. Niedziela, 29. 3. po południu „O żonach złych i dobrych”. (Ceny znizone.) Niedziela, 29. 3. wieczorem „Ullica”. Poniedziałek, 30. 3. „O żonach złych i dobrych”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio nabyć można w kasie teatralnej.

**Teatr Nowy**

**DZIŚ — „Ludzie w hotelu”** Środa, 25. 3. „Wieczne pióro” (premiera). Czwartek, 26. 3. „Wieczne pióro”. Piątek, 27. 3. „Wieczne pióro”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w składzie cypar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwernał.

# DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

## ŻYCIE KULTURALNE

### PIERWSZA KONFERENCJA SOCJOLOGÓW POLSKICH

Pojutrze, w czwartek, rozpoczyna się w naszym mieście zjazd naukowy, noszący nazwę: Pierwsza Konferencja Socjologów Polskich.

Pierwszy dzień obrad, które rozpoczynają się o godz. 10 z rana a odbywać się będą w sali 22 Collegium Minus (Wały Wazów) przyniesie otwarcie zjazdu i referaty pp. Ludwika Krzywickiego, Wacława Makowskiego, Jana Stanisława Bystronia, Stefana Błachowskiego, Edwarda Taylora i Aleksandra Kielskiego. Ostatnie cztery zaczyna się o godz. 16, poczem o godz. 20 odbędzie się raut.

W drugim dniu referaty będą wygłaszane już o 9.30 z rana. Mówić będą pp. Helena Radlińska, Florjan Złaniński, Paweł Rybicki, i Franciszek Mirek, poczem od godz. 16 zabierać będą głos pp. Mieczysław Szerer, ks. Alojzy Poszwa, Stanisław Orsini-Rosenberg. Zakończy się dzień przedstawieniem w teatrze.

Dzień trzeci (28 marca) przyniesie o godz. 9.30 referaty pp.: Janiny Zalińskiej, Czesława Znamierowskiego, Karola Stojanowskiego i Jana Rutkowskiego, zaś o godz. 16.30 pp. Ludwika Dobrzyńskiej-Rybickiej, Kazimierza Kornilowicza i Józefa Chałasińskiego.

Następnie obrady będą zamknięte, lecz jeszcze przedtem nastąpi zawiązanie Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Tytuły referatów, tj. tematy, na które mówić będą prelegenci, podamy jutro.

**Cieszkowski i Michelet.** W ostatnim numerze wrocławskich „Jahrbuecher fuer Kultur und Geschichte der Slaven“ Walter Kuehne analizuje stosunek Cieszkowskiego do berlińskiego filozofa Micheleta. Stwierdza p. Kuehne, że było między tymi uczonymi niemało pokrewieństw duchowych. Wywody te warto śledzić szczególnie wielbicielom polskiego filozofa. (T. Gr.)

### LITERATURA

**Drugie wydanie „Syna Dniepru“.** Nowele Jerzego Bandrowskiego pod powyższym tytułem zbiorowym zdobyły sobie znaczną poczytność, nie też dziwnego, że doczekały się drugiego wydania. Sukces usprawiedliwiony zresztą nie tylko poczytnością. W utworach Bandrowskiego pociągają czytelnika swoista, niekiedy nonszalancka swoboda pisarza. Jerzy Bandrowski w dzisiejszej literaturze naszej jest bodaj jedynym kontynuatorem tradycji gawędy polskiej. Gawędy — dodajmy — wzbogaconej zdobyciami współczesnej psychologii, bogatej i rozległej obserwacji na rozmaitych odcinkach życia. Jeśli mówię tu o gawędzie, to dlatego, że charakterystyczną jej właściwością jest jednorodność odgrywających się wydarzeń. Powieści i nowele Bandrowskiego są też naogół jednorodne: autor nie ubiega się o obfitość motywów, o wyszukana konstrukcyjność, o złożoną architekturę. Energję swoją wkłada w plastykę narracyjną i w to, co bym nazwał prawdą wewnętrzną opowiadania. Wszystkie te cechy znajdujemy w „Synu Dniepru“. Bandrowski wprowadził nas w środowisko emigracji małopolskiej w Rosji w latach wojny. Atmosfera marazmu i przynębiania, która zaciążyła nad tulającym się wówczas z kąta w kąta po niezmiernych obszarach Rosji Polakami — oddana jest świetnie. Gawęda grupy emigrantów jest treścią pierwszej noweli; następnie wylania się z niej jako napół fantastyczne opowiadania współbiedniaków, każde z nich stanowi osobny rozdział książki. (J. e. s.)

### TKANINY „ŁADU“ SĄ DO NABYCIA

Wystawa tkanin warszawskiego „Ładu“ i grafiki „Rytu“, odbywająca się obecnie w naszym Tow. Przyj. Sztuk Pięknych przy Placu Wolności, cieszy się ogromnym sukcesem. Obecnie będzie mogła spełnić jeszcze lepiej swe propagandowe zadanie, a to dzięki nowym zarządzeniom, jakie z Warszawy nadeszły.

Dotychczas nie można było nabywać bezpośrednio okazów, jakie na niej się znajdują — trzeba było zamawiać ich duplikaty, co wymagało korespondencji z Warszawą i opóźniało otrzymanie pięknych wyrobów, którymi sobie ktoś był upatrył. Chętnych było wielu, lecz te formalności utrudniały nabywanie. Zarząd „Ładu“ z którym w tej sprawie skomunikowaliśmy się temi dniami, postanowił teraz zezwolić na kupowanie tkanin wprost z wystawy, tak że kto jako przedmiot nabędzie, otrzyma go natychmiast, gdy tylko wystawa zostanie zamknięta. Kupna dokonują się w Sekretarjacie Tow. Przyj. Sztuk Pięknych.

W ten sposób propaganda za pięknem wewnątrz, prowadzona przez „Ład“ i przez organizującą tę wystawę Instytut Propagandy Sztuki — będzie nie tylko teoretyczna, ale praktyczna. Wspaniałe tkaniny „Ładu“, rozrzucone po naszych mieszkaniach, będą rozszerzały kult i wiedzę o polskim zdobnictwie najnowszej doby i o jego wysokim poziomie, a w ten sposób wiadomość o tem, przekazywana niejako z ust do ust i demonstrowana na żywym przykładzie, będzie rozszerzała się coraz dalej.

### TEATR

O średniowiecznym teatrze francuskim wygłosił w Krakowie odczyt w Stowarzyszeniu Przyjaciół Francji prof. Uniw. Jagiellońskiego, dr. Władysław Folkierski.

### SOLSKI W REKONWALESCENCJI

Z Warszawy donoszą nam:

Cieężka grypa, na którą zapadł Ludwik Solski, doszła do przelomu i została z łatwością pokonana przez niespożyty organizm znakomitego artysty. Jak opowiadają przyjaciele, którzy zostali dopuszczeni do łóżka chorego, łożo jest, ale chorego niema; jest zwykły Solski, pełen werwy, życia, humoru i energii. Powikłania grypowe, podobno dość zagmatwane, spłynęły po nim bez śladu i gdyby go nie pilnowano, rwałby się już dzisiaj do teatru, aby grać swego kanonika w „Zonach złych i dobrych“, oraz reżyserować „Przeprowadzkę“.

Oczywiście nic z tego nie będzie. Teraz Solski będzie musiał jeszcze grzeźniej poleżeć przez jakiś czas, a potem pojedzie sobie na wypoczynek do Otwocka pod Warszawą, gdzie w szpilkowych lasach, na suchym piasku, dokonywują się szybkie i gruntowne rekonwalescencje po takich atakach grypy. Będzie więc musiał być trochę cierpliwym, a to mu nie przychodzi łatwo przy takim temperamencie. Ale za to potem jak się weźmie do roboty!... Tylko drzazgi poleca. (tw)

### KRAJOZNAWSTWO

**Z dziejów Pińska.** W ostatnim zeszyście „Ilustracji Polskiej“ znajdujemy ciekawą korespondencję p. A. Wysockiego p. t. „Pińsk w śniegu“. Opisuje w niej autor wrażenia krótkiego pobytu w Pińsku, który obecnie jest miastem o ludności przeważnie żydowskiej. Rzeka Pina z całym kompleksem dopływów przedstawia idealny teren dla sportu wodnego. Miasto zabudowane jest domami przeważnie parterowymi. Do największych gmachów należy trzypiętrowy gmach Banku Polskiego, gimnazjum, oraz kilka kościołów klasztornych. Podaje też autor krótki rys dziejów Pińska, który według legendy został założony jeszcze za czasów rzymskich. Mówi się nawet o Owidjuszu, który tutaj dokonał żywota. Pińsk był stolicą szczepu słowiańskiego Derewlan. W XII wieku zdobył księstwo pińsko-turowskie Gedymin. Król Zygmunt Stary podarował Pińsk królowej Bonie, która władzała nim przez lat 40 i bardzo dużo dla zagospodarowania miasta zrobiła, budując drogi, kanały, osiedla, dwory. Stefan Batory nadał miastu herb oraz liczne przywileje. Od r. 1519 Pińsk jest starostwem grodzkiem. W XVII wieku zbudowane tu zostały klasztory OO. Jezuitów i OO. Franciszkanów. W czasie wojen kozackich Pińsk zostaje zniszczony i spalony, później wraca powoli do dawnej świetności. Przekopanie kanałów Ogińskiego i Królewskiego podnosi znaczenie miasta, jako portu rzeczynego. W czasie zaborów Pińsk przeżywał ciężkie chwile. Teraz zaczyna się dlań lepsze czasy. (tk)

### RUCH REGIONALISTYCZNY

**Morze i Pomorze.** Ostatni zeszyt „Teocy“ poświęcony jest morzu polskiemu i zagadnieniom pomorskim. Artykuł wstępny przedstawia w wzięły a rzeczowy sposób „zagadnienie Pomorza“ w opinii między narodowej, którą Niemcy starają się urobić w sensie rewizji traktatów. Dla Polski zagadnienie to nie istnieje — stoiśmy na stanowisku, że nikogo poza nami nasze Pomorze nie obchodzi. Odebrać go sobie nie pozwolimy, a rosnące zainteresowanie społeczeństwa świadczy o coraz silniejszej świadomości, jaką wagę i znaczenie ma dla nas morze. Dr. W. Pniewski omawia dalej narzecza województwa pomorskiego, Bernard Chrzanowski mówi o stosunku żeglarczy i rybaków do kościołów wybrzeżnych, J. Kisielewski dzieli się wrażeniami z pobytu w muzeum wdzydzkiem, F. Borowski opisuje jeden z najstarszych grodów pomorskich — Świecie. Zamykają treść: ciekawy szkic heraldyczny p. t. „O szlachcie kaszubskiej“ przez dr. K. Górskiego, szkic literacki p. t. „Pomorze w polskiej literaturze pięknej“ dr. J. Jachimka, recenzja antologii „Morze i Pomorze polskie w pieśni“, wreszcie nowela Jerzego Bandrowskiego „Siła morza“, oraz poezje poświęcone morzu. Ilustracje jak zwykle piękne. (tk)

### Pisma nadesłane

„Przeгляд Pedagogiczny“ Nr. 9. Treść: Nasza ankieta w sprawie programów szkolnych. — St. Bogdanowicz: „Wywiad z dyrektorem Wojciechem Górskim“. St. Cybulski: „Mało a dobrze, czy dużo a gorzej?“. — K. Sołtyś: „Przyczyny niewystarczających postępów w języku polskim w szkole średniej“. — R. Wex: „Szkoła i dom w Ameryce“. — J. Kornecki: „Sprawy nauczycielskie w Sejmie“. — Jota: „Zamiast światła i cieni“. — Komunikaty T. N. S. W. — Z życia Koła warszawskiego T. N. S. W. — Wł. Topoliński: „Z działalności Książnicy Atlasu T. N. S. W.“ — Głosy czytelników. — Kronika. — Dziennik Urzędowy Ministerstwa W. R. i C. P. — Nowe książki

## W PRACOWNI HISTORYKA LOOS I JEGO SIODLARZ Z WĘDRÓWEK NASZEJ SZLACHTY

Genealog, badający losy średniego rodu szlacheckiego, nie na przestrzenie średniowiecza, lecz w czasach nowszych, n. p. od połowy XVI wieku aż po XIX stulecie, przyczynia się nieraz, i to w sposób bardzo zajmujący, do wyświetlenia losów całej warstwy społecznej w tej epoce. Dzieje się tak zwłaszcza wtedy, gdy genealog jest zarazem wybitnym historykiem. Takim wybitnym genealogiem — historykiem, obdarzonym przytem wrodzonym polotem twórczym, jest dobrze znany w sferach naukowych Poznania dr. Leon Białkowski, b. kustosz Archiwum Państwowego w Poznaniu, obecnie dyrektor Archiwum w Lublinie i profesor tamtejszego uniwersytetu. W czasie swego kilkuletniego poznańskiego pobytu obdarzył nas m. i. barwnymi „Szkicami z życia Wielkopolski w XVII w.“ (Poznań 1925), w których okazał się godnym następcą Wł. Łozińskiego, znanego autora obyczajowych szkiców z życia szlacheckiego p. t. „Prawem i lewem“.

Ostatnio ogłosił prof. Białkowski drobniejszy, ale jakże pouczający szkic genealogiczny o Lewaltach-Jezińskich herbu Rogala (t. VIII „Zapisków Tow. Nauk w Toruniu i osobnie odb.“). Średniowiecznymi Rogaliami, pieczętującymi się tym samym herbem, co Lewalt-Jeziński (z małą odmianą), z wyobrażeniem rogu bawolego i jeleniego, zajął się autor już dawniej, w osobnej monografii i rozdziale Czamborów-Rogalów (Roczn. Tow. Herald. t. VI. 1923 r.), tak że omawiany szkic jest jakby dalszym jej ciągiem. Dzieje Lewaltów-Jezińskich, to dzieje jednej z licznych wędrowek naszej szlachty zachodniej, w tym wypadku pomorskiej, na wschód, gdzie otwierało się dla niej szersze pole działania. Nastąpiło skutkiem tego tak charakterystyczne dla dziejów naszych rodów szlacheckich rozdwojenie się jednolitego pierwotnie pnia rodowego Jezińskich na gałąź litewską i gałąź zachodnio-pruską (pomorską).

Wdzięczni za wzbogacenie naszej naukowej literatury genealogicznej nowym cennym przyczynkiem wyrażamy pełną nadzieję, że otrzymamy w przyszłości od autora nowy, od pierwszego obfitszy, zbiór szkiców z życia szlacheckiego w XVII w., tym razem na wschodnich kresach; zarówno zamierzając, jak temperament i talent pisarski predystynują go na historjografa stanu szlacheckiego w XVII stuleciu. Czyż ten nasz oryginalny barok szlachecki, czerpiący pełną dłoń z kultury Wschodu i przerabiający ją na własną, swoistą modłę, nie jest zarówno pod względem historycznym, jak i artystycznym daleko ciekawszy od upudrowanej na modłę francuską epoki króla Stasia? Jest on w każdym razie oryginalniejszy. Zajmując o tem opowiadać umie dziś tylko Białkowski. (f. p.)

**Kim był w. ks. Witold i co zdziałał.** P. Henryk Lowmiański wydał (Wilno 1930) pracę p. t. „Witold, wielki książę litewski“. Broszura ta została napisana z powodu 500-letniej rocznicy zgonu Witolda, obchodzonej w roku ubiegłym. Charakter jubileuszowy tego wydawnictwa nie odbił się bynajmniej ujemnie na jej treści i formie. Napisana jasno i przystępnie, jest wolna od sztucznej frazeologii i patosu. Autor, który sam napisał kilka cennych rozpraw z przeszłości Litwy, stara się możliwie przedmiotowo i wszechstronnie oświetlić postać wielkiego księcia. W pierwszym rozdziale, w którym zostały uwzględnione wyniki własnych badań aut. r., znajdujemy ogólną charakterystykę Litwy w XIV stuleciu, jej kraju, ludności, genezy społeczeństwa i państwa litewskiego, obraz życia gospodarczego, wreszcie omówienie przyczyn unji. Następnie autor opisuje najważniejsze wypadki i czyny Witolda, wreszcie przechodzi do jego charakterystyki. W nakreśleniu sylwetki Witoldowej autor starał się zachować całkowitą obiektywność. Wyczuwa jego dodatnie strony, przytacza opinie Długosza o jego rządach, wykazuje zdolności administracyjne i polityczne, ale nie ukrywa stron ujemnych. Wskazuje przedewszystkiem na zbyt wielką ustepliwość wobec Zakonu w pierwszym okresie swych rządów. Za główne zasługi Witolda pociągają autor, podobnie jak i prof. Kołaczowski w omówionej tu książce współdziałanie Witolda z Polską przez co przyczynił się do wzrostu potęgi zarówno Polski jak i Litwy. Wartość książki podnosi starannie przygotowany wykaz najnowszej literatury przedmiotu.

(Dr. K. Ch.)

## LOOS I JEGO SIODLARZ

W chwili, gdy mamy w Poznaniu pierwszą wystawę „Ładu“, zrzeszenia artystów, które tworzy nam nowe współczesne wnętrza mieszkania, przychodzi jak na zawołanie jubileusz Adolfa Loosa, architektki wiedeńskiej, jednego z prekursorów „funkcjonalizmu“, jak to dzisiaj się mówi. Już przed ćwierćwiekiem zgórą walczył Loos w imię tych nowych haseł przeciw wiedeńskiej „Secesji“ wtedy wszechmocnej do tego stopnia, że np. w r. 1910 policja budowlana wiedeńska wstrzymała budowę pewnego domu przy Michaelerplatz dlatego iż fasada była... pozbawiona ozdób! A projektodawcą tego domu był właśnie Loos. Walkę o „nową rzeczowość“, o rzemiosło będące sztuką i o sztukę będącą rzemiosłem, więc o to wszystko, co dzisiaj jest na ustach wszystkich, a u nas stanowi podstawę działalności „Ładu“, prowadził Loos zawzięcie. Wydawał nawet od r. 1903 osobne pismo, zatytułowane „Co innego“ a w subtyle mieszczańskim napis: „Pismo dla wprowadzenia do Austrii z zachodniej kultury“. Można sobie wyobrazić, jakie sympatie zyskiwał wśród zarozumiałych na swoje miasto Wiedeńczyków. Obecnie przypomniał sześćdziesięciolecie Loosa wybory miesięcznik warszawski „Dom, osiedle, mieszkanie“, przytaczając między innymi z książki Loosa zatytułowanej „Mimo to“ („Trotzdem“) obrazek p. t. „Siodlarz“. Przytaczamy go niżej, gdyż w przejrzystej formie wykazuje on właśnie na czym polega współczesność i jej piękno, stworzone przez to, że przedmiot jest tak skonstruowany, aby jak najlepiej spełniał swoje przeznaczenie, tak jak właśnie „Ład“ i całe nowoczesne zdobnictwo sobie zakłada.

Był raz siodlarz. Zdolny, dobry majster. Robił siodła, które nic wspólnego nie miały z siodłami poprzednich stuleci. Z tureckimi lub japońskimi. A więc nowoczesne siodła. Nie wiedział jednak o tem. Wiedział tylko, że robi siodła tak jak umie.

Aż nastał w mieście ruch osobliwy. Nazywano go secesją. Wymagano żeby wszystkie przedmioty użytkowe były zrobione nowoczesnie.

Gdy siodlarz usłyszał o tem, wziął najlepsze swe siodło i poszedł z nim do jednego z przywódców secesji. I powiedział mu: „Panie profesorze — gdyż przywódca secesji natychmiast został profesorem — „panie profesorze, słyszałem o pańskich przykazaniach. Ja też jestem nowoczesnym człowiekiem. Ja też chciałbym pracować nowoczesnie. Proszę mi powiedzieć, czy to siodło jest nowoczesne?“

Profesor obejrzał siodło i wygłosił długą przemowę, w której ciągle słychać było słowa: „sztuka w rzemiosle“, „indywidualizm“, „nowoczesne“, Herman Bahr „Ruskin“, „sztuka stosowana“ etc.

Zawstydzony majster odszedł. Rozmyślał nad tem co usłyszał, pracował i znowu myślał. Chociaż jednak zmuszał się bardzo, żeby iść za szczytnymi wskazówkami profesora, zawsze po dawnemu wykonywał siodła.

Stropiony poszedł znowu do profesora. Skarzył się przed nim na swą udrękę. Profesor obejrzał próby majstra i rzeki: „Drogi majstrze, nie macie żadnej fantazji!“

Tak to było to. Oczywiście nie posiadał jej. Fantazja. Ależ dotąd wcale nie wiedział, że może być potrzebna do wyrobu siodła. Gdyby miał fantazję byłby napewno został malarzem, lub rzeźbiarzem, poetą, lub kompozytorem.

Profesor powiedział: „Przyjdźcie znowu jutro. Jesteśmy tu przeciwko potę, żeby rzemiosło wspierać i zasilac nowymi ideami. Chcę zobaczyć, może da się coś zrobić dla was“.

I klasie swojej dał następujące zadanie:

Projekt siodła.

Następnego dnia znowu przyszedł siodlarz. Profesor mógł mu przedstawić czterdzieści dziewięć projektów siodła. Coprawda miał tylko czterdzieści czterech uczni, ale pięć projektów wykonał sam. Te były przeznaczone dla umieszczenia w „Studio“. Było w nich wiele nastroju. Długo oglądał majster rysunki i wzrok jego się coraz wyjaśniał. Wreszcie rzeki:

— Panie profesorze, gdybym ja tak mało miał pojęcia o jeździe, o koniu, o skórze i o robocie jak pan, to bym miał pańską fantazję.

I żył sobie dalej szczęśliwy i zadowolony. I robił siodła. Nowoczesne? Też nie wiedział. Siodła.



## W kawiarni Schnajdra

(Z cyklu: Lwów w obrazkach).

W atmosferę twórczą „Młodej Polski” dużą część wartości nowych duchowych wnosi młody Lwów, który huczy za szybami kawiarni Schnajdra.

Czem dla Krakowa Michalik i Pacion, tem była we Lwowie w zbiegu ulic Chorążczyzny i Akademickiej kawiarnia Schnajdra. Punkt zborny hetmanów kultury artystycznej w epoce „Młodej Polski”, ognisko wysokiej atmosfery duchowej miasta. Poeci, malarze, aktorzy, krytycy. I profesory uniwersytetu, którzy są wielkimi poetami (Edward Porębowicz). Kasprowicz zanim został profesorem, wykładał u Schnajdra. I wogóle buntownicy. Grają w bilard, wypijają morze czarnej kawy. Kasprowicz i Staff, J. A. Kisielewski i Jerzy Żuławski, Solski, Tadeusz Pawlikowski. Tu przy jednych stolikach „dominikańskich” (to uczestnicy grają pod komendą Kaspra w domino) tworzy się ideologia nowej partii politycznej, przy drugich urasta i potężnieje twórczość „Młodej Polski”. W kawiarnianym dymie, wedle obyczaju epoki.

Kawiarnia Schnajdra to obóz walczących z marazmem i mieszczańskourzędniczą, e. k. polską kołtunerją, której pomnik satyryczny wystawił G. Zapolska wkrótce w „Moralności Pani Dulskiej”, czynna w owych latach i pracująca w willi „Skiz” na Jąłowcu. Z tej atmosfery wychodzą naczelną dzieła Kasprowicza od „Ginącemu światu” (1901) do „Mojej Pieśni Wieczornej”. Tu zaczyna się i wcześniej szczytów wysokich sięga Leopold Staff, tu rodzi się wielkość Jarockiego, Pautscha, Sichulskiego. Sichulski wówczas najpierwszy w Polsce karykaturzysta jest doskonałym wcieleniem temperamentu Lwowa. Miota się, burzy, przekrzywia gęby wszelakich wielkości i jedzie umyślnie do Krakowa, aby sportretować Fryderyka-Solskiego.

Czołową postacią cyganerii malarzkiej jest artysta, bez którego, jak ktoś powiedział nie wyobrazić sobie świata artystycznego Lwowa w tej dobie. Stanisław Dębicki czyni na mniejszą skalę to, co w Krakowie Wyspiański. Kładzie fundamenty pod zdobnictwo książki. Niemojewskiego „Legendy” (1902) Rydlowska „Bajka o Kasi” oto pierwsze nowoczesne kompozycje w tym kierunku. Podobnie afisz. Jak Wyspiański pracował z drukarnią Uniwersytetu Jagiellońskiego, tak warsztatem pracy Dębickiego była księgarnia Alfreda Altenberga, skąd wyszły również pierwsze artystyczne „widokówki” pocztowe. Lecz nie brak oficerów łącznikowych z czasem dawnym: Stanisław Rejchan, pyszny, dobrze zapisany zagranicą portrecista i Tadeusz Rybkowski († 1926), majster od typów ludowych i tych niepoliczonych miniaturkach rodzajowych. Wzorowo realizm i opomowany rysunek widać chociażby z tych sanek pędzących do kolei, na które patrząc wspominamy z westchnieniem genialną „Czwórkę” Chelmońskiego.

Nowy gmach teatru woła o sztukę nową. Ukazuje ją Lwowowi przez szereg sezonów Tadeusz Pawlikowski, indywidualność niezwykła, wielki pan teatru, odkrywca talentów aktorskich i repertuaru, wychowawca publiczności.

Tadeusz Pawlikowski, Solski i Kamiński odnawiają scenę lwowską, która im zawdzięcza swój niedługi okres „burzy i rozpędu”. Każdy walczy a o trancie. Dyrektor z tłumem, próżno chcą go uczyć miłości wielkiej sztuki, Solski już wówczas rozbliska uniwersalizmem swego uchwytu i transformacji, Kamiński gra Mefista i markiza Priole, epatując ulicę Akademicką elegancją i 30-ma parami bucików. Siemaszkowa żywa kobiecość przeciwstawia posągom Modrzezewskiej, Irzykowski propaguje pałubizm i jest prokiem prawd, które spełnią się poju-trze.

Chluby muzyki lwowskiej przestawają się też przez kawiarnię Schnajdra. Jan Gall, twórca trzystu pieśni oddawna nad Peltwią zamieszkały, przyjeżdża czasami w fotelu na kółkach (rezydencję ma stałą u Naftuty), jako też zajrzy ten, który mu już wkrótce w popularności, pieśniarz o cudownym łuku melodji, żywej dziś w szeregu żołnierskich, śpiewak zaczarowanej królowej i jaśkowej doliny, uczeń Mikulego, Lwówianin do szpiku kości — Niewiadomski.

Od „Wzgórza Śmierci” poprzez karykaturę Sichulskiego do dziewczęcia z buzią jak malina. Ukrywać się nie przyda. Jest się czem pochwalić.

St. Wasylewski.

## Apostolstwo kapelana wśród skazanych na fotel elektryczny

(KAP) Wychodzące w Cleweland pismo „Catholic Universe Bulletin” opowiada o nadzwyczaj owocnej, pełnej poświęcenia pracy jednego z katolickich kapelanów więziennych, oddającego się szczególnie trudnej i odpowiedzialnej misji duszpasterstwa wśród skazanych na śmierć na fotelu elektrycznym. Cichy ten pracownik, ks. Hugh Finnegan, od roku 1927 asystował przy 22 egzekucjach, dokonanych w Huntsville w stanie Texas.

„Chciałbym — opowiada ten kapłan — by ci, co głoszą ateizm, mogli być obecni przy wykonaniu wyroku śmierci, a potem wytłomaczyli mi, czemu twarz skazańca, pogodzonego z Bogiem, jaśnieje spokojem, gdy inni od zmysłów odchodzą w tej chwili?” Każdy ze skazanych na śmierć w poczuciu spełnionego przestępstwa i może strachu przed czekającą go karą, wpada w silną depresję. Gdy w czasie spowiedzi dowiaduje się, iż w obliczu Boga każda wina prócz jednej — wyrzeczenia się Jego — może być odpuszczona, już odczuwa nadzwyczajną ulgę i jeśli zaś przez szczery żal osiągnie łaskę Bożą, opanowuje go zupełny spokój. Najgorszym dla spowiednika jest przekonanie się o niewinności skazańca. Tajemnica spowiedzi oczywiście musi być dotrzymana, nie więc nie można pomóc nieszczęśliwemu. Uczynienie zresztą jakiegokolwiek wyjątku mogłoby tać się źródłem następnych nadużyć, a spowiedź wobec Boga nie może mieć nic wspólnego z niedoskonałą sprawiedliwością ludzką.

Dzięki pracy ks. Finnegana, większość skazanych jedna się z Bogiem, przyczem bardzo wielu przystępuje uprzednio do Kościoła katolickiego, bywają nawet wy-padki chrztu.

## List gończy przeciw... Wilhelmowi II

Znakomity kawał udał się swego czasu policji w Pradze z listem gończym, który przemieniony został do urzędowego organu praskiej dyrekcji policji „Polizeianzeiger”. Redaktorem tego organu był wówczas adiunkt Wenzel Wejrik. Praca „redaktora” była niezwykle łatwa. Europejskie władze policyjne przesyłały swe listy gończe, „redaktor” zaopatrywał je numerem i co tydzień posyłał plik tych dokumentów do drukarni państwowej. Działalność redaktora nie jest więc tak wielką, a sensacja, którą gazeta ta wywołuje, jest mniej niż mierna. A więc redaktor Wejrik mógł całkiem spokojnie udać się na spoczynek, posławszy do drukarni manuskrypt dla numeru „Polizeianzeiger” dr. k. k. Polizeidirektion, Praga” z 3 lipca 1902 roku. Korektę przeczytano w drukarni, a wachmistrz policji zarządził ekspedycję.

Któż opisał jednak przerażenie, gdy dwa dni później powódź telegramów urzędowych zasiała dyrekcję policji w Pradze — każdy kierownik prowincjonalnego oddziału policji współzawodniczył z prezydentami policji wielkich miast, by zwrócić uwagę, że w urzędowym organie dyrekcji policji w Pradze popełniono obrazę majestatu. Pod numerem 1120 figurował mianowicie następujący list gończy: „Kaiser Wilhelm (syn internowany w Charlottenburgu cesarza Fryderyka), który swego czasu internowany był w zakładzie dla umysłowo chorych prof. Bülowa, zbiegi przed kilku tygodniami z zakładu, a ostatnio widziano go w Malborgu, przyczem zauważono wyraźne symptomy gadaczki (Redewut). Poleca się śledzić za nim i donieść o pozytywnym rezultacie. Cesarsko królewska dyrekcja policji w Pradze”.

Była to wyrażna mistyfikacja, wobec której błędna wszelkie inne.

Teraz należało gorliwie śledzić i donieść o rezultacie pozytywnym, ale za autorem tego listu gończego. Autora nie odnalaziono. Manuskrypt przysłano zwykłą drogą, wcielono do innych listów gończych, a „redaktora” Wejrika można było tylko obwiniać o to, że przeczytał słowo „gadaczka” nie zorientował się odrazu, że poszukiwanym warjatem nie może być kto inny, tylko ów człowiek, który swymi ciagliemi mowami doprowadzał cały świat do stanu neurastenji.

Wenzla Wejrika odwołano z urzędu redaktora i zamianowano go kierownikiem jakiegoś więzienia. Cesarz Wilhelm, albo przynajmniej jego kamaryla, nie zadowolili się jednak tą satysfakcją. Niemcy zażądały głowy dyrektora policji w Pradze. Austria musiała uczynić zadość życzeniu obrażonego swego sojusznika i udzieliła dymisji dyrektorowi policji w Pradze, który był Niemcem i zamianowała na jego miejsce Czecha.

## Radio w szkolnictwie niemieckim

W Niemczech, Anglii i Ameryce od kilku już lat wprowadzono radio do szkół. W tej sprawie dziennik „Radio - Welt” komunikuje następujące szczegóły: W r. 1924 ówczesny niemiecki minister oświecenia publicznego, dr. Becker, zdecydował się wprowadzić radio do szkół, a plany jego w części zostały zrealizowane. Ponad 8 000 nauczycieli i szkół należy do niemieckiego towarzystwa radja szkolnego. Na Śląsku Niemieckim np. 24 szkół posiada własną instalację odbiorczą, w Westfalji — 50, w Prusiech Wschodnich — 66; w r. 1925 założono instalacje odbiorcze w 400 szkołach niemieckich.

## Państwo bez wojska, podatków i bezrobotnych

Oprócz Andorry i San - Marino istnieje jeszcze jedno miniaturowe państewko: księstwo Lichtenstein. Ma ono tę zaletę w porównaniu z tamtymi „państwami”, że nie jest tak odosobnione jak one; stolica księstwa Lichtenstein, Vaduz, leży obok linii kolejowej Wiedeń — Paryż, na wielkim szlaku międzynarodowym.

Państewko to, wciśnięte między Szwajcarję a Tyrol, liczy 159 kilometrów kwadr. powierzchni i 10 tysięcy mieszkańców. Ustrój Lichtensteinu jest konstytucyjnomonarchiczny; po upadku cesarstwa w Niemczech i w Austrii jest to dzisiaj jedyna monarchja niemiecka... Sejm składa się z 15 posłów; należą oni wszyscy do jednej partji (sic). W księstwie Lichtenstein jest jeden jedyny podatek, zwany ryczałtowym (Pauschalsteuer); szczęśliwi są, zaiste, obywatele księstwa!... Wojska niema zupełnie, jest tylko policja, składająca się z... 4 osób! Niema też zupełnie bezrobotnych... Zdaje się, że pod tym względem „państwo” to stanowi jedyną oazę w Europie.

Okazuje się jednak, iż Lichtenstein kiedyś prowadził wojny (sic). Ostatnio wojował w 1866 roku, podczas wojny prusko - austriackiej, gdy rząd Lichtensteinu zmobilizował „armję”, składającą się z 58 ludzi, aby walczyć przeciwko Prusom. Na konferencji pokojowej w Pradze, która zakończyła tę wojnę, zapomniano (!) o Lichtensteinie; podpis jego nie figurował na traktacie pokojowym. Ot, poprostu zapomniano...

Całe księstwo można przejechać autem w ciągu godziny (wzdłuż); pieszo można je przejść w pięć godzin (wszerz). Stolicą Lichtensteinu jest Vaduz, spokojna, górską miejscina licząca półtora tysiąca mieszkańców. Jest tam stary zamek z pięknym widokiem na Alpy. Ludność kraju stanowią zdrowi, silni górale; zajmują się uprawą win i rolnictwem. Mówią po niemieku. Księstwo Lichtensteinu bije swoje monety. Ma też swoją pocztę i znaczki pocztowe, które są źródłem znacznych dochodów dla skarbu. Filateliści całego świata dobrze płacą za te marki. W ostatnich dziesięciu latach wyszło sto nowych znaczków pocztowych. Tak żyje Lichtenstein, w samym sercu Europy, kraj wiecznego pokoju!

## Liga „przeciw grzebaniu żywych”

Pod wpływem zaszłych ostatnio kilku wypadków pogrzebania osób pozostających w stanie letargu związała się w Londynie „Liga przeciw grzebaniu żywych”, która zyskuje ciągle nowych członków. Liga przyrzeka swym członkom, że zanim zostaną pochowani, dokona się na nich całego szeregu prób, udowodniających zgon. Do Ligi wpłynęła już nawet oferta od pewnego aptekarza, który proponuje przeciągnięcie pod skórą niebcszczyka nitki przepojonej lakmusem, która w razie faktycznej śmierci zabarwi się na czerwono, w przeciwnym zaś razie koloru swego (niebieski) nie zmieni. (w)

## Pierwszy koncert Szaljapina

W pewnej rosyjskiej gazecie emigranckiej opisuje Szaljapin ciekawe wspomnienie z swej kariery artystycznej.

— Próżno szukałem pracy i próżno starałem się nawiązać stosunki z różnymi impresjarjami. Kiedy wszystko zawiodło, nająłem salę sam, salę brzydka i małą od jednego z mych znajomych. Trzeba było również wypożyczyć fortepian. W wielkim trudem zdobyłem jakieś stare jęczypuddo, od miesięcy niestrojone. Zamówiłem pianistę i zaczęliśmy koncert na — własny rachunek.

Chcieliśmy zaczynać, cóż, kiedy na sali było tylko dwu ludzi. Ich zjawienie się i ich odzież nie bardzo nam przemawiała do przekonania. A jednak oni byli jedy-nymi w całym Petersburgu, którzy zainteresowali się naszym koncertem, którzy zdawali się wierzyć w nasz talent. Dla tego stali się nam odrazu miłymi i drogimi gośćmi.

Przejeżdżając ich uznaniem, stanąłem na podium i spytałem z najwzdzięniejszym uśmiechem, na jaki się zdobyć umiałem: — Jeśli panowie nie będą mieli nic przeciwko temu, to poczekamy jeszcze chwilę. —

Na to odpowiedział mi mruklawy głos: — Poczekać! Zaczynamie! Przecież czekamy tutaj na fortepian, aby go zabrać z powrotem!...

W dziesięć lat potem święcił Szaljapin swoje największe triumfy, nie tylko w Rosji, ale w całej Europie i Ameryce. (alk)

## „Źródło śmierci” w Szwajcarji

W tych dniach rozeszła się, wywołując żywe zaniepokojenie w Szwajcarji, pogłoska, jakoby „źródło śmierci” lub też „źródło głodu” w Ried, w pobliżu miasteczka Bienne, ponownie wytrysnęło z podziemia. Wiadomości jednak podane z ramienia rządu, który musiał interwenjować, by uspokoić ogół mieszkańców, zaprzeczają prawdziwości krążących wersyj.

By zrozumieć popłoch ludności, należy przypomnieć, że „źródło śmierci” niejednokrotnie już interesowali się geolodzy całego świata, bądź to ze względu na jego tajemnicze pochodzenie, bądź też dla związanych z każdorazowym okazaniem się wo-

## Ćwierć wieku w zawodzie graficznym



W dniu 20. bm. obchodził p. Karol Kobielski, kierownik Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna dwudziestolecie swej pracy zawodowej w zawodzie graficznym.

Urodzony 5. 10. 1888 r. w Wągrówcu rozpoczął przed ćwierć wiekiem praktykę w drukarni Ludwika Kapeli w Poznaniu. Kolejno pracuje jako zecer w „Dzienniku Poznańskim” oraz innych oficychach drukarskich. W latach 1919 do 1921 zajmuje stanowisko kierownicze w Drukarni Polskiej S. A., później takie same w firmie K. Świerkowski (oddział poznański), Drukarni „Pol”, „Kupiec” i poraz wtóry w Drukarni Polskiej w 1926 — 28 r. Od 1928 r. po dzień dzisiejszy w Drukarni Wydawniczej Franciszka Krajny.

Cichy pracownik na niwie umiłowanego drukarstwa zyskał jubilat wiele serdeczności wśród kolegów i przełożonych, niemniej najmłodszej generacji, której poświęcił w jej kształceniu dużo pracy.

Przez pewien czas był p. Kobielski redaktorem „Przeglądu Graficznego” gorliwie zajmując się tem pismem w jego redakcji. Zamierował w pieśń polskiej należał szerog lat do koła śpiewackiego „Arion”.

Jubilatowi w dalszej pracy zawodowej „Szczęść Boże”.

dy w źródle groźnych wydarzeń światowych. W czasie wielkiego głodu, jaki panował w Europie w r. 1816, zauważono po raz pierwszy, pojawienie się fatalnego źródła. W r. 1867 — gdy nastąpiła ogólna klęska posuchy, źródło ukazało się ponownie. Wówczas w licznych wypadkach ziemia na cmentarzach rozstała się i wskutek zabójczych wyziewów, bardzo wiele osób zmarło na nieznaną epidemję. Trzydzieści lat później nowemu działaniu źródła towarzyszyły tropikalne upały i straszliwe katastrofy żywiołowe, które stały się powodem niezliczonych nieszczęść, m. i. zatonięcie na jeziorze Bienne parowca „Neptun”, mającego 150 ludzi na pokładzie. Ostatnio zaś źródło pojawiło się w r. 1914 przed wybuchem wojny światowej. S. F.

## Wykopalska na górze Nebo: grobowiec proroka Jeremjasza.

Władcy arabscy Transjordanji, do których należą okolice i góra Nebo, starają się od kilku już lat sprzedać ten zakątek najwięcej ofiarującemu. Według tłumaczenia Biblii, z wierzchołka tej góry po raz pierwszy ujrzał Mojżesz, ziemię obiecaną i tam też zostały pochowane jego prochy. W każdym razie, góra Nebo należy do najstarszych i najcenniejszych tradycji historii religijnej, a Arabowie, którzy o tem doskonale wiedzą — podnoszą stale cenę sprzedaży całości. Niedawno temu Zakon Franciszkanów zamierzał nabyć zabytki, celem rozpoczęcia archeologicznych wykopalisk i wybudowania na górze kościoła. Wygórowana jednak cena, wymagana przez Arabów, uniemożliwiła transakcję. Ostatecznie jednak — jak donosi z Jeruzolimy „Corriere della Sera” — Arabowie porozumieili się z Amerykanami i archeolog prof. Futrer rozpoczął już wstępne prace u stóp historycznej góry, w mniemaniu, że znajdzie tam grobowiec proroka Jeremjasza, który, jak wiadomo, umarł po pierwszym zburzeniu świątyni Salomona. W czasie wstępnych prac natrafiono istotnie na liczne jaskinie, w których znajdują się grobowce. Są one jednak położone tak głęboko pod ziemią, że dla dalszych poszukiwań są niezbędne dalsze przygotowania. Dotąd już amerykański uczone odkrył na ścianach jaskiń i grobowców liczne rysunki, oraz wiele hieroglifów.

S. F.

# DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

## Holandja naszą sojuszniczką

„Frankfurter Zeitung“ donosi, że odbyło się nadzwyczajne zebranie komitetu ochrony holenderskich interesów gospodarczych, poświęcone wysuniętemu przez min. Schielego nowym projektom niemieckich cel agrarnych. Projekty te spotkały się z przyjęciem jaknajgorszym, jako godzące w najżywniejsze interesy rolnictwa holenderskiego, przy zupełnym pominięciu faktu, że Holandia, będąc drugim z rzędu odbiorcą towarów niemieckich, ma prawo i obowiązek czuwać nad zachowaniem pewnej równowagi w wymianie towarowej pomiędzy obu krajami. W ubiegłym roku import holenderski z Niemiec wzrósł do RM 1.205,8 miljn., podczas gdy eksport holenderski do Niemiec wyniósł zaledwie RM 560,8 miljn. Wprowadzenie w życie planów min. Schielego zwiększyłoby deficyt bilansu holenderskiego tak znacznie, że niezbędne jest opracowanie stanowczych środków zaradczych, tem więcej, że chodzi jedynie o fragment od dawna już i konsekwentnie prowadzonej akcji niemieckiej.

Zważywszy, że interesy Holandji okazują się w tym wypadku zbieżnymi i analogicznymi z interesami Danji, Łotwy i Belgii, postanowił wymieniony komitet porozumieć się z organizacjami rolniczymi tych krajów dla opracowania zasad wspólnej akcji. Poza tem do akcji tej mogą być wciągnięte organizacje importerów holenderskich. Tak więc zapowiada się w Holandji powtórzenie zeszłorocznego, wiosennego bojkotu towarów niemieckich, ogłoszonego na skutek t. zw. „afery niemiecko-fińskiej“. Jak wiadomo bojkot holenderski osiągnął swój cel: Niemcy Finlandji nie przyznały „prywatnego“ kontyngentu na masło.

Trudno przewidzieć, jakie skutki odniesie przedstawiona powyżej akcja holenderska. Jedno jest pewne, mianowicie, że bojkot Holendrów stanowi „wodę na młyn“ przemysłowców niemieckich, walczących z protekcyjnymizmem agrarnym Schielego. Nietrudno zrozumieć, iż polityka jednostronna niemieckiego ministra wyżywienia, dbającego wyłącznie o dobro rolnictwa, szkodzi poważnie interesom przemysłu. I to tem poważniej, im stabiliej interesy przemysłu są bronione w łonie gabinetu Brueninga, w którym — jak wiadomo — stanowisko „Reichswirtschaftsministra“ pozostaje przeważnie obsadzone przez podsekretarza stanu Trendelburga.

Bojkot holenderski stanowi wymowną ilustrację dla tez wysuwanych przez przemysł niemiecki przeciwko projektom Schielego (nawiasem mówiąc, projekty te streściliśmy na tem miejscu w ub. tygodniu). Zamiana systemu traktatowego, opartego na klauzuli największego uprzywilejowania, na t. zw. system preferencyjny, jak tego pragnie Schiele, odbiłaby się fatalnie na interesach przemysłu niemieckiego. Schiele bowiem godzi się jedynie na import płodów rolnych z Rumunii, Bułgarii, Węgry i Jugosławii, będąc przekonanym, że produkty przychodzące z tych krajów posiadają mniejszą na rynku niemieckim zdolność konkurencyjną, niż produkty importowane z innych państw, prowadzących intensywną gospodarkę rolną. Natomiast przemysł niemiecki wskazuje na to, że wymienione 4 państwa mniej go interesują, ponieważ odbierają zaledwie 3,7 proc. ogólnego eksportu niemieckiego. Sama zaś Holandia sprowadza z Rzeszy... 10,1 proc. eksportu niemieckiego!

Należy odczekać, kto w Niemczech zwycięży: rolnictwo, czy przemysł? Pod wpływem bojkotu holenderskiego walka wewnętrzna w Rzeszy wzmagają się.

## Krótkie informacje gospodarcze

— W Lidzbarku uruchomiono fabrykę bekonów, która będzie wyposażona w nowoczesne maszyny, chłodnie i rzeźnię przy tygodniowej przeróbce 1000 świń.

— W Tallinie rozpoczęła się konferencja kolejowa, w której biorą udział przedstawiciele Łotwy, Estonji, Litwy, Z. S. R. R. i Niemiec.

— American Tobacco Comp. ogłasza, iż czysty zysk, osiągnięty w 1930 r. osiągnął przeszło 43 milj. dol. Jest to najwyższy zysk osiągnięty dotychczas w stosunku do towarzystwo, przy czym wzrost w stosunku do 1929 r. wynosi 43 proc.

## Konjunktury Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	16. s.	17. s.	18. s.	19. s.	20. s.	21. s.
<b>Pszonica</b>						
Warszawa	28.00	28.00	—	28.00	28.00	—
Poznań	25.75	25.50	25.50	25.80	25.15	24.50
Lwów	23.00	—	—	—	23.25	—
Lublin	25.75	—	—	—	—	—
<b>Zyto</b>						
Warszawa	22.00	22.25	—	22.50	22.50	—
Poznań	21.60	21.50	21.40	21.20	21.20	21.25
Lwów	—	—	—	—	18.50	—
Lublin	18.50	—	—	—	—	—
<b>Jęczmień</b>						
Warszawa	22.00	22.50	—	23.00	23.50	—
Poznań	21.50	21.50	22.00	22.00	22.00	22.00
Lwów	—	—	—	—	23.50	—
Lublin	19.00	—	—	—	—	—
<b>Owies</b>						
Warszawa	24.00	24.00	—	26.00	26.00	—
Poznań	19.50	19.75	23.00*	21.25	21.25	21.25
Lwów	20.25	—	—	—	—	—
Lublin	19.25	—	—	—	—	—

\*) Nadający się do siewu.

Nastroje na wielkich giełdach zbożowych zagranicą, szczególnie na kontynencie amerykańskim, są w dalszym ciągu mocne a to dzięki większym zakupom czynionym przez importerów europejskich. Pszenica utrzymuje w dalszym ciągu kurs zwykły, jakkolwiek nieznaczny. Również na rynkach europejskich obroty są większe i ceny zbóż mają na ogół uosposobienie mocniejsze. Na rynkach skandynawskich wahania cen wpłynęły hamująco na wzrost obrotów. Rynek został nasycony dużymi partiami żyta polsko-niemieckiego, wobec czego zapanowała tam obecnie stagnacja. Na rynku austriackim podaż zbóż siewskich i amerykańskich spowodowała osłabienie tendencji, jakkolwiek obroty były dość ożywione. Z tego powodu transakcje terminowe zawierają się niechętnie. Rynek niemiecki wciąż jeszcze notuje zwykłe ceny żyta. Źródła tej zwykłości należy się doszukiwać w podniesieniu cła przwozowego, co stało się koniecznością jako środek obronny przed konkurencją żyta sowieckiego.

Ogólnie jednak uważa się, że obecna zwykła cena pszenicy i żyta ma charakter przejściowy i wypływa z niepokojących wiadomości o stanie zasiewów. Poza tem jednk wypowiada się opinie, że cena zbóż utrzyma się na poziomie cen niedużo odbiegających od poziomu obecnego. Trudno uwierzyć, ażeby ceny wyszły poza granicę obecnej. Zajęcie pod uprawę bardzo wielkich przestrzeni w Ameryce, wejście na rynek Sowieców, mechanizacja warsztatów rolnych, wzrost wydajności gleby — wszystko to nie kroczy w parze z możliwościami konsumcyjnymi ludzkości, która artykuły mączne w części zastępuje innym pokarmem. Stąd wniosek, że nie należy się ludzi nadzieję wysokich cen zboża w najbliższych latach Nasuwa to jednocześnie myśl o koniecznej reorganizacji warsztatów rolnych przez przedstawienie dotychczasowych systemów eksploatacji.

Na rynku krajowym ubiegły tydzień sprawozdawczy nie przyniósł poważniejszych zmian. Kurs zwykły w poprzednich dwóch tygodniach uległ już zahamowaniu, zdradza nawet w niektórych wypadkach załamania. Pszenica na rynku poznańskim doszła 19 bm. do najwyższej ceny 25,80 zł za 100 kg. — poczem pod koniec tygodnia notowano ją już tylko po 24,50 zł za kwintal. Również i żyto w porównaniu z początkiem tygodnia stanęło o mniej więcej 40 gr. na kwintalu. Tendencję zwykłą zachowuje jedynie jęczmień i owies. Ten ostatni podroził w ciągu ubiegłego tygodnia o 1,75 zł. na kwintalu.

## Masło

Warunki popytu i podaży składają się chwilowo niekorzystnie, wskutek czego tendencja na rynkach zbytu kształtowała się pod koniec ub. tygodnia zdecydowanie niżkowo. Importerzy angielscy wstrzymywali się z udzielaniem zleceń, widząc w Danji znaczne zapasy towaru na pokrycie większego niż normalnie zapotrzebowania przedświątecznego. Podobnie importerzy niemieccy kontraktowali ostrożnie towar zagraniczny wobec niewyraźnej sytuacji. Również zamówienia belgijskie i francuskie zmniejszyły się wbrew oczekiwaniom. Z drugiej strony ciążyła na rynku poważna ilość, które w czasie trudności komunikacyjnych nie dotarły na miejsce przeznaczenia.

Odbiciem tej sytuacji jest zredukowanie notowań na wszystkich rykach odbiorczych. Notowania berlińskie obniżono dnia 21 bm. o dalsze 4 mkn. tak, że wynoszą one obecnie 136, 128 i 114 mkn. za I., II. i III gat.

Rynek krajowy jest spokojny przy tendencji niżkowej wskutek większej podaży i średniego zainteresowania. Hurtowe ceny masła za 1 kg. w złotych wynosiły w dniu 21 bm.: w Warszawie wyborowe 5,20, mlecz. II gat. 4,80, oselkowe 4,00; w Bydgoszczy deserowe 5,00, we Lwowie deserowe I gat. 5,00 — 5,20, II gat. 4,40.

## Jaja

Pod wpływem wznoszącej się produkcji podaż jaj się wzmogła i przy nieproporcjonalnie niskim popycie działa deprymująco na rynek. Tendencja niżkowa objęła cały rynek krajowy i trwać będzie aż do chwili wyrównania się podaży i zapotrzebowania, które wzrasta bardzo powoli. Kupcy spodziewają się większego ożywienia w związku z okresem przedświątecznym i liczą się z tem, że wzrost popytu w tym czasie będzie przeciwdziałał tendencji niżkowej. Ze wszystkich rynków zagranicznych donoszą o silnym spadku notowań, który może być zahamowany w dwóch najbliższych tygodniach, lecz po pokryciu zapotrzebowania świątecznego spodziewany jest dalszy spadek cen.

W obroach hurtowych notowano jaja pod koniec ub. tygodnia w złotych za 1 skrzynię: w Warszawie 150 — 160, w Lublinie 140 — 150, w Krakowie 135 — 150, we Lwowie 140 — 155.

## Bydło i mięso

W związku z zwiększonym zapotrzebowaniem na zbliżające się święta tendencja na rynku bydła rogatego jest nadal mocna przy zwykłych cenach. Na targowicy poznańskiej w ub. tygodniu podwyższono notowania o 2 do 4 zł. na 100 kg. Cielęta zwykłowały o 30 zł.; owce przeznaczone na eksport o 20 zł. na 100 kg.

Tendencja na rynku trzody jest niejednolita. Na targowicy poznańskiej utrzymały się notowania z poprzedniego tygodnia, na innych giełdach krajowych ceny skłaniały się ku niższym.

Londyński rynek bekonów znajduje się chwilowo pod znakiem tendencji zwykłej. Notowania na polski bekon zwykłowały w poprzednim tygodniu o 6 sh, a w ubiegłym o dalsze 2 sh. na 1 cwt.

## Futra

Obroty na ostatniej aukcji w Londynie były średnie, przytem ceny kształtowały się przeważnie niżkowo. O 25 proc. spadła cena wydry, wskutek dużego rozwoju hodowli w Kanadzie, następnie potaniały opsy australijskie o 25 proc., amerykańskie o 30 proc., lisy srebrne o 25—30 proc., piźmowce o 30 do 50 proc., krety o 40 do 50 proc. Ceny karakułów i skunksów utrzymały się na niezmienionym poziomie. W Lipsku niżkowały ostatnio wszystkie te same gatunki, co na aukcji w Londynie.

## KRONIKA GOSPODARCZA

### PRZED TARGAMI POZNAŃSKIMI

(t) Przemysł radiotechniczny na Targach Poznańskich. Ostatnio odbyło się posiedzenie zarządu Zrzeszenia przedsiębiorstw radiotechnicznych R. P. na którym omawiano sprawę zorganizowania przez oddział poznańsko-pomorski Zrzeszenia specjalnego działu radiowego na tegorocznych targach poznańskich. Większą część pawilonu radiowego zajmie przemysł krajowy, w mniejszej zaś mieścić się będą eksponaty firm zagranicznych, jak z dotychczasowych zgłoszeń wynika, głównie niemieckich i austriackich. Ratyfikowanie traktatu handlowego polsko-niemieckiego przyczyniło się do wzmocnienia zainteresowania niemieckich firm radiotechnicznych rynkiem polskim. Wobec naogół trudnej sytuacji wszystkich niemal firm, Zrzeszenie uzyskało poważną niżkę kosztów stoisk, co niewątpliwie przyczyni się do licniejszego obełsania Targów. Duże zainteresowanie wzbudziły targi radiowe ze strony koncesjonariuszy radiofonicznych — Radio Poznańskie weźmie udział w dziale eksponatów i poważnie Targi subsyduje, jak również i Polskie Radio, które obejmuje teren całej Polski, oprócz terenu b. zabru pruskiego, zamierza skorzystać z okazji wystawienia swych eksponatów.

### PODATKI I OPŁATY

(p) Obniżka taryfy przewozowej przy eksporcie nasion buraków pastewnych i ćwikłowych. Na wniosek Wielkop. Izby Rolniczej ministerstwo komunikacji rozszerzyło taryfę wyjątkową B 3, odnoszącą się do eksportowanych nasion buraków cukrowych, również na nasiona buraków pastewnych i ćwikłowych. Tem samem obowiązują przy przesyłkach wagonowych wspomnianych nasion, skierowanych do punktów granicznych, opłaty według klasy taryfowej 14-tej, zamiast dotychczasowej 5-tej klasy.

### Z KRAJU

(k) Wstrzymanie akcji budowlanej Kas Chorych. Z polecenia władz wstrzymana została na terenie całej Polski akcja budowlana Kas Chorych, które w ostatnich czasach poczęły inwestować wielkie sumy w budynkach. Budynki te nie mają przeważnie istotnego znaczenia dla ubezpieczonych, gdyż służą naogół celom biurowo-administracyjnym. Dla wykończenia rozpoczętych inwestycji Kasy Chorych potrzebują ogółem pożyczki w kwocie 10.260.000 zł.; obecnie jednak wskutek ciężkiego kryzysu gospodarczego, rząd nie jest w stanie pokryć tej sumy i roboty inwestycyjne w Kasach Chorych muszą być wstrzymane.

nie. W Niemczech cały szereg firm futrzanych zawiesił wypłaty lub zlikwidował się. Pozostałe przedsiębiorstwa walczą z wielkimi trudnościami ze względu na dotkliwe straty, jakie poniosły przy sprzedaży na kredyt.

Na rynku krajowym w hurcie na razie ruch słaby. Mimo rozpoczynającego się sezonu na futra letnie odbiorcy nie spieszą się z zakupami, mając jeszcze na składach dość skóry.

## Skóry

Ceny na rynku skór wyprawionych nie uległy zmianie w stosunku do cen z dnia 3 b. m. Tendencja jest naogół utrzymana. Kupcy jednakże wstrzymują się narazie z zakupami, spodziewając się dalszej niżki cen, jakkolwiek fabrykanci zapewniają, że dalsza niżka przekreśliłaby wszelką kalkulację i jest wogóle wykluczona. Zapasy w branży obuwniczej są naogół niskie, należy się spodziewać małego ożywienia. (A. W.)

## Pierze i puch

Konjunktura światowa na rynku pierza i puchu stoi pod znakiem pogarszającego się zastojów. Zagranica wstrzymuje się od wszelkich zakupów tak, że nawet rosyjskie pierze mimo swej dumpingowej ceny nie znajduje nabywców. Z rynków krajowych eksportuje się wprawdzie jeszcze małe ilości pierza kurzego przerobionego do Francji, Austrii i Niemiec. — Rynki te jednakże zmniejszają się coraz to bardziej.

Ceny hurtowe na pierze surowe nieprzerobione pozostały niezmienione w stosunku do cen z dnia 24. II. 1931 r. (A. W.)

## Papier

Zatrudnienie w przemyśle papierniczym w ostatnich 2 miesiącach uległo pogorszeniu i wynosi dziś od 50—60 proc. zdolności wytwórczej. Przewidywać należy dalsze skurczenie produkcji. Z 54 maszyn posiadanych przez przemysł polski 11 jest w tej chwili unieruchomionych, z czego 5 w przedsiębiorstwach należących do związku papierni. Przedsiębiorstwa zorganizowane w Związku papierni nie obniżyły dotychczasowych cenników, faktycznie jednak dzięki rabatowi ceny zostały niższe od 2—5 proc. w zależności od gatunku papieru. Place robotnicze nie uległy zmianie i istnieje tendencja do możliwego utrzymania ich na dotychczasowym poziomie.

(k) Świadczenia zdrowotności dla ziemniaków eksportowanych do Francji. Izba przem. - handlowa w Poznaniu podaje do wiadomości zainteresowanych, że transporty ziemniaków importowanych z Polski do Francji muszą być zaopatrzone w legalizowane przez konsulat francuski świadectwa fitopatologiczne. Nielegalizowane przez konsulat francuski świadectwa zdrowotności nie będą przez władze celne francuskie honorowane.

### Z ZAGRANICY

(z) Obrót w porcie szczecińskim mniejszy niż w Gdyni. Mimo zabiegów administracji portowej oraz stałego obniżania taryf kolejowych, ruch w porcie szczecińskim nie wzrasta. W miesiącu lutym przeładowano zaledwie 161.000 t. towarów, czyli 55 proc. przeładunku w Gdyni.

(z) Organizacja „sowchozów“ w Z. S. R. R. W ciągu ostatnich dwóch lat na terenie Z. S. R. R. zorganizowano 175 „sowchozów“ obejmujących łączną powierzchnię 10 milj. ha. Gospodarstwa te zostały wyposażone w traktory o łącznej sile 450 000 H. P. Każdy z „sowchozów“ obejmuje obecnie przestrzeń około 55 000 ha, a w ciągu r. 1931 ma być rozszerzony do 85 000 ha. Według planu na rok 1931 „sowchozy“ dostarczyć mają 26 milj. q. zboża poza tem uprawiana jest na przestrzeni 76 000 ha. soja, kukurydza na przestrzeni 100 000 ha. oraz ryż na przestrzeni 10 000 ha.

(z) Stabilizacja cen srebra. Gazeta „Financial Times“ donosi, że obecnie można już uważać za rzecz pewną, że zwoływana przez prezydenta Hoovera konferencja międzynarodowa w sprawie srebra znajdzie bardzo przychylnie przyjęcie, gdyż Europa, tak jak i Ameryka, pragnie ustabilizowanie cen tego kruszcu.

### Z WYDAWNICTW

(w) Wskazówki o prawach i obowiązkach członków komisji szacunkowych podatku przemysłowego. W związku z wymiarem podatku przemysłowego za rok 1930, Izba przemysłowo-handlowa w Bydgoszczy wydała broszurę, zawierającą zbiór przepisów o prawach i obowiązkach komisji szacunkowych podatku przemysłowego wraz z odnośnymi okólnikami ministerstwa skarbu. W broszurze dla informacji członków komisji szacunkowych zostały podane wyniki ankiety Izby co do zmniejszenia się obrotów w 1930 r. w porównaniu z rokiem 1929 w różnych gałęziach przemysłu i handlu. Broszurę tę Izba rozesała bezpłatnie wszystkim członkom i zastępcom komisji szacunkowych podatku przemysłowego w okręgu Izby.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Sroda, dnia 25 marca 1931 r.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty; godz. 14.30 kwadrans Tow. Ziemianek Wielkopolskich; godz. 17.00 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia”; godz. 17.45 koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra 58 p. p. pod batutą kpt. Maksymiliana Chmielewicz, dr. Wanda Roessler - Stokowska, art. op. (mezzosopran), prof. Franciszek Łukasiewicz (akompanjament); godz. 18.45 świat książek; godz. 19.00 kwadrans lotniczy; godz. 19.15 „Wiadomości z Bolszewji”; godz. 19.25 radiogawęda żołnierska; godz. 20.00 „Silva rerum”; godz. 20.30 arje i pieśni w wyk. p. Eugeniusza Maja, art. op. (baryton); przy fortepianie prof. Marjan Sauer; godz. 21.00 transmisja z Londynu (via Warszawa) koncertu symfonicznego z Filharmonji ze współudziałem Casals'a; godz. 23.20 sygnał czasu, komunikaty.
Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 14.00 (dla maturzystów): „Zwierchność i dziedzielnica” — prof. St. Sumiński; godz. 15.00 „Pierwszej trzej Bolesławowie” (prof. Henryk Paszkiewicz); godz. 15.50 „Radiokronika”; godz. 16.10 komunikat dla żegluga i rybaków; godz. 16.15 program dla najmłodszych; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „W palacu Dioklecjana”; godz. 17.45 koncert popularny; godz. 19.10 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 19.25 uwagi i wskazówki dla detektorowiczów; godz. 19.30 płyty gramofonowe; godz. 19.40 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 „Wśród książek”; godz. 20.15 pogadanka muzyczna; godz. 20.30 transmisja z Londynu koncertu symfonicznego.

SPORT

Piłka nożna

W Kieleckim O. Z. P. N. nastąpił rozłam — jak już donosiliśmy — pomiędzy klubami Zagłębia Dąbrowskiego i towarzyszymi z Częstochowy; zatarg ten przybrał szkodliwie dla sportu formy. Wobec takiej sytuacji polecił zarząd PZPN zwolnienie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia do Częstochowy na dzień 22 bm. celem zlikwidowania konfliktu, wysyłając równocześnie na to zebranie swego delegata w osobie wiceprezesa p. J. Mallova. Po wielogodzinnej żmudnej konferencji przedwstępnej, na której uzgodniono większość rozbieżnych żądań, miało nadzw. walne zebranie naogół przebieg spokojny. Dzięki akcji medjatorskiej delegata PZPN otrzymało Zagłębie Dąbrowskie zupełną autonomję, co usunie większość powodów do zatargów i pozwoli na owocną pracę w przyszłości jednemu z silniejszych okręgów gdyż związek ten liczy przeszło 50 członków t. j. klubów. Z. W.

Pierwszy mecz o mistrzostwo ligi po dłuższej przerwie zimowej ujrzymy w Poznaniu w niedzielę. Walczyć będzie sympatyczna drużyna „Polonji” z „Wartą”. Zawody odbędą się o godz. 16 na boisku „Warty” przy ul. Rolnej. Spotkanie wywołało ogromne zainteresowanie wśród sportowej publiczności.

Inne spotkania ligowe. W Warszawie gra „Warszawianka” z „Wisłą”, w Krakowie — „Cracovia” z „Czarnymi”, we Lwowie — „Lechia” z „Garbarnią” i w Łodzi — „ŁKS” z „Legją”.

Pięściarstwo

Mistrzostwa Wielkopolski. Finały klasy C odbędą się w środę o godz. 20 w hali „HCP” (Górna Wilda 180). Walczy 8 par — od papierowej do półciężkiej.

Mecz Węgry i Austria w Budapeszcie zakończył się — jak już donosiliśmy — wynikiem 1:3; poszczególne rezultaty są następujące (według kolejności wag): Erös (W) pokonał Jaro I (A) na p., Enekes (W) — Czappaka (A) na p., Szabo (W) — Lindenhaima (A) na p., Fogas (W) — Kamba (A) na p., Zsida (W) i Hrabak (A) — nierozstrzygnięta, jak również spotkanie Szigeti (W) i Zehetmayer (A), oraz — Kerl (W) i Lazzek (A); wreszcie Körösi (W) pokonał Stransky'ego (A) na p.

Tennis

Borotra zdobył mistrzostwo Ameryki na kortach krytych, bijąc w finale Bella (6:4, 6:3) pokonał poprzednio Shields'a 9:11, 6:4, 12:10, 6:4; 6:1, 3:6, 6:4, 3:6 6:4. Walka była niezwykle zaciekła i emocjonująca; Bell spisywał się doskonale, jedynie w ostatnim secie załamał się i Borotra górował, tak że wynik 6:4 w tym secie nie oddaje ściśle przebiegu walki. Bell wybił się tem samem na czoło graczy amerykańskich. — W podwójnych zdobyła mistrzostwo francuska para Borotra i Boussus, pokonawszy zespół Landry i Sutter 7:5, 6:4, 5:7, 6:4.

22-ga Loteria Państwowa

(Bez gwarancji)

W dwunastym dniu ciągnięcia 5-tej klasy wygrane padły na numery następujące: 10.000 zł. na nr. 2864. Po 5.000 zł. na nr. nr. 85764 192591. Po 3.000 zł. na nr. nr. 11267 45751 155657 161064 204707 207198. Po 2.000 zł. na nr. nr. 23781 24435 29836 43511 44105 71054 92886 116531 117484 129843 137860 143994 174401 194170 194326.

Table with lottery numbers: Po 1.000 zł. na nr. nr. 10424 13892 16607 16805 183348 22197 23579 29402 35544 44432 53339 71277 74161 78375 85 153 95676 97890 106941 143100 150410 153456 159202 165331 173962 175542 177183 179063 180809 186356 188546 192906 206123. Po 500 zł. na nr. nr. 917 1428 2529 2535 4453 6267 7668 7896 9432 9667 12652 13202 152023 15414 15861 16858 17262 21863 21870 22406 24096 24263 24352 24409 25764 28900 30508 32772 33854 35304 35497 35983 37716 38603 402262 40627 41191 41834 42774 44922 47606 49654 49654 49998 50148 50223 51697 52364 52477 53639 53980 57007 58081 60965 61689 65799 66474 66959 67999 70875 71047 71129 71832 72157 73226 73557 75212 7632 78927 80989 81093 81813 85327 85505 90051 90052 93775 94140 95282 95803 96313 96710 96888 97164 99556 100141 102271 103632 104281 105444 108058 108772 109352 11224 112056 112858 113559 113794 114161 115697 119484 120511 120921 121324 121604 124515 126773 128104 128683 129437 138689 138909 139148 139246 139848 141028 143088 144906 147860 149226 150079 151061 155998 158337 159276 160730 160804 161055 161571 162412 163129 164645 164833 165490 166402 166560 167012 168009 169899 170041 170276 172245 173885 176638 178591 179378 180087 180668 180815 181298 181406 182089 182691 182826 183453 183902 185012 185794 188533 191044 191180 192757 193732 196599 196913 197313 199519 202322 203520 206565 207196 208501 208884.

Losy do I. klasy 23-ciel Polskiej Państw Lot. Klas. sąjąz do nabycia w najszcześliwszej kolekturze Juljana Langer'a Tel. 16-37. Centrala: Poznań, Wielka 5. Filja: Poznań, Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol) nw 8881 1/2 losu à zł 10,-

Table with lottery numbers: Po 250 zł. wygrali numery następujące: 154 230 325 65 424 42 90 502 9 672 88 717 41 77 846 989 1113 296 339 528 706 830 38 902 30 2045 161 92 279 97 353 54 414 051 79 98 784 874 3014 34 282 377 437 64 504 635 766 979 83 4051 153 358 453 578 613 22 78 837 932 74 92 5189 243 416 26 46 76 502 614 47 77 802 9002 4 58 201 98 578 883 933 39 81 86 7039 244 87 344 65 490 593 651 63 702 934 8043 44 90 125 84 226 29 46 73 309 55 422 46 85 511 654 746 836 98 963 68 9001 96 134 343 662 819 40 54 98 10118 53 57 330 494 705 38 78 81 818 11029 150 393 97 406 58 72 578 619 48 71 087 12179 231 81 538 79 627 45 803 85 13048 124 79 363 487 531 696 780 849 56 78 910 67 14092 167 72 80 203 40 391 535 42 715 82 850 62 945 15078 152 322 70 760 71 838 10665 75 201 417 558 638 41 64 712 39 17005 28 33 121 66 423 57 584 779 804 45 47 97 938 60 97 18041 46 312 18 77 478 801 6 90 92 905 6 18 33 53 19087 104 80 93 220 90 336 548 621 89 786 803 19 62 89 20003 65 323 29 412 79 513 90 682 864 66 85 931 75 2135 295 362 415 507 33 613 45 67 68 718 83 862 949 89 22015 54 162 385 412 510 57 79 682 724 79 682 724 79 885 23021 30 117 56 201 313 416 60 595 624 53 763 855 980 83 24055 76 96 131 33 41 81 211 44 319 410 24 566 928 45 72.

Table with lottery numbers: 25008 43 173 227 307 75 564 768 75 887 925 36 26004 231 89 333 83 540 847 51 937 60 27191 366 82 481 569 91 642 53 71 877 28171 306 19 45 436 586 611 62 775 864 911 29041 48 107 232 69 335 484 561 82 727 97 898 989 30387 440 564 79 87 652 803 19 67 902 31018 35 89 124 366 613 773 924 37 32042 81 93 126 434 535 51 759 98 878 903 53 54 33016 193 224 318 67 71 87 88 636 795 824 34030 35 44 101 54 271 359 79 534 66 663 772 823 70 35298 322 414 52 99 975 36015 56 276 356 429 30 52 524 68 732 60 800 92 918 19 63 80 37014 122 83 202 346 476 581 607 785 912 38011 59 139 260 62 458 581 86 602 54 730 870 39063 73 128 29 68 318 67 91 427 581 85 601 35 733 892 978 40088 126 64 392 418 58 73 726 33 92 881 928 72 41069 126 56 302 480 675 870 76 83 912 29 42232 349 429 58 634 728 846 86 944 43191 331 93 806 33 959 71 78 44056 444 506 95 768 858 60 72 980 45047 106 14 250 316 43 519 678 701 831 47 46195 211 56 71 653 783 846 50 911 27 71 76 47115 16 399 451 86 602 720 24 96 855 995 98 48028 163 66 209 12 61 386 498 550 640 91 857 49051 155 85 280 306 88 412 52 92 95 741 66 807 11 77.

Table with lottery numbers: 50021 26 232 43 60 417 622 771 98 873 902 44 51046 82 194 229 45 54 412 52 57 583 702 93 813 914 66 52029 198 405 60 67 632 58 745 949 76 53104 14 77 266 98 113 536 624 770 808 24 47 74 82 54130 63 204 314 63 94 604 63 740 51 875 81 915 55012 62 121 50 204 362 450 638 719 92 822 41 56047 72 74 134 269 347 513 21 601 23 729 95 904 29 38 57035 113 80 520 733 93 966 58009 48 146 74 304 79 429 58 70 541 678 818 24 47 67 945 59094 97 419 56 75 97 521 58 748 54 95 847 955 60126 53 212 439 79 547 68 711 847 992 61133 59 67 321 34 58 494 644 796 903 71 99 62009 14 152 53 98 264 65 91 465 509 60 634 38 76 739 59 84 803 22 35 911 39 82 94 63050 201 20 87 308 441 568 614 26 50 72 95 96 724 34 73 88 64006 361 71 410 14 40 560 614 25 35 79 715 57 71 88 846 90 924 65023 111 26 81 86 222 302 516 47 627 33 59 62 736 899 901 61 66010 77 257 329 584 88 617 94 864 92 933 39 41 67020 188 371 414 58 69 559 630 50 760 816 68066 173 392 420 43 736 58 59 813 903 57 69093 236 349 665 85 766 70217 74 307 447 507 641 66 720 71092 143 223 39 447 722 48 72025 213 351 58 494 555 637 748 90 728 36 73013 31 105 38 230 86 90 99 455 81 530 33 73 795 96 814 34 36 994 74074 202 9 85 333 36 58 409 515 797 806 87 939. 75133 281 92 354 497 598 628 806 49 913 74 76106 43 75 237 47 363 418 563 825 40 975 77022 196 213 94 304 25 410 57 534 45 822 60 906 78133 43 254 92 338 424 71 561 86 619 61 876 77 79126 356 496 711 832 929 52 66 80013 63 119 44 45 68 70 250 349 90 422 590 91 632 915 33 81 81171 220 82 88 323 57 69 74 4772 797

Table with lottery numbers: 814 25 954 82011 36 103 4 41 44 201 31 42 352 75 416 584 607 43 50 936 83097 183 390 573 632 34 84046 98 185 97 539 472 79 544 74 712 27 901 97 85051 110 88 258 66 309 17 45 423 94 423 94 523 73 635 718 68 812 39 935 86020 88 130 45 91 211 53 60 405 47 76 86 535 63 614 49 828 901 87055 93 298 260 686 88064 128 313 49 497 765 75 914 86 89004 33 39 163 77 295 469 563 612 700 90039 50 71 89 134 75 363 68 455 543 60675 900 824 66 91044 150 290 98 99 351 92 832 45 86 968 92015 215 71 74 307 12 42 402 16 26 653 67 775 88 94 887 91 976 93053 376 444 669 921 79 94039 146 65 89 329 59 496 95155 240 70 556 99 672 77 749 73 836 921 90 96015 176 259 85 302 405 542 72 714 90 810 96 940 67047 144 50 246 97 352 454 590 653 760 873 924 47 98105 262 96 380 483 568 638 53 717 898 927 72 99063 96 105 246 97 379 422 522 47 50 675 706 31 88 818 50 83 85 923.

Table with lottery numbers: 100187 243 54 353 60 66 633 82 93 719 101348 69 430 93 500 743 50 76 998 102060 191 204 30 363 89 419 33 53 91 507 661 700 34 837 970 103011 111 37 73 250 337 488 737 64 832 911 33 65 77 104190 245 555 636 807 934 35 105000 377 490 64 514 63 626 38 833 84 975 106131 281 317 60 73 422 49 73 540 609 750 839 107030 40 90 150 59 283 353 71 430 602 76 723 31 898 935 108066 123 44 326 433 506 23 648 93 751 109065 90 193 337 574 711 959 78 110013 49 91 295 484 527 831 78 962 111030 114 23 80 210 364 66 432 59 510 39 877 80 96 953 112085 100 214 16 41 301 63 424 61 92 542 601 756 915 18 34 62 92 113080 122 203 69 303 32 400 61 64 87 501 8 613 68 730 880 956 86 92 114034 199 290 431 57 508 74 757 99 412 39 43 57 912 31 115186 216 22 75 81 320 28 65 456 645 783 852 901 116083 100 3 375 505 629 66 853 916 117063 82 191 96 396 445 585 99 627 88 748 803 70 118135 40 232 46 56 90 336 456 523 624 704 32 890 920 43 65 119026 233 51 87 445 596 98 680 806 922 120004 13 78 103 26 291 349 457 502 12 884 93 934 121008 197 263 354 615 776 883 99 929 84 122102 248 328 94 490 99 598 674 795 123062 94 240 97 322 784 836 124019 37 41 120 36 225 57 89 394 99 430 39 650 722 832 46 963.

Table with lottery numbers: 125002 72 97 122 206 24 308 47 63 97 414 736 807 931 39 46 79 87 126006 19 118 258 320 89 417 71 736 39 96 977 127001 40 137 226 329 55 94 412 27 56 568 890 926 31 32 128125 212 28 340 411 513 79 603 69 793 94 861 931 129103 14 16 69 90 243 52 82 300 17 26 35 428 631 756 830 933 43 130045 216 43 302 51 411 22 25 28 591 717 57 831 45 905 8 29 131181 288 323 66 70 517 132015 17 133 245 530 600 769 941 133173 76 442 678 731 884 971 134002 154 675 884 135082 139 62 201 37 324 481 559 535 92 136039 157 305 52 88 603 768 94 896 988 137108 299 344 405 526 46 72 75 95 878 95 138005 36 124 238 49 347 69 576 607 64 707 880 139057 85 370 425 84 631 890 968 140134 64 217 32 338 41 561 72 87 93 610 40 75 82 877 923 29 97 141051 130 241 367 535 625 57 781 850 933 142005 39 199 401 5 34 538 773 893 908 21 143002 89 175 226 53 95 340 41 572 613 850 61 63 65 86 915 45 79 98 144136 60 381 505 20 631 79 773 825 998 145161 211 319 49 435 972 146037 69 249 339 69 423 549 627 745 908 147018 215 361 465 590 736 45 97 148096 130

Table with lottery numbers: 784 815 947 50 75 149158 220 303 90 416 94 95 558 621 23 84 786 802 94 921 91. 150026 182 240 94 315 86 409 82 549 84 631 776 95 97 836 47 985 99 151076 115 19 245 88 388 429 508 695 99 779 81 806 12 949 152190 201 15 422 23 503 22 71 797 830 153090 109 350 437 82 708 24 888 154041 101 09 29 65 204 07 406 652 98 843 933 75 155053 54 251 81 355 61 79 87 555 59 64 860 938 156014 41 214 356 74 481 527 60 611 726 42 55 832 929 47 61 157000 42 49 336 458 579 810 158169 374 87 409 515 617 779 867 901 40 93 159031 158 313 74 84 594 635 77 701 42 74 802 08 38 923 160072 167 231 98 502 771 853 96 937 91 161292 306 40 450 527 55 57 740 70 90 838 990 162054 224 349 51 85 95 449 80 522 606 67 785 811 56 163034 51 78 88 144 82 246 61 342 84 434 597 635 89 93 99 772 800 87 164121 248 69 394 622 93 95 732 74 165109 268 315 42 97 410 15 56 524 600 19 64 738 51 892 166002 27 81 85 123 212 84 349 948 70 167027 65 73 146 51 57 297 391 555 780 888 168261 77 453 508 44 704 827 942 94 169036 63 72 164 298 338 424 25 557 691 736 38 824 77 960 170022 157 241 54 420 536 622 99 795 840 41 904 32 46 171131 284 303 426 29 75 95 97 569 657 740 58 851 925 52 172105 97 362 92 530 49 684 974 173017 28 293 95 359 444 650 715 21 43 839 81 174087 149 358 90 467 507 731 884 955.

Table with lottery numbers: 175197 247 352 87 443 578 807 15 28 48 51 71 78 9

**Składki i pokwitowania**

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

**Na pomnik Serca Jezusowego:** Teofil B. 10 zł — N. N. z prośbą o zdrowie dla matki 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1 847,65 zł.

**Na chleb św. Antoniego:** Z. W., Czarnków 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 62 zł.

**Na bezrobotnych:** F. Mikołajewska 50 złotych. — Ks. Józef Prądzyński zamiast podziękowań za otrzymane życzenia imienne 50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 472 zł.

**Na Tow. „Caritas“:** H. J. 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 655,50 złotych.

**Na wybudowanie łodzi podwodnej p. n. „Odpowiedź Treviranusowi“:** H. J. 2 zł. Razem z poprzednio pokwitowanymi 4 207,02 zł.

**Na kościół na Helu** złożyli w dalszym ciągu za pośrednictwem Ireny Mąkowskiej Elżunia D. 4 zł. — Bysiu Perkowski 5 zł Miecio O. 1 zł. — Bogdan Hruździński 5 zł, Miecio Stopa 5 zł. — Włodek Stopa 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 205 zł.

**Na doraźną pomoc dla weterana z 1863 roku Melchiora Kopruckiego:** F. Mikołajewska 20 zł.

**RUCH W TOWARZYSTWACH**

— **Polskie Tow. Graficzne w Poznaniu.** Roczne Walne Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 28 marca o godz. 10-iej przed południem w lokalu „Kola Seniorów“, Aleje Marcinkowskiego 26, (2-gi dom ogrodowy, II piętro).

**SKRZYŃKA DO LISTÓW**

— **Długoletni abonent P. G.** Jeżeli pośrednik z Panem nie umawiał, to nie może żądać od Pana prowizji. Może jej domagać się tylko od tego, z kim zawarł umowę pośrednictwa, t. j. od strony drugiej. (aK)

— **P. A. M. Wiczorek.** Nie może Pani żądać zwrotu części składek, a to z trzech powodów: W chwili zawarcia małżeństwa nie miała Pani 60 mies. składowych (tak komentarz Baumgartena; jesteśmy innego zdania i uważamy, że obowiązek zwrotu powstaje wówczas, jeżeli czas brakujący do 60 mies. dopełni się w okresie terminu prekluzyjnego 1 roku do zgłoszenia); 2. nie zgłosiła Pani żądania zwrotu w ciągu jednego roku po zawarciu małżeństwa, t. j. najpóźniej do 22. 10. 28; 3. pracowała Pani później w dalszym ciągu w warunkach uzasadniających obowiązek dalszego ubezpieczenia) art. 68 ub prac. umysł. (aK)

— **A. D.** Przedewszystkiem niema tu wogóle pretensji, gdyż pieniądze te się nie należą. Co do czasokresów przedawnienia, to kwestja może być wątpliwa, gdyż nie zachodzi zarobkowanie przez dawanie utrzymania. Wchodziłoby więc w rachubę zwykłe przedawnienie trzydziestoletnie. (aK)

— **J. M.** Jeżeli lepił Pan znaczki inwalidzkie, ma Pan prawo do renty. (aK)

— **A. M. Łazarz.** Ważny. Notariusza nie potrzeba. W drugiej kwestji orzecznictwo sądowe idzie w tym kierunku, że jeżeli właściciel ma ważny interes ekonomiczny w otrzymaniu mieszkania, to należy rozważyć, czy interes jest ważniejszy. Prawo do dachu nad głową jest jednak zawsze ważniejsze od rozszerzenia przedsiębiorstwa. Eksmisji wzamian za dostarczenie innego mieszkania ustawa nie zna w stosunku do lokatorów, lecz tylko w stosunku do sublokatorów. (aK)

— **L.** Jeżeli nie płacą czynszu podnajmu, są tylko domownikami, nie sublokatorami i. Powodu do wypowiedzenia niema. Sposób kwitowania obojętny. Zezwolenie może cofnąć właściciel, o ile ma po temu ważny powód. Praktyka sądowa nie jest pod tym względem jednolita, i niektóre sądy stoją na stanowisku, że takiego pozwolenia wogóle cofnąć nie można. Ostatnie stanowisko zdaniem naszym nie da się jednak obronić. (aK)

**PETITE REINE**

*Wszystkich Toilel de soie - często nastawiana nigdy niedorobiona*

**GWARANTOWANY CZYSTY JEDWAB DO PRANIA**  
 ZADAĆ TYLKO ZE SŁOYKAMI „PETITE REINE“  
 ZW 8 630

— **Wierzyciel.** W danym wypadku nie słusznie Pan wini sąd, jakkolwiek ogólnie rzecz biorąc, nie można Panu słuszności odmówić. Postępowanie jest przepisane rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej o zapobieganiu upadłości, i niedawno, jak Pan czytał w „Kurjerze“, odbyło się zebranie wierzycieli celem zawarcia układu pojednawczego. Jeżeli układ nie uzyska większości, albo nie zostanie zatwierdzony przez sąd, wtedy nastąpi upadłość. Prawa wierzycieli są regulowane w pierwszym wypadku przez wspomniane rozporządzenie, w drugim przez ustawę upadłościową. Sąd ma tu stosunkowo niewielką ingerencję. Najlepiej o stanie sprawy poinformować się bezpośrednio u nadzorca sądowego. (aK)



Dnia 24 b. m., o godz. 7.30 rano, zasnęła w Panu, po krótkiej lecz ciężkiej chorobie, przygotowana starannie na drogę do wieczności, najdroższa moja żona, najlepsza matka nasza, teściowa, babka i ciotka, ś. p.

z **Tomaszewskich**

**Joanna Zuskowa**

dziecko **Marji**

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 27 marca, o godz. 16-iej, z domu żałoby ul. Ogrodowa 13. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy ś. p. Zmarłej odprawi się nazajutrz po pogrzebie o godz. 10-tej w kościele św. Marcina.

Prosimy o westchnienie za duszę naszej drogiej Zmarłej.

Stroskany

zw 28 493

**mąż z rodziną.**

Poznań, ul. Ogrodowa 13, Żnin, Jaroszewo, Brodnica, Borek.



W poniedziałek, dnia 23 b. m. o godz. 11.30 przed południem zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, w 50 roku życia, mój najdroższy mąż, najukochańszy ojciec, ś. p.

**Stefan Mrugalski**

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 26 b. m. o godz. 2.30 po poł. z kostnicy św. Józefa na cmentarz paraf. św. Jana.

W ciężkim smutku pogrążeni

**żona, syn i rodzina.**

rw 13519



Dnia 23 marca 1931 r., o godz. 11 przed południem, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, dziadek i wujek, ś. p.

**Maksymiljan SolarSKI**

przeżywszy lat 61. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 26 b. m., o godz. 16 z Zakładu św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej.

Msza św. żałobna nazajutrz o godz. 8 w kościele parafjalnym św. Marcina.

W ciężkim smutku pogrążeni

**żona, dzieci i rodzina.**

zw 28 498

Poznań, Inowrocław, Kruszwica, Warszawa, Toledo, Ohio — St. Zj.

P. T. Wielbnemu Duchowieństwu, Lokatorom, Uczniom klasy 2a Gimn. Uczelni im. Dąbrowki, Krewnym, Przyjaciołom, Znajomym oraz wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę, złożyli wieńce i okazali wiele współczucia z powodu śmierci mego nigdy nieodżałowanego męża, naszego najdroższego ojca, ś. p.

Pw 9 928/9-12.35/4

**Jana Pańczaka**

składamy na tej drodze najserdeczniejsze

**podziękowanie.**

**Żona z dziećmi.**

Poznań, dnia 24 marca 1931 r.

Za dowody współczucia, udział w pogrzebie i złożone wieńce z powodu śmierci mego najdroższego męża i ojca, ś. p.

**Pawła Zwierzyńskiego**

szczególnie Stow. Urzędn. Celnym, Straży Granicznej, Tow. Powstańców i Wojaków, Zw. Federacji, p. Burmistrzowi miasta Wielonia oraz wszystkim Urzędnikom, Obywatelom i Krewnym składam serdeczne

**Bóg zapłać!**

**Żona z dziećmi.**

Wieleń n/N., w marcu 1931 r. dw 3 128



Dnia 22 marca 1931 r. o godz. 1.45 rano, rozstała się z tym światem, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona, nasza najdroższa matka, teściowa, babka i kuzynka, ś. p. z **Ratawskich**

**Franciszka Wojtecka**

przeżywała lat 63. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 25. bm., o godz. 16-tej z Zakładu św. Józefa na cmentarz św. Wojciecha.

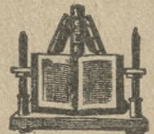
W ciężkim smutku pogrążeni **mąż, dzieci, wnuki i rodzina.**

Poznań, Osie, Toruń, Grodno.

z 28 480-1

**DZIERŻAWA**

115 mórg ziemi przennej mniejszym miasteczku 4 morgi parku, 8 mórg łąki, od Poznania 60 km. dom 10 pokoi, drugie budynki murowane, 8 lat wydzierżawi, morgi 125 funtów. Objęcie żywego, martwego inwentarza potrzeba 6 000 zł. przy wpłacie 4 000 zł. reszta do ugody. Zgłoszenia Sewiński, Poznań, św. Marcina 22, tel. 18-97 i 52-09. zw 28 483



**Oprawy książek wszelkiego rodzaju**  
 Introligatornie  
 Drukarni Toruńskiej  
 T. A. w Toruniu  
 ul. św. Katarzyny 4.

Dnia 22 marca rb. rozstał się nagle z tym światem człowiek nasz, ś. p.

**Wacław Rebelka**

Budowniczy powiatowy w Mogilnie.

Cześć Jego pamięci. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 25 marca, o godz. 15-tej w Mogilnie.

zw 28 482

**Wydział Meljoracyjny**

**Stowarzyszenia Techników w Poznaniu.**

**Zwapienie żgl.**

Zdenerwowanie, osłabienie. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowem od **Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 2.**

Pw 9 922-11.61



W dniu 22 b. m. zasnął w Bogu nagle mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, syn, brat, szwagier i wuj, ś. p.

**Wacław Rebelka**

przeżywszy lat 45. Eksportacja zwłok do Pleszewa odbędzie się w środę, dnia 25 b. m., o godzinie 3 po poł., z domu żałoby w Mogilnie, pogrzeb nazajutrz o godz. 3-ciej ze szpitala św. Józefa w Pleszewie, o czym donoszą

strapieni

**żona, dzieci i rodzina.**

Mogilno, dnia 22 marca 1931 r. dw 3 116

**PRZEPROWADZKI**

miejscowe i zamiejscowe załatwiamy szybko i tanio samochodem ciężarowym.

**BIALI KOŁOWNICY**

ul. Wrocławska 7, telefon 12-30 i 74-52.

zw 28 496-7

**KILIMY i MAKATY „ŁADU“**

można nabywać wprost z wystawy w Tow. Sztuk Pięknych, Plac Wolności nr. 18 Sprzedaje Sekretarjat. dw 3 129

**ŻELAZNIAK**

znajdźcie prima egzystencję. Oprócz tego obszerne ubikacje na handel bławatów, obuwiu i t. p.

Inf. **A. KOKOSZYŃSKI, Jabłonowo (Pom.)**

zw 28 487

**WĘGIEL**

górnosłaski, koks hutniczy, brykiety, drzewo opałowe w szczapach oraz rąbane w wiązki polecane po bardzo niskich cenach hurtownie i detalicznie „Unitas“ Spółka węglowa z ogr. odp. Katowice oddział w Poznaniu, Przemysłowa 21 Telefon 71-89

Zagwarantowana waga przez dostawę w dom w workach plombowanych.

Pw 9759-11.19

Poszukuje się na czas choroby

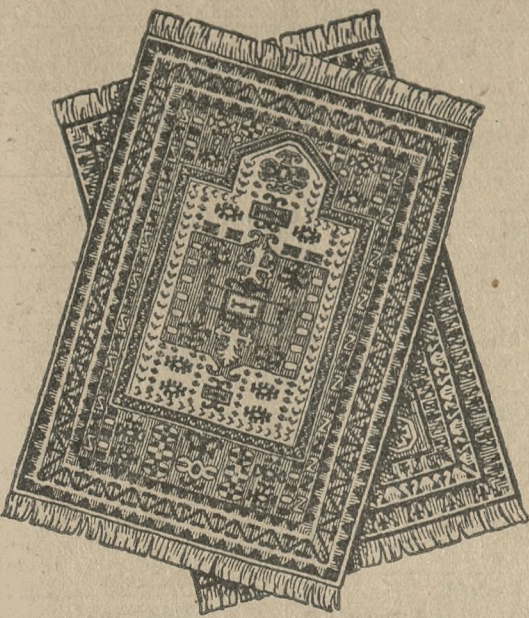
**zastępcy w notariacie i adwokaturze**

w prowincjonalnem mieście na Pomorzu od 1 kwietnia. Laskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera pod zpw 28 469

# 5-ta LOTERJA NA KONIE

Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie Tow. zap.  
Ciągnięcie nieodwołalnie dnia 29 kwietnia 1931 r.

Losy po 1,- zł za sztukę do nabycia w Kolekturach Loterii Państwowej oraz w Sekretarjacie Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie.  
nr 7869



## Smyrna-Orient

Dywan ten wyrobu krajowego jest dokładną kopią starych orientalnych dywanów. Praca ręczna, wykonanie artystyczne z najlepszej czesankowej wełny w przepięknych wzorach o barwach absolutnie pewnych. — Wspaniały produkt rodzimej sztuki wiązania dywanów, tworzy ozdobę mieszkania nieznikomej wartości.

Gena 100 — 140 zł za metr kwadratowy jest bezkonkurencyjna, gdyż Smyrna-Orient zawiera 40 — 60 tysięcy węzłów w metrze kwadratowym.  
Pw 9657-12,37

Centrala Dywanów

**Kazimierz Kużaj** Poznań  
ul. 27 Grudnia 9

Dywan — Kilimy — Chodniki — Narzuty — Kapy — Serwety  
Obicia mebli i ścian. — Nowości na dekoracje okien, drzwi itp.

**WIOSNA!**

Natura przyoblecze się odświeżnie, więc i człowiek nie może pozostać w tyle!



**DLA PAN:** poleca:

BLUSKI jedw. w pięknych kolorach od	zł 12.50
KOSZULE przybrane haftem	zł 1.95
KOSZULE kolor. z ręcznym haftem	zł 2.75
KOSZULE noone . . . . .	zł 5.50, 4.80
POŃCZOCHY jedw. do prania	zł 3.95, 2.75
POŃCZOCHY jedw. „flor“ do prania	zł 2.95
POŃCZOCHY fil d'ecosse	zł 4.75, 4.25
	zł 3.75

**Dobrowolski, ul. Pocztowa 4**

dw 3 122

## Obwieszczenie.

### Kasa Chorych miasta Poznania

podaje do wiadomości, że na podstawie Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 listopada 1930 roku (Dz. U. R. P. nr. 81, poz. 635, art. 79)

### odsetki za zwłokę

od zaległych składek ubezpieczeniowych oblicza się od dnia 1 grudnia 1930 r. w wysokości

**1% miesięcznie**

Stosownie do okólnika Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Poznaniu nr. 14/31 l. dz. O. U. 1614/31 r. oraz na zasadzie art. 54 ustawy o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby z dnia 19 5. 1920 r. (Dz. U. R. P. nr. 44 poz. 272) — pp. pracodawcy obowiązani są do zapłaty odsetek za zwłokę, jeżeli nie uiszczą należności Kasy za odnośny okres płatności w ciągu następnego miesiąca, np. o ile pracodawca nie wpłaci wymierzonej składki ubezpieczeniowej za miesiąc luty r. b. w ciągu miesiąca marca r. b., natenczas przy wpłacie tejże składki w dniu 1 kwietnia r. b. Kasa doliczy odsetki za zwłokę w wysokości 1 proc. w stosunku miesięcznym.  
dw 3 121

### Dyrekcja Kasy Chorych miasta Poznania.

3 Nr. 9/31. **UCHWAŁA.** Firmie „Stolarnia i skład mebli Frietz Ringer, Inowrocław” udziela się odroczenia wypłat na przeciąg trzech miesięcy, to jest do 14 czerwca 1931 r. Nadzorca sądowym mianuje się Feliksa Heniga z Inowrocławia, ul. św. Ducha 80. Inowrocław, dnia 14 marca 1931 r. Sąd Grodzki.  
nw 8 553

### PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 26 marca 1931 r., o godzinie 10-tej, sprzedam w Główniecu powiat poznański za gotówkę najwięcej dającym **jedną świnie wagi 50 kg.**  
Zbiórka 10 min. przed przetargiem w Główniecu pod Szwarczdem w sołectwie.  
Gabrzyśiak, urzędnik egzek. Wydz. Pow. pow. poznańskiego.  
nw 8 637

**PRZY BIELENIU PNI DRZEW**  
owocowych winno się koniecznie do wapna dodać  
**20% ARBOSALUS KARBOLINEUM**  
Wapno bowiem żadnego pasorzyta nie zabija, chroni tylko korę przed popekaniem, pod wpływem słońca wiosennego. Nasz ilustrowany katalog, który wysyłamy na żądanie bezpłatnie, informuje każdego o racjonalnym zwalczaniu szkodników.  
Fabryka środków do zwalczania szkodników Pw 9768-11,34  
**UNIVERSUM, Poznań, Fr. Ratajczaka 38.**

Poszukuję używanej  
**formy żelaznej**  
do robienia rur cementowych, o średnicy 70 cm. Oferty proszę przesyłać do M. Kopańskiego w Kraszewicy.  
zw 28 491

**Rutynowany**  
handlowiec-buchalter, lat 23, władając biegle jęz. polskim i niem., z ukończonym kursem szkoły handlowej oraz z kilkoletnią praktyką buchaltera i kasjera w większym przedsiębiorstwie handl. i majątku i odbyta służba wojsk. dobrze obeznan z prowadz. ksiąg handl. gosp. i sołectwem oraz z wszelkimi pracami wchodzącymi w zakres biurowości gosp. z doświadczeniem i świadectwami. Poszukuje jako buchalter wzgl. kasjer odpowiedzialnej posady w większym majątku zaraz lub później. Łaska we oferty Kurjer Pozn. zw 28 490

**Urzędnik gospodarski**  
mając poza sobą dłuższą praktykę rolną oraz hodowlaną na Kujawach i Pomorzu z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1 kwietnia lub przedtem. Zgłoszenia adres. Bernard Gliwa. — Mielno, poczta Ziel-Chocina, powiat Chojnicki (Pomorze).  
zw 74 967

**Pomocnik**  
cukierniczy szuka posady najchętniej na Pomorzu. Oferty Kurjer nw 8 478

**PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomości położone w Poznaniu przy ulicy Onufrego Kopczyńskiego, zapisane w księdze gruntowej Poznań - św. Łazarz tom VI wykaz 143 oraz Poznań - św. Łazarz tom XVI wykaz 342 na imię Aleksandra Barczewskiego, przemysłowca w Warszawie, zostana w drodze postępowania egzekucyjnego dnia 27 marca 1931 r. o godz. 11 przed poł. wystawione na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 23. Poznań, dnia 18 marca 1931 r. Sąd Grodzki.  
nw 8 554**

**PRZETARG PUBLICZNY**  
Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Poznaniu ogłosiła przetarg publiczny na sprzedaż starych zużytych materiałów technicznych, który odbędzie się dnia 8 kwietnia 1931 r. o godzinie 10-tej, w Składzie Materiałów Telegraficznych i Telefonicznych w Poznaniu, przy ul. Marszałka Focha 17. Bliższe szczegóły ogłoszone są w „Monitorze Polskim” nr. 55 z dnia 9 marca 1931 r.  
nw 8 555

**Architektów, budowniczych, nauczycieli, emerytów, sekretarzy gminnych**  
i t. p. osób zaufanych poszukuje się w wszystkich miejscowościach kraju dla wielkiej instytucji finansowo-budowlanej. Zgłoszenia pod „Budowa własnego domu” do Biura Ogłoszeń „Par”, Lwów, Akademicka 14.  
Pw 9921-72,16

**Ratunek dla skórno-chorych!**  
Krem na skórę „HEILWUNDER”, patent gdański Nr. 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoich właściwości w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemach, pryszczach, wyrzutach wszelkiego rodzaju, czerwoności twarzy i nosa, odmrożeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności. Świetne uznania. Jeżeli bez skutku, zwrot pieniędzy.  
Cena 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry, bez portorium.  
nw 8 408  
Chem. Rosm. Laboratorium „KLOSSIN”, Gdańsk 2, Hundegasse 43.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.  
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

## OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:  
1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.  
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

**1 SPRZEDAŻE**

**Parcelę**  
w Mosinie w dobrym położeniu sprzedaje okazynie Stanisław Pawlak, Mosina, np 8 614 5

**Kostjum**  
surdut. Mińska 3, III, lewo. zdw 73 616

**Wytwornik**  
pary do mleczenia. Teofil Czerniak, Kórnik (Wlkp.), zdw 75 066

**Samochód**  
Fiat 509 limuzyna w bardzo dobrym i używalnym stanie na sprzedaż. J. Strzelczyk, św. Wawrzyńca 28b, tel. 77-90. zdw 75 105

**Parcela**  
przy ul. Pałacza 3 000 kw. mtr. na sprzedaż po 4/5 zł. Oferty zdw 75 075

**Kilimy**  
artystyczne Kalksteinowa Wierzbicice 13. zdw 75 123

**Lisy**  
różne okazynie Wierzbicice 13. parter. zdw 75 127

**Rower**  
niecki dobrze utrzymany sprzedam. Oferty Kurjer zdw 74 829

**Koń**  
i wóz na sprzedaż. Chwaliszewo 12. zdw 74 860

**Kwiaty**  
sztuczne batystowe roślin do wszelkiej dekoracji bardzo trwałe poleca Wrocławka 4. I. pietro. Zwiędzić można bez zobowiązania kupna. zdw 74 873

**Meble**  
wielkiego rodzaju, nowe i używane po zniżonych cenach na najdogodniejszych warunkach spłaty poleca Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, maga n mebli. Tel. 64-25. Pw 9015-5,99

**Gramofony**  
**Płyty — Przybory**  
Sprzedają po najniższych cenach. F. Balon, Woźna 12. Pw 9539-10,33

**Witold Leworski**  
obrazy i oprawa  
**tylko Wrocławka 36**  
największy wybór, najniższe ceny. Pw 9 549-11,114

**Skład bławatów**  
w powiatowym mieście w rynku długoletnie zaprowadzony zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 249

**Z powodu**  
oddania dzierżawy sprzedam korzystnie następujące rzeczy: garnitur parowy z prasa, powozy kryte z dwoma zacami kół gumowych i zwykłych, polowce, wolant i dokart, wozy robocze, cięższe i lżejsze, wszelkie narzędzia rolnicze i maszynierię rolniczą. Zgłoszenia do majetności Rydlewo, powiat Znin, 15 mi. nut od Znina. zdw 74 760

**59 zł tylko**  
cały kompletny serwis obiadowy, 12 osób, porcelana lecz tania, gdyż wzrost w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. zdw 75 420

**7 1/2 zł tylko**  
kompletny garnitur na umywalkę sprzedaje jedynie Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24. zdw 75 418

**1 1/2 zł tylko**  
cała paczka szklanek, 15 sztuk, sprzedaje każdemu Hurtownia Porcelany Wroniecka 24, podwórze. zdw 75 419

**Sypialkę**  
orzechową sprzedam zaraz 450 zł. Adres Kurjer zdw 75 242

**Samochód**  
dobry sprzedam 1 700. Oferty Kurjer zdw 75 214

**Sprzedam**  
jadalke korzystnie. Wrocławka 19, III, front, lewo. zdw 75 272

**Zakład fryzjerski**  
z mieszkaniem bardzo tanio, na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmuje Rutawski, fryzjer, Wrocławka 35. zdw 75 262

**Sypialnie**  
solidne, jasne, bardzo tanio odda Stolina, Kwiatowa 6. zdw 74 774

**Bardzo**  
ładny wózek dziecięcy na sprzedaż. Dyderski, Marsz. Focha 87. zdw 75 227

**Kasę**  
National sprzedam, Bożnica 14. zdw 75 245

**Skład spożywczy**  
mieszkaniem, maglem wskaże Kurjer zdw 75 219

**Sprzedam**  
korzystnie ruszowanie malarskie (drabkowe) 250 m<sup>2</sup>. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 75 233

**Motocykl**  
pięciokony gotów do jazdy korzystnie. Polna 2, mieszkanie 5. zdw 75 281

**Maszyna**  
damska tania na sprzedaż. Chwaliszewo 63, podwórze lewo, II Jankowski. zdw 75 280

**Radjo**  
czterolampowe, nowoczesna ekra-dyna korzystnie. Adres Kurjer zdw 75 290

**Gauppsteina**  
Posenerrechtlexikon. Frank-straßgezetzbuch, Brehmsterleben motyle sprzedam. Matejki 45, II, lewo. zdw 75 311

**Młyny**  
i tartaki z polecenia mam na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmuje Krzyżanowski Poznań, św. Marcina 39, m. 9. zdw 75 340

**Samochód**  
Studebaker limuzyna mało używany okazynie sprzedam Stęszewski, Dąbrowskiego 43. zdw 75 331

**Eckego**  
krótkie skrzydło i harmonjum tania. Św. Marcin 22 parter wysoki. zdw 75 323

**Kolonjalke**  
bez mieszkania sprzedam, Woźna 21. zdw 75 349

**Brylant**  
2 1/2 karata okazynie na sprzedaż zdw 75 346

**5 mórg**  
przy Cytadeli sprzedam tania. — Oferty zdw 75 344

**Mlynek**  
do kawy mielenia elektrycznym zapędem sprzedam. Szkolna 13, wysoki parter, lewo. zdw 75 342

**Ogródek**  
działkowy w kolonii Marcinkowskiego odstąpię. Spokojna 29, m. 13. zdw 75 317

**Parcelę**  
sprzedam tania. Ul. Górczyńska 7. zdw 74 196

**Maszynę**  
damską sprzedam Drużbackiej 1, II, lewo. Łazarz. zdw 75 452

**Dywan**  
bardzo wielki wschodni, czerwony za 800. Wskaże Kurjer zdw 75 457

**Skład**  
kapeluszy damskich, dobrze prosperujący, korzystnie na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 75 333

**Warsztat**  
stolarski z maszynami od odtapienia. Oferty Kurjer rw 13 471

**Motocykl**  
dobry sprzedam bardzo tania. — Oferty Kurjer zdw 75 380

**Wiertarkę**  
(kowska) ręczną, jak nowa sprzedaje Degórski, Dąbrowskiego 88. zdw 75 376/7

**Futro**  
długie męskie dobre za 500. — Wskaże Kurjer zdw 75 456

**Biurko**  
amerykańskie, jadalne, używane meble tania Kozłowski Szewska 15. zdw 75 320/30

**Najtaniej!**  
Plaszczki z kapelusza lamskie. Olbrzymi wybór — nowości sezonu. Ceny w olbrzymiej niskie. Na raty na asygnowy Kredyt poleca P. Szczawińska i S-ka, ul. Woźna 1. Pw 9 857/6-12,312

**Meble**  
o 40% tańsze jak dotychczas suche z centralno ogrzewanych magazynów Jada.n' sypialnie mahoniowe, brzozywe i jesionow polerowane. Dzw. eblu, Woźna 12. zdw 74 823-4

**Sprzedam**  
dzwon 2 162; materac, 2  
nocne stoliki i szafki. Miskiewicz,  
Chwaliszewo 9. IV. rw 13 512-3

**Sprzedam**  
Forda 2 ton, 2500 zł. Promiński,  
Zaułek, św. Wojciecha 1, I.  
zdw 75 411

**Powózkę**  
wolant w dobrym stanie tania  
sprzeda Müller, Stawna 6.  
zdw 75 410

**Za bezcen**  
Bemburga pożyczki 2,75, srebrny  
stemplem 4,50; złotym  
stemplem 5,50; pantalon jedwabny  
2,90; kombinacje jedwabne  
4,90; biustonosze 95 gr.; skarpety  
męskie 45 gr.; niciane 55 gr.; de-  
sionowe 85 gr.; jedwabne 1,25  
koszulki 2,50, dymka 2,85; płócienne  
białe 3,50. Warszawski Skład Fa-  
bryczny Jadwiga Podbielska —  
Wielkie Garbary 40, naprzeciw  
Wodnej. zdw 75 412

**Meble**  
stolowy 12 osób i gabinet (dab),  
garnitur klubowy, wykonane w  
firmie Nowakowski, podług mo-  
delli, bardzo mało używane, tania  
do sprzedania. Adres wskaże Kur-  
jer zdw 75 512

**Samochód**  
półciężarowy bardzo korzystnie,  
na sprzedaż. Dąbrowskiego 80.  
jw 5 739

**Gramofon**  
szafkowy i rower tania sprzedam  
Słowackiego 43, II., prawo.  
jw 5 736

**Skład**  
kolonialny, 30 lat prosperujący z  
mieszkaniami w rynku sprzedam,  
Agencja Kurjera Krotoszyń.  
nr 8 642

**Skład**  
porcelany, sprzętów kuchennych  
w rynku sprzedam, Agencja Ku-  
rjera. Krotoszyń. nr 8 641

**Skład**  
towarów krótkich w rynku sprze-  
dam, Agencja Kurjera, Krotoszyń.  
nr 8 640

**Motor elektryczny**  
prawie nowy, 5 1/2 konia, 220 volt,  
1 800 obr., na prąd stały okazuje  
nie na sprzedaż. Zgłoszenia „Par”  
Al. Marcinkowskiego 11 pod nr  
65.6. Pw 9 925-65.6

**Plac**  
o powierzchni 3 427 m<sup>2</sup>, po części  
zabudowany, położony w śródmie-  
ściu Poznania, nadający się pod  
budowę obiektów przemysłowych  
jak również mieszkalnych, tania  
do sprzedania. Pośrednicy pożą-  
dani. Wielkopolska Hurtownia  
Szklana, Poznań, ul. Półwiejska 9.  
Pw 9 926-12.20

**Kuźnia polowa**  
duża, mało używana, narzędzia  
kwalifikalne na sprzedaż. Deróski,  
Dąbrowskiego 88. zdw 75 378/9

**Fuzja**  
Tessier 90 zł. Górna Wilda 15,  
Dybalska. zdw 75 473

**Fabrykę**  
mniejszą wód mineralnych sprze-  
dam. Oferty Kurjer zdw 75 474

**Suknie**  
tania sprzedam. Zielona 2, I.  
zdw 75 480

**Dom**  
murowany, parterowy, 11 ubika-  
cyj, ogród sprzedam. Wpłaty  
15 000. A. Radecki, Trzemeszno,  
(Wlkp.) nr 8 207

**Karuzel**  
16 siedzeń sprzedam cena 650 zł.  
Rybaki 7, parter, pr. zdw 75 428

**Automobil**  
„Berliet”, podwozie używane, w  
bardzo dobrym stanie zaraz do  
sprzedania, nadaje się na ciężar-  
ówkę. Wiadomości Kurjer  
zdw 75 415

**Zakład**  
fryzjerski sprzedam. Nowak,  
Kramarska 15. zdw 75 494

**Dom**  
w Poznaniu, dwupiętrowy,  
40 000 dwa domy o 6 pokojach i  
2 morgach ogrodu i 25 000. Wolne  
mieszkanie. Restauracja św.  
Marcin 49, Przybyszewski,  
zdw 75 519

**Fiat 509**  
limuzyna 1929 w bardzo dobrym  
stanie oddam za gotówkę 5 000 zł  
Zgłoszenia do Kurjera pod  
zdw 75 532

**Mereżkarke**  
Singera za gotówkę. Stanisł., No-  
wa 2. rw 13 506

**Parcele**  
wszystkich dzielnicach Poznania  
sprzedajemy. „Biuro Techniczno-  
Agrarne”, Plac Wolności 9,  
zdw 75 543

**Wózek**  
duży, dziecięcy w dobrym stanie  
tania sprzedam. Urbańska. Zagó-  
rze 3, I. piętro. zdw 75 558

**Klubowy**  
garnitur w dobrym stanie sprze-  
dam 240.—. Wielkie Garbary 18,  
II., lewo. zdw 75 427

**Parcele**  
budowlana 1 100 metrów Szeląg  
sprzeda Dudek, Wielkie Gar-  
bary 34. rw 13 508

**O czym nie wiesz?**  
**że olej jadalny**  
jest nie tylko pożywny, lecz ko-  
nieczny jako środek leczniczy dla  
organizmu ludzkiego, takowy po-  
leca po cenach konkurencyjnych  
Władca Wyłoczenia Oleju. G6-  
na Wilda 55. Pw 9 924-12.36

**Fiat**  
i motocykl Ariel tania na sprze-  
daż. Górna Wilda 108. zdw 75 496

**Motocykl**  
angielski, 500 cm, prawie nowy,  
sprzedam korzystnie. Zgłoszenia  
do Kurjera pod zdw 75 562

**Sprzedam**  
bardzo ładną sypialnię białą z  
lustrami. Cieszkowskiego 7,  
mieszkanie 12. zdw 75 503

**Gospodarstwo**  
stare rentowe 45 morg. w tem 7  
mórg laki, maszyna komplet,  
nowa, żywym inwentarzem, położo-  
ne przy szosie, szkoła w miej-  
scu zaraz do sprzedania. Cena  
podług umowy. Antoni Jarosz,  
Chyby, p. Swadzim, p. Poznań.  
zdw 75 569

**Wózek**  
dziecięcy jak nowy, modny sprze-  
dam. Piechowiak, Chwaliszewo  
74. IV. zdw 75 423

**Skład**  
z mieszkaniem pokój kuchnia  
w Poznaniu za 2 500 zł bez mie-  
szkania 1 000 w tem rok dzier-  
żawy do oddania. Zgłoszenia Du-  
dek, Wielkie Garbary 34.  
rw 13 452

**5 KUPNA**

**Kupię**  
do Fiata zderzak, kufer skrzyn-  
ka do narzędzi. Zgłoszenia Kurjer  
zdw 7 667

**Aparat**  
fotograficzny 9x12 kupię za go-  
tówkę. Oferty Kurjer zdw 75 131

**Kupię**  
domek w Poznaniu lub okolice  
20 tys. wpłaty. Zgłoszenia: Plac  
Karmelicki 1, mieszkanie 30.  
zdw 75 248

**Piekarnię**  
kupię lub wydzierżawię, gotówka.  
Kurjer zdw 75 239

**Magiel**  
używany, dobrym stanie kupię.  
Zgłoszenia Kurjer zdw 75 226

**Harmonjum używane**  
kupię (mniejsze) Zgłoszenia Ku-  
rjer zdw 75 296

**Wilka**  
ostrego kupię. Zgłoszenia do Ku-  
rjera zdw 75 306

**Gażnik**  
oryginalny Opla 4/16 kupię. Oferty  
Kurjer zdw 75 305

**Maszynę**  
do liczenia, dobrym stanie kupię.  
Oferty Kurjer zdw 75 395

**Kupna**  
urządzenia ssaco-sazowego o sile  
35-45 P. S., używane, ewentualnie  
wymagające naprawy, kupię,  
poszukuje G. Szulz, młyn Buko-  
wiec, poczta Jabłonowo, Pom.  
nr 8628

**500 — 1 000**  
mórg dobrej ziemi kupię za go-  
tówkę. Oferty Kurjer zdw 75 504

**Dom**  
kupię w mieście powiatowym do  
zł. 30 tysięcy. Warunek: skład i  
mieszkanie wolne. Popielek, Ino-  
wrocław, Król. Jadwigi 30,  
zdw 75 529

**Motor**  
elektryczny 6-8 P. S., używany,  
lecz w dobrym stanie, z gwaran-  
cją na prąd stały, 440 volt, kupię  
za gotówkę. Oferty uprasza  
się do firmy Kotecki w Rawiczu,  
zdw 75 595

**Kinoaparat**  
kupię „Ernoman” pierwszeństwo.  
cena. Oferty Kurjer zdw 75 428

**Poszukuję**  
domu jednodzielnego w blisko-  
ści Poznania. Pośrednicy wykluc-  
zeni. Oferty z podaniem ceny i  
dokładny opis do Kurjera  
zdw 75 550

**6 KAMIENICE**

**Kupię**  
kamienice w Poznaniu, wpłaty  
40-50 000 zł. Oferty Kurjer  
zdw 74 949

**Willa komfortowa**  
10 pokoi przy Operze korzystnie  
od właściciela do nabycia.  
zdw 75 345

**Kamienica**  
przy głównym ulicy wpłaty  
200 000 zł. Centrala Handlowa, 27  
Grudnia 5 zdw 75 442

**Kamienice**  
wspaniałe dwie wysokodocho-  
dowe, nowoczesne, najlepszym miej-  
scu Torunia, sprzedam 14 000 do-  
larów. Toruń, Klonowicza 37,  
Płaskowicki. Pw 9 927-64.84

**Kamienicę**  
nowoczesną w Poznaniu, Dzier-  
żawa 15 400, za 130 000, wpłaty  
60 000 zł. Agenci wykluczeni. —  
Oferty Kurjer zdw 75 544

**Kamienica**  
trzy piętrowa, dochód 15 000, cena  
125 000 mieszkanie wolne sprze-  
da Czarnecki, Ratajczaka 13.  
zdw 75 570

**7 PIENIADZ**

**Potrzebuję**  
pożyczki 12 000 zł. Jako gwaran-  
cja I. nr. hipoteki na majątek 160  
mórg dobrej ziemi. — Odsetki i  
czas trwania pożyczki według  
umowy. Oferty do Kurjera Po-  
znańskiego zdw 75 531

**Kto**  
pożyczy pieniądze bez wyszku  
kilka tysięcy dla podtrzymania  
poważnej placówki ewent. wy-  
dzierżawi. Oferty Kurjer  
zdw 75 277

**20 000**  
poszukuje, gwarancja dziesięcio-  
krotna dolarowa 12% Zgłoszenia  
Kurjer zdw 75 236 lub telefon 5412

**I. list**  
hipoteczny tysiąc dolarów, dwa-  
dzieścia procent, duże damno na  
sprzedaż. Oferty Kurjer  
zdw 75 506

**Szukam**  
pożyczki do 15 000 na ulepszenie  
gospodarstwa dam I. hipotekę  
dolarową, najwyższy procent. —  
Oferty Agencja Kurjera, Krotoszyń.  
nr 8 643

**500 — 1 000**  
wypożyczyć lub złożyć kaucją celem  
uzyskania posady piekarstwa. —  
Oferty do Kurjera zdw 75 524

**Sprzedam**  
hipotekę pierwszeństwa —  
11 500 mk. 8 proc. stabilizowana  
na gospod. wolnym 70 morg. za  
8 000 zł. Oferty do Kurjera  
zdw 75 523

**Pożyczki**  
2 000 zł na I. hipotekę gospo-  
darstwa 90 morgowego poszu-  
kuje. Oferty Kurjer rw 13 505

**Kapitalisty**  
do bardzo dobrze rentującego się  
przedsiębiorstwa w Gdyni z kapita-  
łem od 50 do 100 tysięcy zło-  
tych poszukujemy od zaraz. Zgło-  
szenia Kurjer zdw 75 196

**Wspólnika (czkę)**  
cichego lub czynnego z gotówką  
około 10 000 złotych przyjąć za-  
raz do interesu branży spoży-  
wczej. Łaskawe oferty do Kurjera  
zdw 75 495

**Ca. 30 tysięcy**  
gospodarstwu wypożyczyć za 5-6  
pokojowe mieszkanie okolica Mie-  
kiewicza. Oferty Kurjer  
zdw 75 547

**2 000 złotych**  
poszukuję, pewny zastaw, wy-  
soki procent. Oferty Kurjer  
rw 13 517

**8 DO WYNAJĘCIA**

**Mieszkanie**  
2 pokojowe, kuchnie etc. czyste,  
słoneczne, elektryczność, gaz,  
częściowo umeblowane odstąpię.  
Zwrot kosztów 3 500 zł. dzier-  
żawa 40 zł. Zgłoszenia Kurjer  
zdw 75 270

**2 pokoje**  
kuchnia parter. Cwie duże ubi-  
kacje suterenowe, przy pl. Sa-  
pieżyńskim na biura, pracownie  
lub składnice do oddania. Zwrot  
kosztów remontu. Zgłoszenia  
Kurjer zdw 75 153

**5 pokoi**  
ogród, garaż 250. Luboń, dwo-  
rzec, willa „Romania” 12-15  
godz. zdw 75 320

**Mieszkanie**  
do wynajęcia: dwa lub trzy poko-  
je i kuchnia, lub większe sło-  
neczne i obzerne, dobra egzy-  
stencja dla adwokata doktora  
lub dentysty w mieście powiatow-  
em. Wagrowiec. Zgłoszenia Ku-  
rjer Poznański zdw 75 338

**2 pokoje**  
kuchnia, rok dzierżawy objęcie  
2 500 od właściciela. Niesiołowski,  
Piekary 18. zdw 75 430

**Pokój**  
kuchnia, rok dzierżawy 800 obję-  
cie, Niesiołowski, Piekary 18,  
zdw 75 438

**5 pokoi**  
i kuchnia za dzierżawę roczną.  
Niesiołowski, Piekary 18,  
zdw 75 437

**Pokój**  
słoneczny, kuchenne, osobne wej-  
ście, czynsz zgóry. Ul. Wierzbie-  
cice 58, mieszkanie 2 zdw 75 434

**Mieszkania**  
za dzierżawę wskaże. Blicharski,  
Półwiejska 26. zdw 75 389

**3 pokoje**  
z kuchnią wydzierżawie w Mo-  
sinie. Czynsz miesięczny. Jan  
Kurkiewicz, Mosina  
zdw 75 299/300

**Dwupokojowe**  
komfort 1 300 wskaże Krzyż-  
ński, Łukaszczyca 6, podwórze.  
zdw 75 552

**Pokój**  
kuchnia, centrum, 1 000 dzier-  
żawa 35, wskaże Krzyżński, Łu-  
kaszczyca 6, podwórze.  
zdw 75 551

**Pokój**  
kuchnia, 300. Jeżyce, Adres Ku-  
rjer zdw 75 559

**1 pokój**  
front, II. z meblami, blisko Placu  
Wolności do oddania. Zgłoszenia  
Pasternak, Dąbrowskiego 64.  
zdw 75 506

**Wynajmę**  
zaraz stajnie na dwa konie, po-  
stój dla wozów nadaje się rów-  
nież na cele przemysłowe. Zgło-  
szenia do Kurjera zdw 75 565

**9 SZUKA MIEZSK.**

**Jedno**  
lub dwupokojowe z kuchnią  
ewentualnie z meblami poszukuje  
samotna osoba. Pośrednicy wy-  
kluczeni. Oferty Kurjer  
zdw 75 232

**Poszukuję**  
2-3 pokoi z kuchnią solidny bez-  
dzietni oficer. Zgłoszenia Sewe-  
ryna Mielżyńskiego 23, mieszka-  
nie 7, telefon 5100. zdw 75 179

**2 pokoi**  
z kuchnią poszukuję zaraz. Wi-  
adomości Fredry 4, I. piętro, do  
południa. zdw 74 434

**Mieszkania**  
3 pokojowego z kuchnią wprost  
od gospodarza poszukuje Oferty  
Kurjer zdw 75 326

**Akuszerka**  
szuka mieszkania wprost od go-  
spodarza Czysz zgóry. Oferty  
Kurjer zdw 75 390

**Mieszkania**  
4-5 pokojowego z czyszem  
zgóry poszukuje wprost od gos-  
podarza natchymist. Zgłoszenia  
Kurjer zdw 75 404

**Mieszkanie**  
3-4 pok. wprost od gospodarza  
poszukuje zaraz spokojna rodzi-  
na. Czynsz wedłu umowy. Oferty  
Kurjer zdw 75 482

**Mieszkania**  
3-5 frontowego poszukuje od  
gospodarza emeryt. Zgłoszenia  
Kurjer rw 13 507

**10 ZAMIANA MIESZKANIA**

**Gdynia**  
Mieszkanie 5 pokojowe z wygo-  
dami w śródmieściu solidnie ume-  
blowane z powodu zmiany stano-  
sków korzystnie sprzedam. —  
Oferty do Ekspozytury Kurjera  
Poznańskiego w Gdyni pod nr.  
241. nr 8 516

**Zamienię**  
dwa pokoje z kuchnią na pokój  
z kuchnią w starym domu. Gen.  
Umińskiego 9 wchód 7.  
zdw 75 298

**11 POKOJE UMEBL.**

**Pokój**  
z kuchnią małżeństwu od-  
dam Jan Skowroński, Czartoria  
8, III., front. zdw 75 037

**2 pokoje**  
na wysokim parterze przy ul.  
Półwiejskiej 1 — Strzeleckiej 33,  
na biura zaraz do wynajęcia. —  
Zgłoszenia ul. Słowackiego 18,  
parter, telef. 66-89.  
Pw 9540-11.2

**Pokój umeblowany**  
ładny przy pl. Nowomiejskim, I.  
piętro, w podwórzu od 1. 4. dla  
jednej osoby do wynajęcia. —  
Kuchnia do dyspozycji. Zgło-  
szenia przyjmuje Seweryna Miel-  
żyńskiego 23, front, mieszkanie 7.  
zdw 74 541

**Komfortowy**  
słoneczny pokój, telefon, łazienka,  
winda, blisko Opery, wykwitne  
utrzymanie. Waly Leszczyńskie-  
go 2, mieszkanie 8. zdw 75 149

**Pokój**  
dla panienek, Wielkie Garbary 53  
T. Hendrysiak. zdw 75 082

**Ładny**  
słoneczny, balkonowy, elektryka,  
łazienka, korzystnie wynajmę pa-  
nu zaraz względnie pierwszego.  
Kwiatowa 4, m. 5. zdw 47 973

**Pokój**  
umeblowany, słoneczny 1 kwiet-  
nia. Ratajczaka 10, III.  
zdw 74 653

**Pokój**  
wynajmę panom. Marsz. Focha 27  
6 wejście, 3 lewo. zdw 75 261

**Ładny**  
pokój. Zupańskiego 20, II. prawo.  
zdw 75 243

**Pokój**  
wspólny 2 panienkom, pościel  
własna — bez. Wodna 19, II.  
mieszkanie 6. zdw 75 235

**Niekrepujący**  
Patrona Jackowskiego 35, II. pra-  
wo. zdw 75 222

**Pokój**  
1-2 panom. Wierzbicice 51, wy-  
soki parter, lewo. zdw 75 261

**Pokój**  
małżeński, próżny umeblowany,  
centralne ogrzewanie, używanie  
łazienki, kuchni, ogródka 100 zł.  
Adres Kurjer zdw 74 530

**Pokój**  
1 lub 2 osobom, czysty przy  
dworcu, z klątki schodowej zaraz  
lub 15. 4. Marsz. Focha 15 a mie-  
szkanie 2, I zdw 75 307

**Dwuosobowy**  
Matejki 45, II. lewo. zdw 75 310

**Dwom**  
panom, balkonowy tania, Focha  
73, m. 12. zdw 75 319

**Dwuosobowy**  
słoneczny, elektryczność, łazienka  
Ratajczaka 11 a, 4 wejście, II.  
prawo. zdw 73 334

**Pokoik**  
osobne wejście do wynajęcia. —  
Wierzbicice 31, I. lewo.  
zdw 75 321

**Pokój**  
umeblowany 1-2 osobom, Focha  
29, front, I. prawo. zdw 75 353

**Dwuosobowy**  
św. Wojciech 21, II. lewo.  
zdw 75 354

**Pokój**  
balkonowy, łazienka, elektrycz-  
ność solidnemu panu. Górna Wil-  
da 3, III. prawo. zdw 75 248

**Duży**  
umeblowany pokój zaraz Fr. Ra-  
tajczaka 13 III zdw 74 647

**Pokój**  
umeblowany elektryczność, usłu-  
ga, wynajmę. Konopnickiej 15, I.  
zdw 75 365

**Czysty**  
dwuosobowy z klątki, elektrycz-  
ność zaraz lub 1. IV. Łazarz,  
Graniczna 12 II., prawo.  
zdw 75 371

**Panienkę**  
wspólny pokój. Marcin 21, Nowa-  
kowska. zdw 75 364

**Pokój**  
niekrepujący frontowy wynajmę.  
Drużbackiej 1, II., lewo.  
zdw 75 449

**Kantaka 6**  
I. piętro, telefon wynajmę fronto-  
wy pokój z utrzymaniem, ewtl.  
małżeństwu zdw 75 446

**Małżeństwu**  
pokój umeblowany, frontowy,  
elektryka wynajmę 1. 4. św.  
Marcin 3, mieszkanie 10.  
zdw 75 375

**Panienki**  
na wspólny pokój. W. Garbary  
21, Filarska. zdw 75 387

**Niekrepujący**  
Wierzbicice 18, parter, prawo.  
zdw 75 386

**Czysty pokoik**  
oraz większy dwuosobowy pokój  
solidnym panom do wynajęcia. —  
Poplińskich 9 parter, prawo.  
zdw 75 394

**Pokój**  
Pomorska, Zygmunta Staroego 6.  
zdw 75 441

**Dwuosobowy**  
dobrze umeblowany, słoneczny,  
trzy solidnem osobom. Półwiej-  
ska 5, II., pr. zdw 75 459

**2 pokoje**  
oddzielnie albo razem umeblowa-  
ne, frontowe, słoneczne Zielona  
3, I. prawo zdw 74 975/6

**Pokój**  
wynajmę Podgórna 5 III. piętro,  
prawo. zdw 75 350/60

**Pokój**  
ładny, słoneczny, odnajmę, można  
z utrzymaniem Słowackiego 10,  
III., tuż przy Jasnej zdw 75 400

**Frontowy**  
dobrze umeblowany, Ogrodowa 2,  
III., lewo. zdw 75 401

**Pokój**  
zaraz

**Lokal**  
 nadający się na aptekę z powodu choroby natychmiast do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 75 341

**Ubikacji**  
 na składnicę zaraz poszukuje w środowisku lub na przedmieściach. Oferty cena Kurjer zdw 75 458

**Szukam**  
 pracowni z mieszkaniem (może być skład), placę półrocze zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 448

**Warsztaty**  
 początek Wierzbicę zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia pl. Nowomiejski 5. m. 4. zdw 75 523

**Fotograficznego**  
 zakładu, lokal obszerny (piękne atelier, wygodne pracownie) — wraz z parokojowym mieszkaniem, główna ulica, centrum Bydgoszczy, bezpośrednio wydzierżawli gospodarz. Zakład egzystuje lat 20; liczna, solidna klientela. Zgłoszenia do Kurjera nw 8 638

**Na biura**  
 1 lub 2 pokoje mam do wydzierżawienia. Krakowski, Szymańskiego 7. zdw 75 490

**Ubikację**  
 z kantorkiem przy Strym Rynku odda Karas, Pocztowa 3. zdw 75 556

**14 DZIERŻAWY**

**Piekarnię**  
 skład kolonialny dużej wsi kościelnej wydzierżawie zaraz. Zgłoszenia Kubicki Chłudowo powiat poznański. Na odpowiedź znaczek pocztowy. zdw 74 429

**Majątek**  
 61 ha na Pomorzu blisko granicy Gdańskiej jest do wydzierżawienia. Potrzeba 15—20 tysięcy złotych do przejęcia inwentarzy, zapasów i t. p. Oferty Kurjer zdw 75 251

**W Puszczykowie**  
 w miejscowości wycieczkowej i letniskowej jest kiosk z pokojkiem w najlepszym położeniu przy dworcu kolejowym na sezon letni do objęcia na własny rachunek. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 75 233

**Piekarnię**  
 piecem parowym w tem 2 pokoje, kuchnia od 1 kwietnia, najchętniej kawalerowi lub młodemu małżeństwu z powodu choroby wydzierżawie. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 229

**Garaż**  
 Marynarska 7, wydzierżawia Tuchowski. zdw 75 233

**Poszukuje**  
 dzierżawy na wymian maki, — sprzedaż węgla, ospy i założenie hurtowni piwa, z pewną egzystencją, najchętniej przy koleji od 1 kwietnia. Oferty Oredownik zdw 75 294/5

**2 garaże**  
 samochodowe zaraz lub 1. IV. — Ul. Rzeczypospolitej 2 zdw 75 561

**15 UZDROWISKA**

**Letnisko**  
 Puszczykowo 3 pokoje kuchnia, wielkopolska willa, w parku na lato do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 75 091

**Bystra**  
 koło Białej. Ceny rok czynne „Uzdrowisko Dra Szarewskiego“ zimowy sezon ryczałtowy. Cztery tygodniowa kuracja ryczałtem 300 zł, za mieszkanie, opał, oświetlenie, usługi, leżak, piciorazowe utrzymanie, stała opieka lekarska. nw 8449

**Dużego**  
 pokoju z użyciem kuchni na czerwiec, lipiec w Puszczykowie blisko dworca poszukuje. Oferty Kurjer zdw 75 266

**Puszczykowo Puszczykówko**  
 poszukuje 2 pokoi z kuchnią na lipiec, sierpień, Warunki, okolica, cena. Kurjer zdw 75 385

**16 OSOBISTE**

**Unieważniam**  
 weksel platy 10 kwietnia na 2 000 zł. Józef Dobrogojski, Miłkuszewo, powiat Września zdw 74 965

**Ostrzegam**  
 przed wynajęciem lub sprzedażą mebli realności pszez ma żone, bez mej realności przez ma żone, bez wice. zdw 75 295

**Uwielbiasz**  
 Pan swa przyszła, kup jej ślubną obrączkę, pierścion, zegarek. Ceny już od 6 zł. Własna pracownia Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 75 557

**Danusia**  
 prosi inżyniera St. o podanie swego adresu pod zdw 75 297

**Ficiklu z A.I.**  
 Nie uchodzi oficjalnie odpowiadać w ten sposób. Tak, przedsięwzięciem, z lepszej i 32, więcej, skoro obopólnie i szczerze bez sędziomiu. Oferta pod zdw 75 527 do ekspedycji tejże gazety.

**Uwaga Panowie!**  
 Panom, którzy nie mogą odpowiednich kosztów dla siebie co do wielkości i rozmiarów w składach dostać wykonuje Pracownia bielizny męskiej, Mostowa 16 m. 4. zdw 15 504

**Unieważniam**  
 zagubioną książeczkę wojskową na nazwisko Edmund Bayer. zdw 74 255

**Za**  
 długi żony mej Rozalii Banaszkiewicz nie odpowiadam Feliks Banaszkiewicz zdw 75 369/70

**21 ZGUBY**

**Zgubiono**  
 złoty zegarek w Solaczu. Zwrot za wynagrodzeniem. Stachowiak, Staszica 19. zdw 75 237

**Książkowy - bilansista**  
 rutynowany, szuka posady równieży wykonuje prace dorywcze. Zgłoszenia proszę telefon 26-58. zdw 75 314

**Krawcowa**  
 pierwszorzędną poleca się w domu poza dom, Olszewska, Strusia 7, parter, lewo. zdw 74 318

**Zelówki**  
 nie maszynowe lecz ręcznie z pierwszorzędnego materiału wykonuje szybko, tanio i dobrze. Parcownia obuwi. Przemysłowa 3. zdw 75 538

**Panna**  
 lat 34, z 3 pokojowym mieszkaniem w powiatowym mieście, przystojna, gospodarna, średnim wykształceniem, posza w celu matrymonjalnym pana kulturalnego, pragnącego szczęścia i własnego ogniska domowego. Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 526

**Panienska**  
 lat 19, muzyczna, pozna pana do lat 30, na stałym stanowisku, wysokiego, przystojnego, poważnie myślącego, jako serdecznego towarzysza życia. Oferty z fotografią do Kurjera zdw 75 503

**Udziałem**  
 greki, łaciny, matematyki. Oferty Kurjer zdw 75 324

**Kursy**  
 stenografii pisanie na maszynach księgowości, roz. o. nam 1 kwietnia. Tyran-Zaworska, Strzelecka 33. zdw 74 845-6

**25 MUZYKA**

**Kto**  
 udzieli lekcji na gitarze? Oferty Kurjer zdw 75 304

**Kupiec podróżujący**  
 lat 28, z własnym motocyklem, poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 183

**Służąca**  
 z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 199

**Książkowa kasjerka**  
 z praktyką, znająca wszelkie prace biurowe poszukuje posady z dniem 1 kwietnia. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 75 116

**Nadmłynarz**  
 energiczny, dzielny w przemyśle żytnim i pszennym poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 126

**Osoba**  
 sumienna, inteligentna, obejmie zarząd gospodarstwa domowego na probostwie. Zna się na dobrej kuchni i gospodarstwie wiejskim. Wymagania skromne. Zależy na posadzie stałej. Zgłoszenia pod dp 3 114

**Aptekarz**  
 asystent poszukuje posady zastępstwa. Łaskawe zgłoszenia św. Marcin 14, III., prawo. zdw 74 408

**Ceglarsz**  
 dobrze obeznany z wszelkimi wyrobami glinianek, z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdp 75 012

**Gospodarz**  
 samodzielny poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 273

**Dziewczyna**  
 z dobrymi świadectwami i samodzielnym gotowaniem, szuka posady od 1. 4. ewentl. usługi na cały dzień. Oferty do Kurjera zdw 75 271

**Panienska**  
 zna szycie, prace domowe, przyjmie posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 269

**Skromna**  
 panienska zna krawiecczynę — przyjmie jakąkolwiek posadę zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 266

**Osoba**  
 inteligentna przyjmie posadę do wszystkiego u samotnej osoby lub bezdzietnego małżeństwa. — Oferty Kurjer zdw 75 247

**Szofer**  
 1½ roczna praktyka, dobrymi świadectwami poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer zdw 75 246

**Gospodyni**  
 znająca wykwinną kuchnię, sprawy, chów drobin, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 240

**Służąca**  
 młodszą z dobrem gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 231

**Gospodyni**  
 kucharka starsza samodzielną poszukuje posady w hotelu kasynie lub pensjonacie. Oferty Kurjer zdw 75 225

**Uczniwy**  
 Pomorzanie z 3½ letnią praktyką poszukuje posady urzędnika gospodarczego, od wojskowej zwolniony. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 278

**Dziewczyna**  
 sumienna, wierna do wszystkiego poszukuje posady od 1 kwietnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 288

**Służąca**  
 poszukuje posady. Patykówna, Inowrocław, Walowa 38. zdw 75 237

**Czysta**  
 uczciwa pracząca poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 73 266

**Posługaczka**  
 rzetelna, uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 75 302

**Inteligentna bona**  
 kochająca dzieci, która może pomóc w nauce polskim, niemieckim, szyciu, przy tem wyreczy pania domu, poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 75 301

**Ręczniarka**  
 na meska miarowa prace szuka posady u krawca. Oferty Kurjer Poznański zdw 75 315

**Dziewczyna**  
 pilna, uczciwa, pracowita szuka posady do wszystkiego 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 75 313

**Ogrodnik**  
 pomocnik ogrodnicy poszukuje posady od 1. 4. 31. najchętniej w majątku lub samodzielnym. — Oferty Kurjer zdw 75 312

**Akordnik**  
 obywateli polski wydalony z Niemiec, 12 lat praktyki w rolnictwie poszukuje posady akordnika z ludźmi od 20 do 100 lub za włodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 316

**Kasjerka**  
 obeznana z czynnością w aptece i taksowaniu recept poszukuje posady zaraz lub później. Oferty proszę kierować do ekspedycji Kurjera zdw 75 323

**Dziewczyna**  
 szuka posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 75 327

**Kucharka**  
 lub do wszystkiego z dniem 1 kwietnia poszukuje posady 1 kwietnia. — Oferty Kurjer zdw 75 335



najstarsza gazeta dla rolników

założona w roku 1846

przyjacieli i doradca ludu wiejskiego

Wychodzi w Poznaniu dwa razy w tygodniu w środy i soboty i ma w całej Polsce

70.000 czytelników

Dział ogłoszeń „Wielkopolanina“ jest rzeczywiście najtańszym, a jednocześnie najskuteczniejszym pośrednikiem w wymianie towarów pomiędzy wsią i miastem.

Albowiem każda firma, ogłaszająca się na łamach „Wielkopolanina“, uważana jest przez naszych czytelników za specjalnie poleconą im przez redakcję.

Łatwo zaobserwować to samemu, zamawiając na najbliższy miesiąc „Wielkopolanina“, który kosztuje zaledwie 1,— zł miesięcznie już z przyniesieniem do domu przez listowego.

Adres: POZNAŃ, ŚW. MARCIN 70, DRUKARNIA POLSKA S. A.

**Indeks**  
 Nr. 9879 zag.nal. Weiznerowski. zdpw 75 264

**Terier**  
 biały zagnal wieczer, za wynagrodzeniem proszę oddać pod adr. Jan Zimny, Stary Rynek 58. zdw 75 455

**22 ROZMAITE**

**11,90**  
 podpięcie kopertowe z gustowną klocka, stolne poduszki od 2,90 z falbanka od 1 6,90 poleca fabryka bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 3. specjalność: kompletne wyprawy. Pw 9525-9-43

**Baterje anodowe**  
 60 volt 8 zł, 90 volt 12, 100 volt 13,50, 120 volt 16,50, płyty gramofonowe w cenach 2,— 3,— i 4,75 zł. Szematy do budowy nowoczesnych aparatów o dalekim zasięgu detektorowych i lampowych z 1. aparaty anodowe 120 zł, oryginalne Philipsa 150 zł. — skonto gotówkowe 10—15%. Kredyt do 12 miesięcy. Radjoton, ul. Półwiejska 4 telefon 22-10. dw 3037

**Detektywne**  
 dwudziestoletnie biuro „Greif“ Ratajczaka 15 (Apollo) Wywiady obserwacje zdw 71 052

**Najsłynniejsza Chiromantka**  
 przyjechała z Warszawy na krótko, przepowiada przeszłość terażniejszą, przyszłość dokładnie. Aleje Marcinkowskiego 20, dom tylny, parow. II. piętro. zdw 75 367

**Kaluzje**  
 naprawiam Kantaka 5, Głogor. zdw 75 433

**Spróbujcie przekonanie się pończochy, skarpetki**  
 najkorzystniej kupicie Pocztowa 11, parter, zupełna wyprzedaż. zdw 75 399

**Fryzjerka**  
 czesze, 7 zł miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 75 408

**Uwaga!**  
 Przyjechała na 5 dni słynna hironantka jasnowidząca, która wróży po niskich cenach, rodzinny od 9 rana do 9 wieczora, zabawi do niedzieli wieczora. Adres: Wielkie Garbary 49, w podwórzu, wchód drugi, II. piętro, mieszkanie 17. zdw 75 502

**Ktore**  
 osoby wyrabiają szmaciane lektkie bambosze do gimnastyki? Zgłoszenia Kurjer iw 5 731

**23 OZENKI**

**Kawaler**  
 posiadający 20 000 gotówki, nawiąże korespondencje z miłą panią posiadającą gospodarstwo lub nieruchomości. Zgłoszenia z fotografią do Kurjera zdw 75 276

**Kawaler**  
 handlowiec lat 27, ładny lecz biedny, chce otworzyć interes, ożeni się zaraz, 10 000 wymagane. Pani ułomne lub z przeszłością nie wykluczone. Oferty Kurjer zdw 75 244

**Pani**  
 inteligentnej, ładnej, przystojnej, zgrabnej, młodej i zdrowej poszukuje przystojnego bruneta, lat 29 na stanowisku państwowym. Cel matrymonjalny. Poważne zgłoszenia Kurjer zdw 75 356

**Samotny pan**  
 szuka wdowy bezdzietnej lub panny od lat 50. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 75 374

**Chcesz**  
 zamaż wyjąć, ożenić się, spieszyć do największego biura matrymonjalnego „Przyszłość“, Poznań, Wilda, Dąbrowski 13. Dyskrecja ścisła zapewniona. zdw 75 382

**Samodzielni**  
 krawcy blondyn i brunet ponad lat 28, posiadający po 10 000 franków poszukują w celu matrymonjalnym pan krawczyń, zdolnych pracować samodzielnie. Fotografie konieczne. Zgłoszenia M. P. Tailleurs, Orginies (Chapelle) P. T. E. France. zdw 75 530

**24 NAUKA**

**Kursy stenografii**  
 pisanie na maszynach, Kantaka 1, II. piętro. zdw 74 417

**Nauka**  
 pisanie na maszynach metoda nowoczesna. Zapew codziennie w firmie Block Br n w Poznani. Plac Wolności 8 I piętro. Pw 9018-5-53

**Do egzaminu**  
 gimnazjalnego przygotowuje, całkowite przygotowanie 30 złotych. Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 325

**Matematyk**  
 udzieli lekcji. Kurjer zdw 75 451

**Francuski**  
 konwersacja. Przygotowanie matury, (Dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a, parter, zdw 75 347

**Wiolonczelista**  
 jazzband, śpiew, wolny. Oferty Kurjer nw 8627

**26 ROZRYWKA**

**Kino Orzeł**  
 „Żelazna stopa“ film wojenny z Rim tim timem i „Napał na ekspres“ sensacja. zdw 75 463

**27 SZUKA PRACY**

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

**Rutynowana książkowa - bilansistka**  
 obeznana wszelkimi pracami biurowymi pisząca na maszynie, poszukuje stanowiska. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 73 770

**Kasjerka biuralistka**  
 zaufana, młodsza, znająca stenografię, pisanie na maszynie z praktyką, poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 75 021

**Były**  
 właściciel interesu kolonialnego poszukuje posady kucija lub wspólnictwa. Oferty Kurjer zdw 75 130

**Dzielnia**  
 ekspedjentka kolonialna przyjmie posadę zaraz utrzymaniem, branza obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 169

**Robotnik**  
 uczniwy z kaucją 300 zł szuka jakiegokolwiek zajęcia w hurtowni lub składzie. Oferty Kurjer zdw 75 119

**Stenotypistka**  
poszukująca poszukuje posady.  
Oferty Kurjer zdw 75 351

**Dziewczyna**  
z dobrymi świadectwami poszukuje posady lub prania zaraz.  
Oferty Kurjer zdw 75 350

**Panienska**  
inteligentna z ukończ. 7 klas gimnazjum i kursem stenografii poszukuje posady biurowej względnie boni - wychowawczyni. Oferty Kurjer zdw 75 352

**Służąca**  
poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego I. IV. Oferty Kurjer zdw 75 373

**Dziewczyna**  
wiejska z dobrym gotowaniem, pieczeniem, zaprawianiem, poszukuje posady I. IV. Oferty Kurjer zdw 75 372

**Sierota**  
umiejąca gotować, szyc poszukuje posady do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer zdw 75 363

**Bufetowa**  
zupelnie samodzielna z dobrymi świadectwami język polsko-niemiecki dobrze łączy nawskroś ucziwa, zna przyrządzanie zimnego bufetu, poszukuje posady, najchętniej z obsługa gości. Oferty Kurjer zdw 75 432

**Dziewczyna**  
z skromnym gotowaniem, umiejąca dobrze po niemiecku poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 393

**Dziewczyna**  
z skromnym gotowaniem poszukuje posady I. kwietnia. Oferty Kurjer zdw 75 392

**Panienska**  
bezwzględnie ucziwa, zna prace domowa, porci o posade od 1. 4. do samotnego małżeństwa lub starszej pani. Oferty Kurjer zdw 75 396

**Posługi**  
całodziennej z praniem i gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer zdw 75 450

**Inwalida**  
wojenny książkowy bilansista-zhoczowiec z długoletnią praktyką na samodzielnych stanowiskach poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 39-97 zdw 75 279 a

**Dziewczyna**  
młodsza z dobrym poleceniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 409

**Kucharka**  
osoba zaufana, szpitalka, sanatorium, znajomość kuchni dietetycznej poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 414

**Panienska**  
do dzieci, osoba zaufana z poleceniami. Oferty Kurjer zdw 75 413

**Poszukuje**  
posady do wszystkiego z dobrym gotowaniem dziewczyna ucziwa, spokojna, długoletnie świadectwa. Oferty Kurjer zdw 75 447

**Ucziwa**  
dziewczyna poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 75 491

**Służąca**  
ucziwa, czysta, do wszystkiego poszukuje posady I. kwietnia. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 514

**Kucharz**  
młody z kilkoletnią praktyką, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 510

### DZISIAJ W KINIE

- Apollo:** „Młode orły”
- Aurora:** „Jednodniowy książę” i „Pociąg w płomieniach”
- Casino:** „Szukam męża — mam pieniądze”
- Colosseum:** Tajemnicze morderstwo w wytwórni filmowej.
- Corso:** „Pod sztandarem bezprawia”
- Edison:** Pat i Patachon w Lunaparku.
- Harja:** „Piekielne Danteskie”
- Kapitol:** „Deszcz Róż”
- Metropolis:** „U progu szczęścia”
- Orzeł:** „Żelazna stopa” i „Napad na ekspres”
- Odeon:** „Dzikuska”
- Renaissance:** „Biały Mandaryn”
- Słońce:** „Rozkoszna dziewczynka”
- Stylowe:** Hallo! Hallo! Zony strajkują!
- Tęcza:** „Jeździec bez głowy”
- Teatr Dobry Wieczór:** „Koty i Kominiarze”
- Wilsona:** „Żelazna Maską”

**Uprzątnięcie świąteczne**  
przyjma. Oferty Kurjer zdw 75 507

**Panna**  
w średnim wieku, zna domowe gospodarstwo, gotowanie, szycie, robótki, język polski i niemiecki, obeznana z ekspedycją, szuka posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera jw 5 734

**Sierota**  
lat 16, silny i zdrowy, pragnąłby się wyuczyć służącego lub ogrodnika najchętniej z majątku. — Oferty Kurjer zdw 75 522

**Dziewczyna**  
młodsza poszukuje posady z półrocznym szcyciem do dzieci lub do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 75 484

**Gospodyni**  
kucharka przyjmie posade zaraz lub od 1. IV. Oferty Kurjer zdw 75 500

**Stenotypistka**  
bardzo biegła w polskim i niemieckim, poszukuje posady ewentualnie na kilka godzin dziennie. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 464

**Szofer**  
szuka posady za kaucją. Oferty Kurjer zdw 75 467

**Pracznka**  
poszukuje prania. Kokotkiewicz, Dąbrowskiego 62, u Wisniewskich. zdw 75 470

**Panna**  
skromna i ucziwa, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 75 469

**Kucharka gospodyni**  
samodzielną, starszą, poszukuje posady do wszystkiego u samotnej osoby. Świadectwa długoletnie. Oferty Kurjer zdw 75 479

**Osoba**  
pracowita, ucziwa, poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 75 425

**Mleczarz serowar**  
z kilkoletnią praktyką poszukuje samodzielnej posady. Oferty Kurjer zdw 75 501

**Gospodyni**  
znająca gospodarstwo wiejskie, obejmuje samodzielną posade na folwarku lub probostwie. Oferty Kurjer zdw 75 517

**Syn**  
uczciwych rodziców lat 19 pragnie się wyuczyć cukiernictwa. Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 534

**Panienska**  
z lepszej rodziny szuka posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 75 515

**Uczniowie**  
Szkoły Rolniczej w Chodzieży poszukują w czasie od 15. 4.—11. r. b. wolnych miejsc, oraz absolwenci na dłuższy czas praktyki począwszy od 15. 4. r. b. w intensywnych majątkach. Zgłoszenia należy kierować do Szkoły Rolniczej w Chodzieży. zdw 75 533

**Poszukuje**  
posady do dzieci lub do towarzystwa starszej pani. Znam robotki i niemiecki. Adres wskaże Kurjer zdw 75 499

**Dyplomowana**  
masażystka poszukuje zajęcia u lekarza ewentualnie szpitalu. Łaskawe oferty Kurjer zdw 75 537

**Poszukuje**  
zajęcia w roli gospodyni domowej u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 75 421

**Gospodyni**  
kucharka w średnim wieku, z dobrymi świadectwami poszukuje posady w mieście I. IV. z własną pościelą. Oferty Kurjer zdw 75 433

**Szofer mechanicz**  
poszukuje posady. Dobre referencje i gwarancja. Poczta 22. Antykwariat Pw 9 821-54.33

**Gospośnia**  
z samodzielnym gotowaniem do wszelkiej pracy domowej poszukuje posady od 1. IV. Oferty Kurjer zdw 75 122

**Sierota**  
poszukuje posady do mniejszego państwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 582

**Pokojowa**  
inteligentna poszukuje posady, najchętniej na wieś. Oferty Kurjer zdw 74 508

**Gospodyni**  
starsza, zaufana poszukuje samodzielnej posady, zna dobrą kuchnię, szycie, prasowanie — wymagania skromne. — Świadectwa jak najlepsze. Oferty Kurjer zdw 74 579

**Młody**  
dyplomowany drogerzysta, dzielny, uprzejmy ekspedient, znający pracę w magazynie i składach hurtowych, poszukuje posady zaraz lub później za skromnym wynagrodzeniem Oferty proszę nadsyłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 73 348

*Racjonalno-indywidualna kosmetyka*

**„IRNIS”**  
Institut de Beauté  
Z. T. Żebrowski

Poznań, ul. Piekary 5. Tel. 25-91.

**Pokojowa**  
szuka posady od 1. IV. Zgłoszenia Kurjer zdw 75 198

**Służąca**  
ucziwa poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem z cokolwiek szcyciem Oferty Kurjer zdw 75 195

**Inteligentna**  
panienka z praktyką poszukuje posady. Może udzielać początków nauki. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 410

**Służąca**  
ucziwa, pracowita, poszukuje posady z gotowaniem od 1. 4. — Oferty Kurjer zdw 74 340

**Młodsza**  
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego: zaraz lub pierwszego kwietnia. Oferty Kurjer zdw 74 112

**Syna**  
mego lat 16 odłam w naukę do cukiernika przy wolem utrzymaniu. Zgłoszenia Kurjer nw 5535

**Krawcowa**  
wykonuje płaszcze, suknie, kostiumy po niskiej cenie. Wtorkowska, Ratajczaka 9, front. zdw 74 626

**Gospośnia**  
prywatna poszukuje posady od 1. 4. z gotowaniem, praniem, świadectwo ostatnie 8 lat. Oferty Kurjer zdw 74 630

**Leśnik**  
lat 25, znający się na ogrodnictwie i rybołówstwie, poszukuje posady. Adres Kurjer zdw 74 636

**Tani Tydzień**

**Wł. Wilak**  
KSIĘGARNIA I ANTYKWARIAT  
Poznań, Podgórze 10

zw 28 494

**Panna**  
obeznana z dobrym szcyciem i każdą pracą domową, dobrem gotowaniem poszukuje posady najchętniej u samotnej osoby. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 74 550

**Sierota**  
szuka posady w piekarni, składzie kolonialnym, kiosku lub do dzieci, w chwilach wolnych zajmie się szcyciem lub gospodarstwem domowym Gwarancja. — Oferty Kurjer zdw 74 880

**Inteligentna**  
panienka szuka posady ekspedjentki z niemieckim. Może złożyć kaucję. Oferty Kurjer zdw 74 773

**Werkmistrz**  
z dyplomem mistrz, w budowie maszyn rolniczych i przemysłowych, kilkunastoletnie doświadczenie, praktyka fabryk zagranicznych i krajowych, dzielny organizator, kalkulator, precyzyjnistą, poszukuje zaraz odpowiedniej posady, ewentualnie magazyniera, Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Łaskawe zgłoszenia zdw 74 467

**Kucharka**  
samodzielną dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 74 450

**Dla**  
mojego ucznia, wyuczonego technika dentystycznego, samodzielnego w pracach złotych, obeznana w kauczkowych, poszukuje posady zaraz lub od 1. IV. — Zgłoszenia uprasza Wł. Podlaskowski, dentysta, Kepno zdp 75 004

**Szofer**  
trzeźwy i sumienny poszukuje posady za kaucją 1 000 zł. Oferty Kurjer zdw 74 419

**Ekspedjentka**  
która pracowała dłuższy czas w papierni, połączonej z księgarnią, poszukuje odpowiedniej posady lub jakiegokolwiek innej z całkowitem utrzymaniem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 74 963

**Pokojowa**  
poszukuje posady I. IV. Miejsce wolne obojętne Odchodzi z powodu wyjazdu państwa. Oferty Kurjer zdw 74 979

**Kołodziej**  
z własnymi narzędziami, znający prace rymarskie, ogrodnicze, szuka pracy w majątku lub dzierżawy dobrze zaprowadzonego warsztatu. Zgłoszenia proszę nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 75 200

**Kucharka**  
z dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 096

**Służąca**  
ucziwa samodzielną pracowitą z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 75 204

### 28 WOLNE MIEJSCA

**Bona**  
inteligentna, znajomość niemieckiego, do dzieci na po. poudnie. Zgłoszenia Grotgera 4, mieszkanie 9. zdw 74 512

**Służącej**  
młodszej z praniem i prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje samotny pan. Zgłoszenia Kurjer zdw 74 991

**Apteka**  
poszukuje młodszego asystenta (tki) z woj. egzaminem lub początkującego magistra Oferty zdw 75 201

**Fryzjerski**  
młodszy pomocnik, dobra siła może się zgłosić. Roman Michalski, mistrz fryzjerski, Września. zdw 75 263

**Asystentka**  
dentystyczna biegła w technice i operatywie potrzebna do gabinetu lekarskiego. Odpisy świadectw, warunki, podobiznę do Kurjera zdw 75 258

**Pomocnik**  
fryzjerski z znajomością ondulacji potrzebny. Wjazdowa 8. zdw 75 254

**Potrzebna**  
bona wychowawczyni od zaraz z udzielaniem początków nauki, panienkom w wieku 7, 6 lat oraz opieką nad 4 letnią. Kopje świadectw bez zrotu. Połajewo, p. Środa, Boening. zdw 75 250

**Pannę**  
przystojną do kawiarni przyjmie Hadyniak, Woźna 11, II. piętro, od 17—19. zdw 75 298

**Dzielny**  
pomocnik damsko - krawiecki może się zaraz zgłosić. F. Brzuska, Plac Sapieżyński 7. zdw 75 290

**Przedsiębiorstwo**  
budowlane i skład drzewa w Poznaniu poszukuje pracowego dobrze obznajomego z wymerzaniem drzewa, najchętniej cieśle z zawodu, za kaucją. Piśmienne zgłoszenia Kurjer zdw 75 228

**Domokrążni**  
panie i panowie do sprzedaży pokupnych artykułów. Zgłoszenia: Bydolek, Gajowa 4. zdw 75 284

**Za**  
posługę dam stancje. Żupańskiego 19, Harsekorn. zdw 75 292

**Zastępcy**  
miejscowego na czasopisma poszukujemy, staliśmy poborami. — Oferty Kurjer zdw 75 309

**Starszy**  
dzielny kotlarz miedziany, który też spawa potrzebny do Bydgoszczy. Oferty z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego pod zdw 74 373

**Osoba**  
starsza pod pania domu z znajomością gospodarstwami i doskonałym szcyciem, prasowaniem, tylko najlepsze rekomendacje będą uwzględnione. Oferty Kurjer zdw 75 387

**Spółdzielnia**  
58 pułku w Poznaniu poszukuje fachowego kierownika z kaucją. Oferty do dnia 26. przyjmuje Zarząd Spółdzielni. zdw 75 339

**Bona I. klasy**  
Niemka lub posiadająca dobrze język niemiecki potrzebna do 7 lat chłopca na godziny po południowe. Oferty i referencje Kurjer zdw 75 366

**Posługaczka**  
na cały dzień z praniem potrzebna od 1. IV. A. Ludwiczak, Strzelecka 21. zdw 75 444

**Służąca**  
z gotowaniem potrzebna od 1. IV. A. Ludwiczak, Strzelecka 21. zdw 75 443

**Haflarka**  
dobrze wpracowana w haftach wojskowych potrzebna zaraz. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 75 454

**Służąca**  
ucziwa do wszelkich prac domowych z praniem może się zgłosić zaraz. Paśkowska, św. Wojciech 29. zdw 75 445

**Krawiec**  
potrzebny Pamiątkowa 25 (Willa da). zdw 75 381

**Kucharka**  
tylko pierwszorzędna do winiarni potrzebna od 1. 4. 31. r. Moulin Rouge, Kantaka 8-9. zdw 75 487-8

**Pomocnik**  
ogrodnicy potrzebny od 1 kwietnia. Celler, Z-bikowo pod Poznaniem. rz 13 502-3

**Chłopiec**  
goniec biurowy, potrzebny zaraz Mielżyńskiego 22, podwórze wprost, parter. zdw 75 403

**Krawcowa**  
akuratna i biegła na fartuchy może się zgłosić. Wichniarek, ul. Czesława 5, I. piętro. zdw 75 416

**Przedstawiciela**  
pierwszorzędnego, reprezentacyjnego, dobrze ustosunkowanego na Poznań i okrag poszukuje na korzystnych warunkach poważne oficjalne wydawnictwo gospodarcze. Oferty pod „A. G. 1881” kierować do Towarzystwa Reklam Miedzynarodowej, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 1148

**Dziewczyna**  
do wszystkiego potrzebna zaraz. Mickiewicza 24, parter, prawo. zdw 75 509

**Lekarz dentysta**  
przyjmie samodzielną posade, wydzierżawi czynny gabinet dentystyczny lub przystąpi do spółki. kawaler. Oferty Kurjer nw 8 639

**Panienska**  
ucziwa z ładnym czytelnym piśmem, biegła w rachunkach potrzebna. Oferty Kurjer zdw 75 493

**Młody**  
czeladnik szewski potrzebny. Piekary 5, w podwórzu, II. Bobkowska. zdw 75 439

**Fryzjer**  
zaraz. Zgłoszenia Hojak, Strumykowa 30. zdw 75 496

**Pomocnik**  
fryzjerski oraz uczeń mogą się zgłosić. Dąbrowskiego 56. zdw 75 461

**Dziewczyna**  
na wieś potrzebna. Kabałowa, Piekary 24. zdw 75 424

**Ucznia**  
syna uczciwych rodziców do składu kolonialnego połączonego z wyszynkiem i składem żelaza przyjmie Antoni Kaczmarek, Osieczna, Wielkopolska zdw 75 525

**Kucharka**  
starsza samodzielną gotująca, potrzebna zaraz do wszystkiego. — Wielkie Garbary 16, Kolska. zdw 75 567

**ZAWIADOMIENIE.**

Niniejszem mam zaszczyt donieść Szanownym Paniom iż z dniem dzisiejszym po dłuższej przerwie znów otworzyłam swój

**SALON MÓD**

i pracownię najwykwintniejszej garderoby damskiej.

Wykonuję wszelkiego rodzaju suknie, kostjumy oraz płaszcze i t. p. po cenach nader przystępnych.

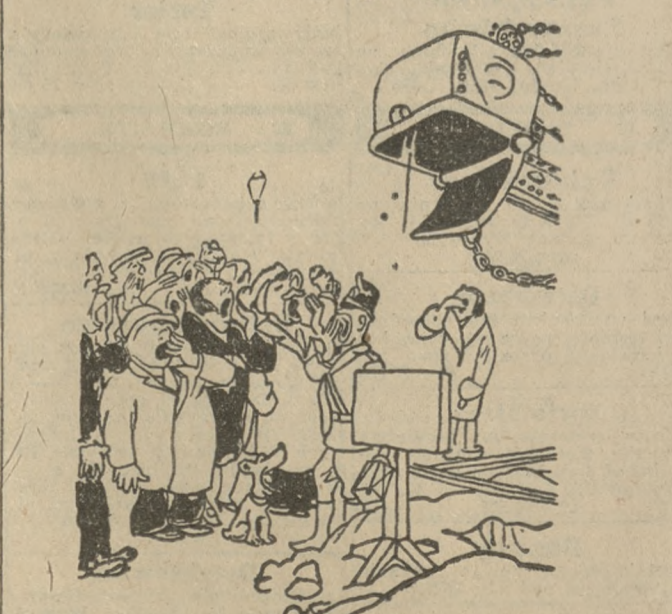
**NAJNOWSZE MODELE**

Polecając swe usługi proszę o łask. poparcie i kreśli się z wyrazami wysokiego poważania

**Marja z Karpińskich Pawlicka.**

Poznań, ul. Fredry 2, dom ogrodowy, II wejście, II ptr. Telefon 22-15. zw 28 484 Telefon 22-15.

### Humor zagraniczny



Potęga sugestji = wszyscy ziewają. (Berl. Ill. Ztg.). S. F.

**Przedpłata** na kwiecień 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5,00 kwartalnie zł 15,00, pod opaską w Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną, część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiały poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

**Ogłoszenia** na stronie 6-lamowej 80 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczemi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża. do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.